

ДЖОН УИНДЪМ

НЕПРИЯТНОСТИ С ЛИШЕИ

За първи път от автора на
"Чюки", "Какавидите"
и "Денят на трифидите".

Джон Уиндъм

Неприятности с лишеи

Прощаването беше хубаво

Малкият хор, целият в бяло, със златни мрежи, проблясващи върху косите, пееше с тихата печал на изоставени ангели.

Той свърши и препълнената черква се изпълни с абсолютна тишина. В задушния въздух мирисът на хиляди цветя се носеше на леки вълни.

Ковчегът увенчаваше малка пирамида от плътно наредени букети. На четирите му ъгли почетни стражи в класически пелерини от пурпурна коприна, златни мрежи върху сведените глави, шнулове от златна нишка, кръстосани на гърдите и с позлатено върбово клонче в ръка бяха като изваяни.

Епископът безшумно прекоси подиума и слезе по четирите стъпала на ниския амвон. Спря се и внимателно постави Библията върху един шкаф. Вдигна очи.

– ...Нашата многообична сестра Даяна... нейната недовършена работа, която вече никога няма да бъде завършена... ирония на съдбата не е точното определение за волята Божия... Той въздава, Той отнема... Ако Той вземе едно маслиново дръвче, което ни е дал, преди плодовете му да са узрели, трябва да приемем волята Му... Съдът на Неговото вдъхновение... Преданост към нейните цели... Сила на духа... Промяна в хода на човешката история... Тялото на Твоята служителка Даяна...

Очите на паството – неколкостотин жени и по някой мъж – се обърнаха към ковчега. Той започна бавно да се движи. Няколко разместени букета се изгърколиха и пръснаха по килима. Ковчегът неумолимо се плъзгаше. Органът тихо засвири. Гласовете на хора се издигнаха отново високи и чисти. Завесите от двете страни на ковчега се дръпнаха, а после затвориха след него.

Някой си пое въздух, тук-там изхлипаха, замяркаха се малки бели кърпички...

На излизане Зефани и Ричард неволно се откъснаха от баща си. Тя се обърна и го видя на няколко метра зад тях. Сред тълпата под свода той изглеждаше по-висок, отколкото бе в действителност. Хубавото му лице не изразяваше нищо. Изглеждаше само уморено и несъзнаващо нищо наоколо.

Навън имаше още повече жени. Стоици не бяха успели да влязат в черквата. Много от тях плачеха. Цветята им лежах като пъстри килими от двете страни на църковните двери и излизащите трябваше да минат между тях. Някой в тълпата държеше прът на края с голям сгук ansata¹. Бе направен изцяло от калии и обвит с широка лента от черна коприна.

Щом стигнаха алеята Зефани измъкна Ричард встрани и застана да гледа. Въпреки че очите ѝ бяха насълзени, печална усмивка докосна ъгълчетата на устните ѝ.

– Горкичката, милата Даяна! Само като си помислиш как би я забавлявало това. – Измъкна кърпичката си и докосна леко очите си. След това продължи отривисто: – Хайде. Ела да намерим татко и да го измъкнем от това.

Но беше едно прекрасно погребение.

Нюз-рекърдс събщи:

„... Жени от всички пътища на живота, от всички ъгълчета на Британия се бяха събрали, за да отдадат последната си почит. Много пристигнаха на зазоряване, за да се присъединят към онези, които бяха лагерували цяла нощ пред портите на гробищата.

Когато най-послед дългото бдение бе възнаградено от пристигането на бавната, обсипана с цветя процесия, зрителите се притиснаха напред към редицата на полицаите и много от хората хвърляха цветята си пред катафалката. При преминаването на кортежа сълзи рукваха по лицата на скърбящите и вопъл се надигна от смирените редици.

След погребението на Емили Дейвисън² Лондон не бе виждал такова почитание, отдадено на жена от жени.“

Понеже Нюз-Рекърдс винаги е загрижен читателите му да разбират какво е написал, имаше и бележки под черта:

„Погребението на Емили Уайлдинг се състоя на 14 юни 1913 г. Тя бе член на Движението за изборителни права на жените и умря от нараняванията си, след като се хвърли пред коня на Краля по време на конното състезание, проведено на 4 юни с.г.“

---

1. ???

2. ???

ЧАСТ ПЪРВА

1

Подът на хола бе почистен. Някой бе сложил доста мрачни снопчета от вечnozелени растения тук-там по стените. Друг бе помислил, че малко варак по тях ще ги разведри. Масите, наредени една до друга от едната страна, бяха от плот, покрит с бяла покривка и отрупани с чинии със сандвичи, сладкиши, резенчета колбаси, кани с лимонов и портокалов сок, вази с цветя. Имаше самовари и кафеварки. Останалата част от стаята приличаше на палитра в движение. А шумът се допълваше от ушите, дори от разстояние и напомняше на скорци привечер.

Гимназията „Сейнт Мерин“ празнуваше края на срока.

Мис Бенбау, математичката, блуждаеше с поглед из залата, докато слушаше досаден разказ за интелигентността, проявена от кученцето на Орора Трег и отбелязваше онези, с които трябва да размени по някоя дума тази вечер. В най-отдалечения ъгъл забеляза Даяна Бракли, в момента тя беше сама. Даяна положително бе от онези, които заслужават поздравления и затова, като се възползва от неочаквана пауза в задъхания разказ на Орора, мис Бенбау похвали проникателността на кученцето, пожела му всичко хубаво в бъдеще и се отдалечи.

Докато прекосяваше стаята, внезапно видя Даяна с очите на чужд човек: вече не е ученичка, а привлекателна млада жена. Може би роклята бе причина. Обикновена морскосиня гладка тъкан, незабележима сред останалите, докато не се вгледаш. Бе евтина. Мис Бенбау знаеше, че най-вероятно беше така и все пак създаваше впечатление за стил. Или може би наистина го имаше? Не беше съвсем сигурна. Даяна имаше вкус към дрехите и притежаваше онова друго нещо, което правеше три гвинеи да изглеждат като двацет. Дар, помисли мис Бенбау печално, който не е за пренебрегване. И все още гледайки от този нов ракурс, продължи: външният вид е част от този дар. Не хубостта. Хубавите момичета са прелестни като цветята през май, но през май има толкова много цветя. Никой, който знаеше значението на думите, не би могъл да нарече Даяна хубава...

На осемнайсет, само на осемнайсет, бе Даяна тогава. Доста висока, приблизително един и седемдесет и осем, слаба и стройна. Косата ѝ – тъмнокестенява с червенокафяви отблясъци. Челото и носът ѝ не съвсем

гръцки, но все пак изглеждаха класически. Устата ѝ бе леко начервена, защото не можеш да идеш на парти неиздокаран, но, за разлика от многото розови пъпки и кървавочервени устни днес тук, тя имаше точно толкова и такъв цвят червило, колкото подхожда за случая. Устата сама по себе си имаше форма, но практически нищо не казваше. Все пак можеше очарователно да се усмихва, макар да не го правеше много често. По-отблизо човек забелязваше и сивите очи и ги усещаше през цялото време. Не само защото бяха хубави и красиво поставени, но в голяма степен заради твърдостта и невъзмутимото спокойствие, с които те обгръщаха и разглеждаха. С изненада, защото бе свикнала да мисли за нея повече като ум, отколкото като външност, мис Бенбау разбра, че Даяна бе станала това, което в младостта на нейните родители се е наричало „хубавица“

Тази мисъл бързо бе последвана от самопоздравление. В училище като гимназията „Сейнт Мерин“ не само преподаваш, но се опитваш да възпитаваш детето. А това е нещо като военно дело в джунглата, защото колкото по-добре изглежда детето, толкова, най-общо казано, са по-слаби изгледите му да оцелее. Невежеството го дебне отвсякъде.

Всякакви примамки с крила от банкноти прелитат съвсем близо до него и го изкушават неудържимо да ги преследва. Миазмите на илюстрираните вестници замърсяват въздуха му. Лепкавите паяжини на ранните бракове се плетат по петите му, майки с кокоши мозък внезапно се втурват иззад храстите и късогледите бащи се бутат неуверено по пътеката. Правоъгълни, святкащи очи проблясват хипнотизиращо от сенките, тамтаи отмерват неспирен, побъркващ ритъм, а присмехулниците в това време все си крещят: „Какво значение има, какво става, щом тя е щастлива?... Какво значение има?... Какво значение има?..“

И затова е естествено да изпиташ гордост, когато гледаш, че на някой си помогнал да се промъкнат покрай опасностите.

Но истината изискваше мис Бенбау да си признае, че си присвоява неприявени заслуги. Даяна бе имала нужда от малко протекции. Опасностите не я смущаваха. Към изкушенията се отнасяше надменно и сякаш никога не ѝ минаваше през ума, че те бяха предназначени да изкушават нея. Тя се държеше като интелигентен пътник, който минава през интересна страна. Съдбата ѝ още можеше да не е ясна, но беше пред нея и че на някого можеше да му харесва да излезе много по-рано по спирките на този път и селцата, само я озадачаваше. Не, човек можеше да се радва, че Даяна се беше справила толкова добре, но не биваше да приписва кой знае какви заслуги на себе си. Даяна бе работила много и бе

заслужила своя успех, само че човек би желал, въпреки че изглежда ужасно да желаеш това някому, който е трябвало да се бори упорито с инертността на своите съученички, Даяна да бе мъничко по-малко индивидуалност!...

Мис Бенбау бе стигнала почти края на стаята и Даяна я видя да се приближава.

– Добър вечер, мис Бенбау.

– Добър вечер, Даяна. Толкова исках да те поздравя. Блестяща бе, просто блестяща. Имай предвид, че всички ние знаехме, че ще се справиш добре. Щяхме да бъдем ужасно разочаровани, ако не бе добра. Но ти беше по-добра, отколкото смеех да се надявам затеб.

– Благодаря много, мис Бенбау. Не бе само моя заслуга. Искам да кажа, че нямаше да стигна много далеч, ако вие всички не ми помагахте и не ми казвахте какво да правя, нали?

– Ние сме тук за това, но ние също сме ти задължени, Даяна. Една стипендия допринесе за доброто име на училището, а твоята е една от най-добрите, които някога е печелила „Сейнт Мерин“. Предполагам, знаеш това.

– Мис Фортиндейл наистина изглеждаше зарадвана.

– Повече от радостна е, Даяна. Тя е очарована. Всички сме.

– Благодаря, мис Бенбау.

– И, разбира се, родителите ти също трябва да са очаровани.

– Да – съгласи се Даяна леко резервирано. – Татко е много доволен. Идеята да уча в Кеймбридж му харесва, защото винаги е искал той сам да отиде. Ако не бях спечелила стипендията, за Кеймбридж и дума не можеше да става: щях да стигна само до... – светкавично тя си спомни, че мис Бенбау бе завършила в Лондон, и се поправи: – ... до един от новоосновените университети.

– Някои от новоосновените вършат много добра работа – каза мис Бенбау с лек укор.

– О, да, разбира се. Но когато си си наумил нещо, смяната му с друго е вид провал, както и да го гледаш, не е ли така?

Мис Бенбау не искаше да се отклоняват в тази посока.

– А майка ти? Тя също би трябвало да е много горда от успеха ти.

Даяна я погледна със сивите си очи, с които сякаш виждаше много повече от останалите хора в главата на другия.

– Да – отвърна тя безучастно, – точно това изпитва мама.

Веждите на мис Бенбау леко се вдигнаха.

– Искам да кажа, че сигурно е много горда от моя успех – обясни

Даяна.

– Положително – натърти мис Бенбау.

– Опитва се. Всъщност наистина бе много мила – уклончиво заговори Даяна. Тя пак фиксира мис Бенбау с очи. – Защо майките все още мислят, че заслужава много по-голямо уважение да си достойна в леглото, отколкото да имаш мозък? Не би ли трябвало да бъде обратното?

Мис Бенбау премигна. Можеше да изникне нещо неприятно от разговора с Даяна, но тя го прие на-право.

– Мисля – отговори разсъдливо, – че бих заместила „заслужава по-голямо уважение“ с „разбираемо“. В края на краищата светът на „мозъка“ е тайнствена затворена книга за повечето майки, така че те не се чувстват сигурни в него. Но те всички естествено се мислят за авторите в другото и смятат, че там могат да разберат и помогнат.

Даяна се поразмисли.

– Но „заслужаващ уважение“ някакси се намесва в това, въпреки че не мога съвсем да разбере защо – отвърна, леко бърчейки вежди.

Мис Бенбау поклати леко глава.

– Дали не смесваш уважение и конформизъм? За родителите е естествено да искат децата да съответстват на образец, който разбират. – Тя се подвоуми и продължи: – Не ти ли е минавало през ума, че когато дъщерята на жена-домакиня предпочита да прави кариера, тя косвено критикува майка си? Всъщност казва: „Животът, който е бил достатъчно добър за теб, майко, за мен не е добър.“ Майките, както и другите хора, много не ги е грижа за това.

– До сега не съм си го мислила – призна Даяна. – Искате да кажете, че в себе си те се надяват дъщерите им да се провалят в своята кариера и така да докажат, че майките през цялото време са били прави?

– Бива те бързо да скицираш, нали, Даяна?

– Ама това наистина следва, не е ли така, мис Бенбау?

– Мисля да не търсим повече следствия в момента. Къде отиваш през ваканцията, Даяна?

– В Германия – отговори тя. – Бих предпочела да отида във Франция, но Германия ми се струва по-полезна.

Побъбриха малко и за това. След това мис Бенбау отново я поздравя и пожела всичко хубаво в университетския ѝ живот.

– Ужасно съм благодарна за всичко. Така се радвам, че вие всички сте толкова доволни – каза Даяна. – Странно – добави съсредоточено, – аз си мисля, че практически всяка би могла да бъде добра в леглото, ако си науми. Искам да кажа, дори и да няма много ум. Затова не виждам

защо...

Но мис Бенбау отказа да бъде отново въввлечена в темата.

– О! – възкликна тя. – Това е мис Таплоу. Знам, че гори от нетърпение да размени няколко думи с теб. Ела.

И успешно извърши прехвърлянето. Мис Таплоу едва що малко предпазливо започна да поздравява Даяна, а мис Бенбау вече им бе обърнала гръб и се намери срещу Бренда Уоткинс. Честити на Бренда, чийто малък годежен пръстен очевидно се класираше над всички възможни стипендии във всякакви университети. И дочу гласа на Даяна:

– Да съм само жена и нищо друго – поразява ме безизходността в тази работа, мис Таплоу. Искам да кажа, че в това не можеш да получиш никакво повишение, нали? Е, само ако се заловиш да бъдеш куртизанка или нещо подобно...

* * *

– Просто не разбирам откъде взема всичко това – възкликна мисис Бракли с объркан вид.

– Е, не е от мен – отговори мъжът ѝ. – Понякога и аз съм пожелавал малко повече интелект да се появи в нашето семейство, но, доколкото знам, не е ставало. Не мисля, обаче, че има голямо значение откъде е дошло.

– Не мисля за интелигентността. Ти, нейният баща, също имаш ум, иначе не би се справил така добре с предприемаческия бизнес. Става дума за... е, нека го наречем независимост... Начинът, по който тя непрекъснато поставя въпроси за нещата. Неща, които всъщност нямат нужда от въпроси.

– И им намира някои доста странни отговори според това, което подочувам – каза мистър Бракли.

– Това си е вид безпокойство – упорстваше Малвина Бракли. – Разбира се, младите момичета често са неспокойни, нормално е, но... При Даяна ми се струва, че нещо не е като при другите.

– Няма си приятел – отбеляза съпругът ѝ безцеремонно. – Но никакъв смисъл няма да си търсим белята, скъпа. И това ще дойде.

– Но би било по-нормално. Едно хубаво момиче като Даяна...

– Би могла да има приятели, ако искаше. Но тя едва започва да се учи да се киска и да не казва неща, които да ги хвърлят в паника.

– О, Даяна не е пуританка, Харолд.

– Знам, не е. Но те мислят, че е. Тук хората наоколо са много посредствени. Има три типа момичета: спортни, кискащи се, пуританки,

други типове не са известни. Твърде лошо е да живееш в нецивилизован район. Разбира се, ти не искаш тя да тръгне с някой местен дебелак?

– Не, не, наистина не. Само че...

– Знам. Би било по-нормално. Скъпа, последния път, когато говорихме с мис Патисън в гимназията, тя предсказа блестящо бъдеще на Даяна. „Блестящо“, това не означава нормално. Не можеш да имаш и двете неща.

– За нея е по-важно да бъде щастлива, отколкото блестяща.

– Скъпа, защо мислиш, че всички хора, които наричаш нормални, са щастливи. Това е абсурдно предположение. Само ги погледни... Не, нека бъдем благодарни, много благодарни, че не се е влюбила в никой дебелак. За нея тук няма блестящо бъдеще. Нито, щом е станало дума, има дебелак. Не се тревожи. Тя ще си намери свой път. Трябва й само по-голям простор.

– Най-малката сестра на майка ми, леля Ани – рече мисис Бракли замислено, – не бе съвсем обикновена.

– Какво не й беше наред?

– О, не искам да кажа това. Но тя влезе в затвора през 1912, а дали не беше 1913 година, защото пускаше фишеци по „Пикадили“.

– За какъв дявол го е правила, Боже мой?

– Хвърляше ги в краката на конете и причини такава бъркотия, че задръсти трафика от Бонд Стрийт до Суон и Едгарс. А след това се покатери върху един автобус и викаше „Гласуване за жените“. Отведоха я. Осъдиха я на един месец. Семейството ни беше много посрамено. Скоро след като я пуснаха, хвърли тухла срещу витрина на „Оксфорд Стрийт“ и получи два месеца. Не беше много добре, когато излезе оттам, защото направила гладна стачка. Затова баба я отведе в провинцията. Но тя някакси се измъкна, върна се и успя да залее с шише мастило мистър Балфър. Тъй че отново я отведоха, а този път тя едва не запали едно крило на затвора в Холоуей.

– Предприемчива жена е била леля ти. Но не разбирам защо...?

– Ами не бе обикновена личност. Тъй че Даяна може да е получила това от семейството на майка ми.

– Не знам какво е могла да получи Даяна от една войнствена пралея. И откровено казано, скъпа, пет пари не давам откъде е дошло, извън факта, че каквото и да й е предадено, станало е чрез нас. Смятам, че с теб сме свършили добра работа, макар самите ние да сме изненадани.

– Разбира се, скъпи Харолд. Пълно право имаме да се гордеем с нея. Но... не винаги най-блестящият живот е най-щастлив, не съм ли

права?

– Не мога да кажа, но и двамата знаем, поне за мен е така, че човек може да бъде щастлив без да е блестящ. Как се чувства блестящият и какво иска, за да бъде щастлив, нямам понятие. Но съм сигурен, че неговият стремеж може да прави някои хора щастливи. Мен, например сега и то изцяло по егоистични причини. Тя беше малко момиченце, но вече ми тежеше на съвестта, че не мога да си позволя да я пратя в първокласно училище. О, знам, че в „Сейнт Мерин“ хората са добри преподаватели, тя го доказа. Но не е все едно. Когато баща ти почина, помислих, че ще можем да уредим това. Отидох при адвокатите, изложих им нещата. Те съжаляваха, но бяха твърди. Указанията му са съвършено ясни, казаха. Парите да бъдат под попечителство, докато навърши двайсет и пет. Не могат да се пипат преди това, дори и за образованието ѝ.

– Никога не си ми го казвал, Харолд.

– Никакъв смисъл нямаше да го казвам и на двете ви, докато не разбере може ли да се направи. Не можеше. Знаеш ли, Малвина, това е едно от най-мръсните неща, които ни стори баща ти. Да не ти остави нищо – е, това щеше да е по-нормално за характера му. Но да остави на дъщеря ни четирист хиляди фунта и да ги заключи така, че в най-критичните формиращи години на живота ѝ да не може да ги използва... Така че браво на Даяна. Тя сама направи за себе си това, което аз не можах и това, което баща ти не би извършил. Натри както трябва носа на стария негодник, без той дори да го знае.

– Харолд, мили!...

– Знам, скъпа, знам. Но наистина... Не мисля много за злия старец. Еди кой си, но когато си спомня...

Той замълча. Огледа малката всекидневна. Не бе много лоша. Поохветяла, но удобна. В скромна къща-близнак, разположена на улица с абсолютно еднакви къщи в опърпаното предградие... Беден живот... Да се справяш с една заплата, която винаги изостава от цените... Толкова малко неща от онези, за които Малвина сигурно е мечтаела и би трябвало да има...

– Все още не съжаляваш? – попита той.

Тя се усмихна.

– Не, скъпи. Ни най-малко.

Той я взе и се върна на фотьойла с нея. Тя сложи глава на рамото му.

– Никак – каза тя тихо. После добави: – Аз не бих била с нищо пощастлива, ако бях печелила сти-пендия.

– Скъпа, хората не са еднакви. Стигам до заключението, че и ние сме някакво изключение. Колко хора от тази улица познаваш, които биха казали „не съжалявам ни най-малко“?

– Трябва да има някои.

– Струва ми се, че това не се случва често. И колкото и да го желаш на някого, положително не можеш да направиш да стане. Даяна не прилича много на теб, нито на мен. Бог знае на кого прилича. Тъй че няма смисъл да се тревожиш, защото не иска да прави каквото ти би правила на нейно място, ако можеш да си спомниш как се чувства човек на осемнайсет. Блестяща, казаха те. Единственото, което можем да направим, е да гледаме как дъщеря ни еблестяща по свой начин и да я подкрепяме, разбира се.

– Харолд, тя не знае за парите, нали?

– Знае, че има някакви пари. Но не е питала колко са. Не ми се е налагало да лъжа. Опитах само да създам впечатлението, че не са кой знае колко, нещо около три-четири хиляди лири. Тъй ми се стори по-добре.

– Сигурна съм в това. Ще го запомня, ако стане дума. – След известна пауза: – Харолд, предполагам звучи много глупаво от моя страна, но какво точно прави един химик? Даяна ми обясни, че не било точно аптекар и това ме зарадва, но не ми разясни нещо повече.

– И аз не разбрах, скъпа. Най-добре е отново да я попитаме. Да, нещата започват да се преобръщат, стигнахме до момента, в който тя трябва да ни обяснява.

* * *

За семейство Бракли вече нямаше голямо значение какво прави един химик, защото в първата година на следването си Даяна промени намерението си и се заложи с биохимия, а какво прави един биохимик бе нещо, което майка ѝ никога не би могла да раз-бере.

Причината за промяната бе една лекция, изнесена пред дружеството „Двайсетте години на XX век“: „Някои еволюционни аспекти в неотдавна променената околна среда“. Не звучеше много вълнуващо. Даяна така и не разбра какво я накара да отиде. Но отиде и с това направи крачката, която определи посоката на живота ѝ.

Лекторът, Франсис Саксоувър, доктор на науките, член на Кралското научно дружество, някога професор по биохимия в Университета в Кеймбридж, бе разглеждан най-общо като интелектуален ренегат. Бе от южен Стафордшър, от семейство, печелило малко в течение на безброй поколения, но придобило в средата на осемнайсти век определено силен

ген на предприемчивост. Генът, толкова подходящ за времето на настъпващата индустриална ера, довел Саксоувърови до създаване на нови начини за отопление, за използване на енергията на парата и реорганизация на производството. Саксоувърови използвали предимствата на новите плавателни канали, включили се в световната търговия и натрупали голямо семейно състояние.

Генът се изявил силно и през следващите поколения. Нищо не можело да попречи на Саксоувърови. Не изостанали от новите технологии, заловили се дори с пластмасите, когато съзрели в тях бъдещ конкурент на керамичните съдове. През втората половина на двайсти век те все още преуспяват.

У Франсис генът за предприемчивост взел обаче друга насока. Той бил доволен да остави семейните концерни в ръцете на двамата си по-големи братя и да следва собствените си наклонности. Неговата цел била да оглави една катедра. Или поне така мислел.

През втората половина на живота му здравето на Джоузеф Саксоувър, бащата, се разклатило. Като разбрал това, Джоузеф, предвидлив човек, не губил време и прехвърлил авоарите си на двамата си по-големи сина, които поставил начело на своя бизнес. Останалите осем-девет години от живота си посветил на вълнуващото хоби да надхитря данъчните. Известни скрупули му попречили да направи това толкова добре, колкото някои от конкурентите му, но се справил тъй успешно, че след смъртта му властите продължавали да се опитват да запълнят известен брой интересни празноти.

В резултат на тези ходове и Франсис се оказал в много по-добра стартова позиция, отколкото очаквал и се объркал. Генът на предприемчивостта на Саксоувър се активизирал и у него при мисълта за неизползвания капитал. След година на растящо безпокойство подал оставка в своята катедра и се махнал от тази обител, за да води битки на пазара.

С няколко верни помощника основал собствен научен институт. Заловил се да докаже своето твърдение, че откритието, въпреки всеобщото мнение, не е непременно резултат на усилията на изследователи, които, обединени в полувоенни формации, работят за огромни компании.

„Дар Хауз Дивелъпмънт“, както станала известна компанията на Франсис, по името на имота, който закупила, по време на лекцията вече действаше от шест години. Първите пет бяха дори по-дълги, отколкото предсказваха повечето от приятелите на Франсис, но представляваха обещаващо начало. Компанията вече имаше няколко патента, достатъчно важни, за да предизвикат интерес сред най-големите химически

заводи, и, може би, малко завист сред бившите му колеги. Положително имаше нюанс на злонамереност и в предположението, че лекцията на Франсис в неговото предишно университетско свърталище се дължи много по-малко на желанието му да просвещава, отколкото на нуждите на компанията му от нови попълнения.

Странно, но Даяна никога не можа да си спомни някакви подробности от лекцията. Той обяви, сякаш вече бе факт, а не само предположение, че водещата фигура на вчерашния ден е бил инженерът, на днешния – физикът, а на утрешния – биохимикът. След като чу тази мисъл, тя не можа да разбере как не я бе прозряла по-рано. Развълнувана от откритието, бе завладяна от чувството, че за пръв път разбира значението на думата „призвание“. Вкопчи се за думите на лектора. Поне й се струваше, че слуша, но никога не можа да си спомни нито една дума, сякаш всички те се бяха слели в една цялостна подкрепа на смисъла на призиванието ѝ.

По онова време Франсис Саксоувър още нямаше четирийсет. Слаб мъж с орлов нос, той създаваше впечатление, че е малко над, вместо сантиметър под, сто и осемдесет сантиметра. Косата му бе все още тъмна с изключение на леко посивялата от страни. Веждите, макар не рунтави, стърчаха напред, засенчваха леко очите му и ги правеха да изглеждат по-дълбоко поставени. Маниерите му бяха свободни, тялото спокойно, той по-скоро разговаряше, отколкото четеше лекция, като разслабено крачеше по подиума и използваше покафенелите си ръце с дълги пръсти, за да подчертае своите мисли.

Всичко, което Даяна всъщност запомни, бе образа на лектора. Силно впечатление ѝ направи целенасочения му ентузиазъм. И, разбира се, чувството, че е открила единствената работа, с която си струваше да се заеме за цял живот...

И после – смяна на факултета с биохимичния.

И след това – огромна упорита работа.

И от там, когато му дойде времето – докторска степен.

И после – да си намери работа.

Даяна реши да се предложи на „Дар Хаус Дивелъпмънтс“

– Хм. Възможно е да те вземат, при твоето добро представяне – съгласи се нейната университетска наставничка. – Но Саксоувър е доста придирчив. Може да си го позволи, разбира се, при това, което плаща, но се говори, че въпреки това текучеството на персонала е доста голямо. Защо не помислиш за някоя от големите фирми? Простор, по-голяма стабилност, хубава солидна работа, макар и не нещо грандиозно, но в

края на краищата първото натежава.

Но Даяна предпочиташе „Дар Хаус“.

– Бих искала да опитам там – каза твърдо. – Ако не успея, ще пробвам по-късно в някоя голяма компания. Това ще бъде по-лесно.

– Много добре – кимна наставничката и държанието ѝ стана малко по-свободно. – Всъщност – довери тя, – на твоята възраст и аз бих се чувствала точно така. Само родителите мислят различно.

– Моите няма да имат нищо против – увери я Даяна. – Ако бях син, вероятно биха искали да отида в някоя от големите компании, но с момичетата е друго. На техните сериозни интереси се гледа само като на увод преди да приемат женския си живот насериозно, така че родители те ми няма да придават особено значение на избора ми, както виждате.

– „Виждам“ е доста конкретна дума, но все пак долавам насоката – отвърна наставницата. – Добре. Ще драсна ред на Саксоувър за теб. Мисля, че там може да бъде интересно. Чу ли, създал е вирус, който предизвиква стерилност у мъжките скакалци? Женските могат да създават женско поколение без участие на мъжките, но рано или късно това трябва да се отрази. Иначе нямаше да има особен смисъл от пола, не мислиш ли?

* * *

– Разбира се, надявам се да получиш работата, щом я искаш, мила, но що за място е „Дар Хаус“?

– Научноизследователски център. Компания, но частна. Управлявана от доктор Саксоувър, мамче. Голямата сграда от осемнайсти век е сред парк. Едно от онези места, прекалено големи, за да живее вече някой в тях, но не достатъчно интересни, за да бъдат обявени за национална ценност или резерват. Доктор Саксоувър го е купил преди десетина години. Със семейството си живее в едното крило на къщата. В останалата част са направени кабинети, лаборатории и прочие. Помещенията за конярите и оборите днес са превърнати в квартири за персонала. Има и други няколко къщи в имението. Д-р Саксоувър е построил и още лаборатории, и няколко нови къщи за женените си сътрудници... Там е нещо като общност.

– Ще трябва ли да живееш там?

– Да. Или наблизко. Малко било пренаселено, но ако имам късмет, може да получа квартира. Има и нещо като столова за персонала, който иска може да я използва. И, разбира се, можеш да излизаш през почивните дни. Всички казват, че природата е очарователна. Но наистина

трябва да работиш и работата да те интересува. Той не искал чиновници.

– Изглежда мястото е много хубаво, сигурна съм, мила, но с баща ти не знаем много за тези неща. Всъщност какво правят там? С какво се зани-мават?

– Нищо не правят, мамче. Създават идеи и разрешават други хора да ги използват.

– Но ако идеите са добри, защо не си ги използват сами?

– Не е тяхна работа. „Дар Хаус“ не е фабрика. Какво правят ли... добре, например д-р Саксоувър има идея за термитите. Нали знаеш белите мравки, които изпояждат къщите и всичко в тропиците...

– Къщите ли, мила?

– Ами дървените им части и тогава останалото се срутва. Така че д-р Саксоувър и хората от „Дар Хаус“ са се заели с това. Един термит гризе дървесината и я поглъща, но не може сам да я смिला, така, както и ние. Помага му паразитът Протозоа, който живее вътре в термитите. Той разрушава целулозната структура на дървото и термитът тогава вече може да го смила и усвоява. Хората от „Дар Хаус“ изследвали паразита и потърсили химични съединения, които да го убият. Намерили са едно, безопасно за използване. Дават го на термитите и те пак си гризат дървото, но сега без паразита не могат да го усвояват, така че просто измират от глад. В „Дар Хаус“ нарекли това вещество АП-91 и го патентовали, а д-р Саксоувър го занесъл в химически предприятия в Комънуелс и им подсказал, че в тропическите страни ще има голям пазар за него. Изпитали го, решили, че е добро и се съгласили да го произвеждат. Сега го продават из целите тропици под търговското име „Терморб-6“ и д-р Саксоувър получава процент от всяка продадена кутийка. Вероятно това носи хиляди лири годишно, а докторът има и много други патенти. Ето така в общи линии работят.

– Бели мравки. Какъв ужас! – възкликна мисис Бракли. – Не бих искала да работя с мравки.

– Това е само една от темите, мамче. Едновременно там се работи върху много различни неща.

– Какво място! Много хора ли има?

– Не знам точно. Мисля някъде около шейсет.

– Много от тях ли са момичета?

– Да, мила. И моралът се спазва. Казаха ми, че женитбите са чести. Макар да не знам, дали това ще ти се стори хубаво или лошо. Но няма от какво да се безпокоиш. Аз нямам ни най-малко намерение да

сеприсъединявам към мнозинството още известно време.

– Мила, това изречение обикновено се използва в случай...

– Знам, мамо. Знам. О, ти не си видяла още новата рокля, която си направих за представянето си там. Ела горе да ти я покажа...

2

Даяна никога не разбра, че тъкмо заради новата рокля едва не загуби мястото си. Не че в нея нещо не беше наред. Напротив. Бе от тънък вълнен плат в меко зелено, много отиваше на кестенявата ѝ коса и, както повечето от дрехите ѝ, изглеждаше много по-скъпа, отколкото струваше. Няма нещо като униформа за младите научни работници и в живота се срещат главно две категории от тях: спретнато-представителни, макар с не много добре ушити дрехи, и мърлячи. А Даяна решително не принадлежеше нито към едните, нито към другите. Видът ѝ предизвика опасения у Франсис Саксоувър.

Квалификацията ѝ го задоволи, отзивите и препоръките ѝ бяха добри, собствената ѝ молба за работа му беше направила много добро впечатление. Всъщност можеше да се каже, че всички сведения бяха в нейна полза до пристигането ѝ, но тъкмо появата ѝ хвърли сянка.

През десетина години на управление на „Дар Хаус“ Франсис бе станал малко предпазлив. Очакваше се да бъде ръководител и вдъхновение на своето учреждение и той беше. Не бе съумял да предвиди обаче, че обстоятелствата ще го заставят да стане в някаква степен патриарх на общността, която беше събрал. Тъкмо поради това бреме бе почнал да разглежда кандидатите от различни две страни и сега патриаршалната му половина гледаше с колебание хубавата и привлекателно облечена мис Бракли.

Изглеждаше напълно способна да предизвика една от поредните ситуации, които го бяха накарали да попита жена си Каролайн, не е ли по-добре да прекръстят института във „Ваканционен лагер и бюро за самотни сърца“.

А Даяна не можеше да разбере защо след добрите предзнаменования и обещаващото начало самото представяне никак не вървеше добре. Положението щеше да ѝ бъде по-ясно, ако би могла да зърне някои от случките, които пробягваха през съзнанието на предполагаемия ѝ работодател. Той си спомняше и не тъй поразителни като Даяна личности, които се бяха оказали истински барут във водите на неговата мирна

общност.

Знойничка, местеща бавно очи, мис Тригарвън, например. Обещаващ биолог. За съжаление това момиче украсяваше стаята си с малки порцеланови сърца и церемониално ги трошеше със специално малко чукче, когато много се увеличаваше бройката им. Или мис Блу, куклоподобно създание с несъмнен примес на химически гений и напълно заблуждаващ израз на ангелска невинност, което предизвикваше с огромна сила рицарството у мъжете. Всеобщото желание да се услужва на мис Блу стигна своя връх в един дуел – любителско състезание в едно росно утро на поляната до гората между химик и биолог. Химикът промуши биолога в лявата му ръка, ядоса го и биологът изостави шпагата и събори химика с честен юмрук. А мис Блу, която се бе измъкнала направо от леглото полуоблечена, за да гледа битката иззад храстите, хвана силна простуда. Също и мис Коч. Тя бе специалист по аминокиселини, но по-несръчна в уреждането на личните си работи, защото изключително нежното ѝ сърце я объркваше. Дотолкова не бе склонна да наранява чувствата на когото и да било, че някакси съумя да се сгоди тайно за трима от своите колеги едновременно и несъзирайки друг изход от задънената улица, в която беше попаднала, изчезна. Но остави след себе си емоционален и учрежденски безпорядък.

Заради тези и други подобни преживявания колебанието на Франсис бе оправдано. От друга страна той забеляза, че Даяна очаква да бъде приета заради качествата си и не правеше никакъв опит да използва чара си, за да заеме мястото. От добросъвестност той реши, че случаят изисква поне още едно мнение – това на Каролайн, която понякога също бе превързвала емоционални рани, резултат на споменатите истории. И така, вместо да я представи в столовата на персонала, както бе смятал, той я покани на обяд в частното си крило.

По време на обяда опасенията му избледняха. Тя говореше свободно и интелигентно с домакините си, размени няколко мисли с Пол, който тогава бе на дванайсет, върху вероятната дата на успешна експедиция до Марс и положи максимални усилия да измъкне няколко думи от Зефани, която онемяла от възхищение я разглеждаше с широко отворени, пълни с обожание очи.

Той изложи по-късно нещата пред Каролайн.

– Да рискувам ли? Трябва ли да си създаваме нови неприятности?

Каролайн го погледна с тъга.

– Франсис, скъпи, трябва наистина да престанеш да се товариш с идеята, че институтът би могъл или би трябвало, да върви като машина.

Това никога няма да стане.

– Започвам да разбирам това – призна Франсис. – И все пак има разлика между изправянето пред обикновените кризи и предизвикването на още по-големи.

– Е, ако смяташ да организираш между кандидатките си нещо като състезание по хубост, но с обратен знак, за да насърчиш онези с по-малки шансове във външността да повишат тук самочувствието си и да опитат своята сила, по-добре се откажи. Харесвам момичето. Необикновено е. Интелигентно. И има здрав разум, което не е същото. Така че ако притежава знанията и уменията, които са ти нужни, да дойде.

Даяна получи мястото и се присъедини към персонала на „Дар“.

Пристигането ѝ предизвика видим интерес, пълен с надежди, но предпазлив. Онези, които не пропускаха случай, опитаха веднага късметта си, но не срещнаха поощрение. По-гъвкавите стратегии се включиха след тях, но и техните усилия потънаха още на ранен етап. Под влиянието на тези предварителни резултати, „Дар“ започна да си изгражда мнение за нея.

– Хубава е, но е няма – провъзгласи тъжно един от химиците.

– Няма! За Бога! – възрази един биолог. – Дори да бе вярно, кога е било недостатък? Всъщност тя говори достатъчно, но това не помага.

– Точно това исках да кажа – обясни търпеливо химикът. – Няма е в посока, в която почти никое друго хубаво момиче не е. И не би трябвало да бъде – добави той за яснота.

Жените и загрижените девизи си позволиха малко да се поотпуснат.

– Студена! – казваха с надежда една на друга не без нотки на задоволство и все пак не чак със самодоволство, защото фактът, че някой може да бъде съвсем безразличен към нечий мъж не бе съвсем положителен. Но повечето се почувстваха успокоени от тази класификация, макар че остана известно съмнение, предизвикано от дрехите на Даяна. Бе трудно да се повярва, че някой ще хвърли толкова сили и грижи на вятъра без да има нещо наум.

Съпругът на Хелън Дейли – Остин Дейли, биохимикът, вторият човек в „Дар“, възприе друга гледна точка.

– Когато нов човек се появи в института, винаги се вдига вълна от клюки и предположения. Не разбирам защо – оплака се той. – Младите, които идват, наистина хвърчат във въздуха като си мислят, че са чудесни, че светът започва от тях, точно както са правели и родителите, и прародителите им. Заплитат се точно в същите бъркотии, демонстрират

същата енергия и правят същите грешки. Нищо ново. Накрая се оказват от някой от означените четири-пет типа хора. Интересно става само ако някой се опита да преживее отново своята младост, което е забранено от Бога.

– Харесвам да съм млада – каза жена му.

– Харесваш, че си била млада, както и аз – поправи я той. – Но отново млад – не, благодаря. Отново не.

– Но аз харесвах това. Вълнение, цветове, прелестни рокли, чудесни партита, яздене на луна, тръпката на ново приключение...

– Като чудесните лета в нечие детство. Но забравяш разочарованията, омразата към съперниците, горчивината от загубите, нещастieto да бъдеш изоставен, раните от изпуснатата дума, мъките и тревогите, сълзите нощем върху възглавницата... Не, дори на спомена за младостта не издържам. Златните момчета и момичета са живели в златно време.

– Не се преструвай пред мен на стар циник, Остин.

– Любав моя, не съм циник, признавам. Но не съм и вторачен в миналото фантазьор. Жал ми е за онези млади мъже и момичета, които трябва да преминат през мъчителния процес на изгубването на илюзиите си преди да съзрeят, но когато наблюдаваш това отстрани изглежда много еднообразно.

– Добре, да се върнем на въпроса. Какъв тип смяташ ще се окаже най-новата?

– Младата Даяна? Рано е да се каже. Тя е от тези, които сега ги наричат бавно развиващи се. В момента по ученически е влюбена в нашия Франсис.

– О, не...

– Какво „О, не!“ Той може и да не е по вкуса ти, но добре отговаря на типа баща, този Франсис. Наблюдавал съм и преди подобна ситуация. Ще я гледам и сега. Той, разбира се, няма изобщо да разбере. Никога не разбира. Но въпреки всичко тя е една не-обикновена млада жена и аз не се наемам да пред-скажа накъде ще се насочи, когато това чувство ѝ мине.

Прав ли бе или не Остин Дейли? В Даяна нищо особено не се промени през първите седмици в „Дар“. Тя продължи да се държи независимо, макар да не бе нелюбезна. Към част от мъжете запазваше дружеска нотка, към други постепенно увеличаваше разстоянието. Безупречното ѝ поведение ѝ създаде добри отношения с доста млади жени. Постепенно си завоюва името на особнячка. Взеха да разглеждат многото ѝ грижи за външния вид като поредната нейна странност. Нещо като

занимание с изкуство, като икебана или рисуване на акварел, практикувано от Даяна за собствено удоволствие. Този възглед се затвърди след откритието, че тя охотно дава наистина полезни съвети по това свое хоби на всеки, който ги иска. Едно не кой знае какво увлечение, мислеха в „Дар“ и не особено обезпокояващо, докато не вземе големи размери. Скъпо, обаче. По всеобщо мнение цялата ѝ заплата, ако не и повече, отиваше за дрехи и украшения.

– Странно дете – отбеляза Каролайн Саксоувър. – Мозъкът ѝ е предопределен за един начин на живот, а някои нейни вкусове – за съвсем друг. Сега сякаш е застинала в нещо като безветрена зона между двата начина и не се опитва да излезе от нея. Вероятно някой ден внезапно ще се пробуди.

– Което означава, че ще се окажем пред поредното емоционално увлечение и ще загубим поредния добър работник – каза мрачно Франсис. – Започвам да ставам консерватор. Питам се, дали на момичетата над определена степен на грозотата въобще трябва да се разрешава да прархосват времето на преподавателите от университетите! Това започва да струва скъпо на нашата икономика. Предполагам, че и тест по грозота не би гарантирал нищо. Но продължавам да се надявам, че един ден ще успеем да съберем няколко момичета, чиито индивидуални цели стоят по-високо от стадните им инстинкти.

– Нямах ли предвид по-скоро сексуалния им инстинкт? – попита Каролайн.

– Така ли? Не зная. Има ли разлика, щом се отнася до млади жени? – измърмори Франсис. – Да се надяваме, че тази ще му устои повече от месец-два.

След едно от празничните посещения на Даяна вкъщи мисис Бракли каза на мъжа си:

– Тя изглежда напълно доволна от работата си. Но не ми се вярва да остане там много дълго. Не и момиче като Даяна.

Мистър Бракли не каза нищо.

– Тя май много силно се възхищава на този мистър Саксоувър – добави жена му.

– Както много други – отвърна Бракли. – Той е спечелил голяма репутация сред учените. На хората прави силно впечатление, че Даяна работи там. Явно не е малко нещо да бъдеш приет при него.

– Той е женен с две деца. Момче на дванайсет години и момиче на десетина – отбеляза тя.

– Е, тогава всичко е наред. Или ти смяташ, че не е?

– Не ставай смешен, Харолд. Мъж, почти два пъти по-стар от нея!

– Добре – съгласи се той миролюбиво.

– Тя като че ли харесва напълно работата си в момента, но според думите ѝ, това май не е мястото, където трябва да се погребва за дълго привлекателно момиче като Даяна. Трябва да помислим за бъдещето ѝ.

Мистър Бракли отново нищо не каза. Той никога не можеше да реши, дали милата способност на Даяна да намира общ език с майка си я бе заблудила или представата на жена му, че всяко момиче прилича на останалите е просто неразбиваема.

Даяна вече се бе установила в „Дар“. Франсис Саксоувър откри, че тя работи добре. С облекчение отбеляза, че не се наблюдават никакви признаци на стаден инстинкт, които биха означавали предстоящо напускане. Отношенията с колегите ѝ продължаваха да бъдат приятелски, макар с малка дистанция. В редки случаи тя изтърсваше нещо, което караше някои да примигват, да я поглеждат два пъти, да се чудят. Но общо постигна съдържано, почти незабележимо присъствие в общността, след като бе отблъснала предполагаемите ухажори и защитаваше мнението си достатъчно уравновесено. Въобще приемаше се като интересна, но малко незабележима част от сцената.

– С нас, но не от нас – отбеляза Остин Дейли за нея в края на втория месец. – В това момиче има повече, отколкото ти позволява да видиш. Има си особен подход за нещата. Ще ни изненада рано или късно.

3

Една сутрин, след като Даяна бе прекарала около осем месеца в „Дар“, вратата на стаята, в която работеше, рязко се отвори. Вдигна глава от микроскопа и съзря Франсис Саксоувър, застанал на вратата с измъчен израз на лицето и чинийка в ръка.

– Мис Бракли – каза той, – бе ми казано, че е ваша любезна грижа да подкрепяте Фелиция през нейната нощна дейност. Ако това наистина е необходимо, в което се съмнявам, тъй като тя явно не е докоснала вашия дар, то бихте ли си направила труда да слагате в бъдеще чинийката ѝ по-встрани от пътеката? Трети път едва не падам, мъчейки се да я избегна.

– О, толкова съжалявам, мистър Саксоувър – извини се Даяна. – Обикновено се сещам да я вдигна, когато ставам. Тя си изпива млякото въсърност. Сигурно през миналата нощ бурята и мълниите са я

изплашили. – Даяна взе чинийката с мляко от ръката му и я отнесе на мивката. – Непременно ще се погрижа... – Тук тя млъкна и се наведе, за да разгледа чинийката по-внимателно.

През бурната нощ млякото се беше пресякло. Поне по-голямата част от него. Но имаше тъмно петно около сантиметър и половина, което изглеждаше по-различно. Като че ли то не беше се съсирило.

– Странно – каза Даяна.

Франсис погледна чинийката и я заразглежда по-внимателно.

– С какво работехте малко преди да налеее това? – попита той.

– С новата проба лишеи. От Макдоналд. Занимавах се с тях почти през целия ден.

– Хм – измърмори Франсис.

Взе чисто стъкло и улови млякото от петното.

– Можете ли да го определите? – попита той.

Даяна сложи стъклото под микроскопа. Франсис погледна плетеницата от сиво-зелени „листа“ в различните стъкленици върху масата на Даяна. Изглеждаха ужасно. Проверката не трая дълго.

– От тази проба е – каза Даяна и посочи купчина изсушени лишеи, изпъстрени по краищата с жълти петна. – Ориентировъчно го нарекох *Lichenis imper-fectus tertius mongolensis secundus Macdonaldi*.

– Така ли – измърмори Франсис.

– Ами – каза тя отбранително, – не е лесно. Този е третият, който измъкнах от серията на Макдоналд.

– Добре, да не забравяме, че названието е предварително.

– Антибиотик? Не мислите ли? – попита Даяна, като отново погледна чинийката.

– Възможно е. Доста лишеи притежават някои антибиотични свойства, тъй че не е невероятно. Но шансът това да бъде полезен антибиотик е едно на сто, разбира се. Все пак трябва да го изследваме. Ще го погледна и ще ви уведомя.

Той взе празна стъкленица и пресиपा около половината от лишея в нея. После си тръгна. Преди да стигне вратата, гласът на Даяна го спря.

– Доктор Саксоувър, как е днес мисис Саксоувър?

Той се обърна и изглеждаше друг, като човек, смъкнал маска. Личеше силната му тревога. Бавно поклати глава.

– От болницата казаха, че е съвсем бодра тази сутрин. Надявам се да е вярно. Това е всичко, което могат да кажат. Тя не знае. Все още мисли, че операцията е била успешна. Предполагам, това е най-доброто, о, да, то е най-доброто! Но, Боже мой!...

Отново тръгна към вратата и излезе, преди Даяна да успее нещо да каже.

Каролайн Саксоувър умря след няколко дни.

Франсис сякаш изпадна в транс. Неговата овдовяла сестра Айрини пристигна. Правеше всичко възможно, за да поеме домашните задължения, които бе изпълнявала Каролайн. Франсис едва я забелязваше. Тя се опитваше да го накара да излезе от къщи, но не успяваше. Две седмици и повече бродеше като тяло, на което духът е някъде другаде. После внезапно престанаха да го виждат. Затвори се в лабораторията си. Сестра му изпращаше там храна, но тя често оставаше недокосната. По цели дни Франсис почти не се показваше и често леглото му оставаше недокоснато.

Остин Дейли, повече или по-малко насила успяваше да проникне при него. Казваше, че д-р Саксоувър работи като луд над половин дузина неща едновременно и му предсказваше нервен срив. В малкото случаи, когато Франсис се появяваше за обяд, той се държеше толкова отдалечено и сдържано, че децата почти се бояха от него. Един следобед Даяна намери Зефани да риде отчаяно. Направи всичко възможно да я утеши, заведе я в лабораторията си, позволи ѝ да си поиграе с един микроскоп. На следващия ден, събота, взе детето на двайсеткилометрова разходка пеша, за да я измъкне от къщата.

Междувременно текущата работа продължаваше някак и Остин Дейли правеше всичко възможно да уреди това, което можеше, и да задържи института на крака. За щастие беше в течение на няколко проекта и бе в състояние да ги започне. Понякога успяваше да убеди Франсис да подпише някой необходим документ, но губеше много време за неща, в които само Франсис можеше да вземе решение, а не вземаше. „Дар“ започна да показва признаци на затъване и персоналетът се разтревожи.

Франсис, обаче, не бе в нервен срив. Спаси се от него като се разболя от пневмония. Прекара я също тежко, но когато започна бавно пак да набира сили, сякаш бе надвил травмата, защото вече се държеше нормално.

Но с известна разлика.

– Татко е по-спокоен от преди и някак по-кротък – довери Зефани на Даяна. – От това понякога ми се иска да заплача.

– Той беше много, много привързан към майка ти. Трябва да се чувства ужасно самотен без нея – каза Даяна.

– Да – съгласи се Зефани, – но той вече говори за нея, а това е

много по-добре. Той обича да говори за нея, въпреки че му става тъжно. Но прекарва ужасно много време просто да седи и да мисли, без въобще да изглежда тъжен. Има вид като че ли пресмята нещо.

– Мисля, че тъкмо това прави – отвърна Даяна. – Трябва много да пресмята, за да поддържа „Дар“, нали знаеш. А нещата малко се поразбъркаха, докато той беше болен. Вероятно мисли как отново да оправи всичко и всичко пак ще е наред, когато нещата се подредят.

– Надявам се. Изглежда така, като че ли сметките са много мъчни – въздъхна Зефани.

Покрай всички събития въпросът за възможните антибиотични свойства на *Lichenis tertius* etcetera изbledна в съзнанието на Даяна. Той се върна отново там чак след няколко месеца. Струваше й се, че вероятно се бе изплъзнал и от вниманието на Франсис, иначе щеше да е чула нещо. Защото част от скрупульозността на Франсис беше да не навлиза в чужда територия. Откритията, патентите и авторските права, свързани с тях, ставаха собственост на „Дар Хаус“, но заслугата принадлежеше на отделни личности или на екипи. Не може да се каже, че винаги всички бяха доволни от своята заслуга. И твърде деликатно бе да се отмери точно колко от нея принадлежеше на човека, който е посял семето на идеята и на другия, който я разработва, но всеобщо бе мнението, че Франсис се опитва да бъде справедлив и да следи нито едно предложение да не се приписва неправилно някому, да бъде анонимно или пък да се остави да потъне безследно. Ако нещата се бяха развивали нормално, Даяна бе напълно сигурна, че би чула нещо за *Lichenis tertius* – каквото и да било то. Когато си спомни за въпроса след няколко месеца тя реши, че колбата с лишея трябва да е забутана някъде по време на смъртта на Каролайн Саксоувър, а съдържанието в нея мухлясало. Когато Франсис оздравя, й хрумна, че някаква бележка за природата на наблюдаваните свойства на *tertius* трябва да има поне за отчета. И реши при удобен случай да му напомни. Но дълго забравяше да го стори и други въпроси изместваха този в съзнанието й. Най-после по време на една от ежемесечните вечерни сбирки, установени от Каролайн, за да поддържа чувството за общност в „Дар“, тя се сети, може би защото видя поредна бала с ботанически проби, събрани от скитацията надалеч мистър Макдоналд.

По време на коктейла Франсис, вече почти такъв, какъвто беше преди, следваше обичайната си практика да побъбри ту с един, ту с друг от своя персонал. Когато се срещна с Даяна, той й благодари за вниманието, което бе проявила към дъщеря му.

– Това бе от голямо значение. Някой да се погрижи за нея и да

събуди интереса ѝ към него бе точно това, от което най-много имаше нужда при тези обстоятелства горкото дете – каза той. – Извънредно съм ви благодарен.

– О, но на мен ми доставя удоволствие – отвърна Даяна. – Ние добре се разбираме. Тя ме кара да се усещам като малко по-голяма сестра, а аз нея – да не се чувства прекалено малка. Винаги съм съжалявала, че нямам сестра и така може би компенсирам. Във всеки случай Зефани е твърде приятна компания, за да мога да си помисля, че това е било задължение.

– Радвам се. Тя е преизпълнена от вашите похвали. Но не бива да ѝ позволявате да ви се натрапва.

– Няма – увери го Даяна. – Едва ли ще се наложи. Тя е много възприемчиво дете.

Когато Франсис се канеше да продължи обиколката си, въпросът изскочи в главата ѝ.

– О, между другото, доктор Саксоувър, отдавна смятам да ви попитам, спомняте ли си онзи лишей на Макдоналд – терциуса – от юни или от юли? Интересен ли се оказа?

Зададе въпроса почти нехайно и очакваше да ѝ отговори, че го е забравил. За един миг той изглеждаше стреснат. Но бързо се окопити и нещо се поколеба, преди да ѝ отговори. След това каза:

– Скъпа! Колко осъдително от моя страна! Трябваше да ви кажа много отдавна. Боя се, че там бях сбъркал. В края на краищата се оказа, че не е анти-биотик.

Даяна само подсъзнателно отбеляза, че имаше нещо нередно в този отговор. Едва по-късно започна да мисли, че бе глупаво Франсис да каже това. Но бе склонна да го припише на напрежението и боледуването. Нещо обаче продължаваше да човърка съзнанието ѝ. Ако бе казал, че напълно е забравил лишея покрай многото други неща или че действието му е прекалено широко и токсично, за да си заслужава да се изучава, или бе посочил половин дузина други причини, поради които той не е интересен, много вероятно бе тя да бъде удовлетворена. Но въпросът ѝ кой знае защо го бе извадил от равновесие и довел до зле обмислено твърдение, с което май отбягваше прекия отговор. Защо бе пожелал да го избегне?

В „оказа се, че не е антибиотик“ тя виждаше вече не просто неволна грешка, а гаф. Гаф, направен от човек, изненадан внезапно, който по природа е твърде правдив, за да може бързо да измисли лъжа...

Изводът от непредпазливия отговор едва ли можеше да се избегне:

лишеят терциус положително притежаваше свойство, което изглежда като антибиотично, но след като се е оказало, че не е антибиотик, какво всъщност е то?

И защо Франсис иска да го скрие?...

Въпросът продължаваше да я човърка, но Даяна не можа съвсем да разбере защо. По-късно приписа тревогата си на несъответствието между дребната наглед уклончивост на Франсис и нейното мнение за него с неговата репутация и обичайното му спокойно поведение.

Случи се още нещо. От архивния отдел ѝ изпратиха бележка, в която искаха да върне своите материали за проверка. Тя послушно започна да прави списък и когато стигна до *Lichenis tertius etc.* си спомни, че само преди ден-два бе споменала *tertius* пред Франсис на соарето. Искането на архивния отдел идваше обикновено в понеделник, а не в петък. Този път тя имаше цели две седмици да представи отчета.

Даяна дълго гледеше списъка. Опитваше се да се противопостави на един импулс. О, не на изкушение, защото то ни най-малко не приличаше на изкушение. Нито се предполагаше, че тя нещо ще придобие. По-скоро в нея се надигна силно любопитство. И накрая победи.

– Направих – казваше тя по-късно, – нещо, което презирах, на което се смятах неспособна. Фалшифицирах нарочно отчета. И най-странното е, че не чувствах никаква вина или срам, а по-скоро, че това е неприятна необходимост.

И тъй снопчето *Lichenis tertius* от последната пратка на Макдоналд не се появи в регистъра на института.

* * *

В ранните етапи на своето изследване на лишея Даяна имаше предимство пред Франсис. Тя не работеше с идеята, че има работа с антибиотик. Знаеше само, че търси нещо, което има свойство, напомнящо антибиотик, но не без да е такава. От поведението на Франсис реши, че то е нещо необикновено и може би опасно. Но това не ѝ послужи кой знае колко, освен че подготви разума ѝ да разработва по-широко въпроса. Въпреки това тя едва не изхвърли самото нещо, което търсеше, като твърде невероятно. Тогава, точно преди да го унищожи, тя се поколеба. Поне от добросъвестност, ако не по друга причина, заслужаваше си и по-нататъшно изучаване... и после още... и още...

След години тя каза:

– Не бе интуиция, не бе и здрав разум. Всичко започна с едно логично заключение, после едва не пропадна поради предубеждение и

след това бе спасено от системността. Лесно можех да го пропусна и да тръгна в погрешна посока за цели месеци, та предполагам, че е имало и малко късмет. Дори когато проверявах и препроверявах нещата, аз всъщност не вярвах. Бях изпаднала в нещо като шизоидно състояние. Професионална част от моята същност го бе доказала и не съумяваше да го опровергае, но другата моя част не можеше истински да го да приеме. Тъй както е трудно да се повярва, че светът е кръгъл. Предполагам, тъй-мо заради това не говорех за работата си. Започнах и просто да не виждам някои изводи, които направо ми бодяха очите. И не само за седмици, но за цели месеци. Мислех, това е само едно интересно откритие на мисълта и възнамерявах да доразвия до някакво практическо приложение. Така се съсредоточих върху изолирането на активното вещество и почти не мислех за последствията. Бях също като религиозен фанатик.

Работата стана предизвикателство за Даяна. Отнемаше ѝ почти цялото свободно време и тя често работеше до късно вечерта. Съботно-неделните посещения въкъщи станаха нередовни и бе неспокойна, когато се намираше там. Зефани, изпратена в едно съседно училище, бе разочарована, че рядко я вижда през свободните дни.

– Ти винаги работиш – оплакваше се тя. – И изглеждаш уморена.

– Мисля, че няма да е за дълго – отвърна Даяна. – Ако не се случи нещо много неочаквано, трябва да свърша това за месец-два.

– За какво става дума? – искаше да знае Зефани.

Но Даяна поклати глава.

– Твърде сложно е. Просто няма как да го обясня на никого, който не е учил достатъчно химия.

Експериментите ѝ бяха главно върху мишки. В късна есен, повече от година след смъртта на Каролайн Саксуовър, тя започна да изпитва истинска увереност в резултатите си. Междувременно откри група животни, които Франсис използваше за своите опити и им хвърляше по някой поглед. По това време истинската ѝ работа бе свършена. Резултатите бяха вън от всяко съмнение. Оставаше да се извършат серии опити, които да доставят достатъчно данни за начина на пряк надежден контрол над процеса – рутинна работа, която отнемаше сравнително малко време и ѝ позволяваше да се поотпусне... Чак когато започна да се отпуска, тя се замисли над това, което беше открила...

В ранните фази на работата си отвреме навреме размишляваше над отношението на Франсис към откритието и се питаше какво смята да прави той с него. Сега вече отделяше на този въпрос цялото си внимание. С тревога мислеше, че с неговата работа той е цели шест месеца

преди нейната. Той би трябвало да бъде съвършено сигурен в своето откритие и във възможността да се използва на практика още през лятото. Но не бе споменал нито дума. Само по себе си това бе странно. Франсис имаше доверие на персонала си. Той твърдеше, че секретността, освен когато е абсолютно необходима, понижава ефективността в работата и вреди на чувството за общност на усилията. Персоналът му отговаряше със същото и от „Дар“ почти никога не изтичаше преждевременна информация, макар че винаги можеше да понаучиш нещо за текущите проекти, ако опиташ. Но за този нямаше нищо. Нищичко. Доколкото разбираше, Франсис бе свършил цялата работа сам и бе запазил резултатите изцяло за себе си. Може би е водил преговори за промишлено производство на продукта с познатите си индустриалци. Но тя все пак мислеше, че не е. Някак съзнаваше, че въпросът е твърде голям, за да бъде придвижван по обикновения начин. Тя реши, че той вероятно ще изнесе доклад пред едно от научните дружества. В такъв случай и тя трябва веднага да предаде своята работа. И все пак, ако той възнамеряваше това, защо бе необходима толкова плътна завеса на тайна пред собствения му персонал в период, в който изследванията му би трябвало да са вече напълно завършени...

Даяна реши да поизчака.

Но бе смутена и по въпроса за етикета на положението, в което се намираще. Според една клауза от договора й всяко откритие, направено от нея по време на работата й в „Дар Хаус Дивелъпмънт Лимитид“, ставаше собственост на „Дар Хаус“. Беше й ясно, че по закон тя трябва да представи на Франсис веднага цялата си работа. Добре, но... Ако тя не бе изпуснала лишея в млякото, нямаше да има никакво откритие. Ако Франсис не бе донесъл чинийката, действието на лишея можеше никога да не бъде отбелязано. Ако тя не го бе забелязала, Франсис щеше да го пропусне. Във всеки случай тя не бе откраднала работата на Франсис. Може да се каже, че любопитството й я тласна към изследване на явление, което самата тя бе наблюдавала. Бе работила упорито и стигна до откритието със собствени сили. Струваше й се доста жестоко да се откаже от него, освен ако не бе абсолютно необходимо. Ще почака и ще види, какво смята да предприеме Франсис.

Чакането й предоставяше повече време за мислене. А мисленето събуждаше по-големи основания за безпокойство. Сякаш навлизаше все по-навътре в гора, тя ставаше все по-гъста и се оказваше доста зловеща. Започна да вижда много възможни последици, за които никога не бе мислила преди. Постепенно прозря, че Франсис също трябва да ги е

видял и взе да разбира съображенията, които го правят съдържан.

Малко по малко, докато продължаваше да чака, мисълта ѝ рисуваше все по-широка и широка картина пред нея и от отделни парченца сглобяваше мозайка, която като цяло тревожеше. Тогава разбра, че това не бе просто поредното интересно откритие, а нещо глобално. Те държаха в ръце една от най-ценните и избухливи тайни на света. И най-после осъзна, че не някой друг, а самият Франсис Саксоувър не знаеше какво да прави с нея...

Години по-късно тя каза:

– Сега мисля, че тогава сторих грешка, като нищо не правех и само продължавах да чакам. Когато започнах да разбирам последствията, трябваше да отида при него и да му кажа какво бях направила. Поне щеше да може да поговори с още един човек по въпроса, а това би му помогнало да вземе решение. Но той бе прочут. Беше ми шеф. А аз бях нервна, защото моето положение... е, добре, меко казано, беше двусмислено. И най-лошото от всичко – бях много млада и приемах нещата по друг начин.

Може би това бе истинската ѝ бариера. Още като ученичка Даяна бе възприела, че знанието е дар от Бога и то не по-малък от самия живот. От коетоследва, че да подтискаш и прикриваш знанието е грях. Търсачът на познание не търси за себе си. Той е под специално командване и трябва да предадена хората всичко, което е имал привилегията да научи.

Мисълта, че един от лидерите в нейната професия като че ли нарушаваше това, я ужасяваше. И то точно Франсис Саксоувър, когото боготвореше и бе смятала за връх! Това я нараняваше така дълбоко, че бе съвсем объркана.

– Бях млада, все още твърда и перфекционистка. Франсис бе мой идеал, а тук не се покри напълно с образа, който си бях създавала за него. Да, мисленето ми бе наистина много егоцентрично. Не можех да му простя, че е колос с глинени крака. Нещата ми изглеждаха, сякаш той ме бе измамил. В мен настъпи хаос, произван от собствените ми безкомпромисни идеи. Беше ад. Едно от онези състояния на нарастващ шок, най-лошия, който съм преживявала. Струваше ми се, че нещо си е отишло и светът никога вече няма да бъде същия, и, разбира си, той никога вече не стана същия...

Като последица от шока нейната решителност нарасна. Тя дори няма да позволи на Франсис да узнае за работата ѝ над лишея. Той може да извърши пре-стъплението да скрие познанието, но това да тежи на

неговата съвест. Тя няма да му стане съучастник. Ще изчака още малко с надежда, че той ще промени намеренията си. Но ако не покаже, че е решил да публикува или да приложи откритието, ще продължи напред сама и ще се погрижи то да бъде дадено на света...

И Даяна започна да изучава следствията още по-дълбоко. В най-общи линии това означаваше, че изучава препятствията. Колкото повече внимание отделяше на въпроса, толкова повече я поразяваше и броят, и разнообразието на интересите, които щяха да бъдат засегнати от производното на лишея. Не ставаше дума само за това, дали тя да говори или да не говори за откритието, както ѝ се бе сторило в началото. Все по-ясно разбираше дилемата, пред която Франсис се бе изправил още преди месеци. Но не си позволи това да събуди у нея съчувствие. Вместо това усети предизвикателство: ако той не направи нищо, аз ще го направя...

Продължи да размишлява над проблема и през зимата, а когато дойде пролетта още не бе намерила решение.

На своя двайсет и пети рожден ден стана наследница на състоянието на дядо си и бе смаяна, че изведнъж се оказа обезпечена. Отпразнува рождения ден като си купи дрехи от прочути модни къщи, в които никога не се бе надявала да стъпи. Взе си малка кола. За изумление на майка си не напусна „Дар“.

– Но защо да напускам, мамче? Какво ще правя, ако напусна? Там ми харесва и работата ми е интересна и полезна – каза тя.

– Но сега, когато имаш независимост с това състояние... – възрази майка ѝ.

– Знам, мила. Едно разумно момиче трябва да излиза и да си купи съпруг.

– Категорично не бих го нарекла така, скъпа. Но в края на краищата една жена трябва да се омъжи. Тя е по-щастлива тогава. Вече си на двайсет и пет, знаеш го. Ако сега не помислиш сериозно да създадеш семейство, ами времето не стои на едно място. Трийсетте ще дойдат преди да се усетиш, после четирсетте. Животът не е много дълъг. Човек вижда това най-добре, когато го погледне откъм другия край. Няма време да направиш кой знае колко.

– Не съм сигурна, че искам да създавам семейство – отвърна Даяна. – Вече има толкова много семейства.

Мисис Бракли изглеждаше шокирана.

– Но всяка жена в сърцето си иска свое семейство – възкликна тя. – Това е съвсем естествено.

– Обичайното е – поправи я Даяна. – Бог знае, какво би станало с

цивилизацията, ако вършехме нещата, само защото са естествени.

Мисис Бракли се намръщи.

– Не те разбирам, Даяна. Нима не искаш своя собствена къща и семейство?

– Не толкова много, мамче, иначе предполагам, отдавна да съм направила нещо по въпроса. Но може би ще се опитам по-късно. Може и да ми хареса. Имам още много време.

– Не толкова, колкото си мислиш. Една жена винаги е изправена срещу времето и не следва да го за-бравя.

– Сигурна съм, че си права, миличка. Но прекалената загриженост в тази посока може да има и доста лоши резултати, не мислиш ли? Не се тревожи за мен, мамче! Знам какво правя.

И Даяна за сега остана в „Дар“.

Зефани дойде от колежа за великденската ваканция и се оплака, че Даяна е разсеяна.

– Не изглеждаш тъй уморена, както когато работеше много – констатира тя, – но сега мислиш много. Ужасно много.

– Е, при моята работа трябва да се мисли. Състои се главно в това – отвърна Даяна.

– Но не през цялото време.

– Може би не само аз правя това. А пък ти сега съвсем не мислиш толкова, колкото преди да отидеш в онова училище. Ако продължаваш само да приемаш това, което ти казват, без да мислиш по него, ще свършиш като домакиня.

– Но повечето жени стават домакини – възрази Зефани.

– Знам, домашна съпруга, домашна дама, домашна жена, домашна подръжница, мислеща за дома. Това ли искаш? Това е измамна дума, миличка. Кажи на една жена, че мястото ѝ е вкъщи или да си върви в кухнята и тя няма да хареса думите ти. Но я наречи „добра домакиня“, което означава съвсем същото и тя ще продължи да опъва хомота, но ще сияе от гордост. Лелята на майка ми се е борила и е влизала в затвора няколко пъти за правата на жените. И какво е постигнала? Просто малка промяна на думите, вместо да ги принуждават, днес жените ги мамят. Поколенията момичета след нея дори не знаят, че са измамани. И може би не ще ги интересува, дори ако знаят. Нашата най-непоносима женска черта е конформизмът и най-ужасната ни добродетел е да приемаме нещата такива, каквито са. Тъй че внимавай за измамите, скъпа. Не можеш да бъдеш прекалено наивна към тях в един свят, където символ на радостта от живота е печен боб.

Зефани слуша мълчаливо напътствието. То не ѝ се стори забавно.

– Не си нещастна, нали, Даяна? Искам да кажа, не мислиш непрекъснато само такива работи, нали?

– Боже мой, не. Мисля си само за задачите.

– Нещо като задачите по геометрия?

– Ами да, предполагам, че е така. Нещо като човешка геометрия. Съжالياвам, че моят вид те потиска. Ще опитам да забравя всичко за малко. Хайде да се измъкнем някъде с колата, искаш ли?

Но проблемите продължаваха да бъдат проблеми. И растящото убеждение на Даяна, че Франсис потулва цялата работа, я караше още по-категорично да търси решение.

Доиде лятото. През юни отиде с приятелка от Кеймбридж в Италия. Приятелката се оказа твърде податлива на чара на италианците и дори се сгоди, макар временно. Даяна също се забавляваше. Върна се оттам сама и с известно съжаление, че е губила време за неща, които много скоро ти втръсват.

Зефани пак беше дошла вкъщи за част от лятната си ваканция.

Една вечер скитаха из голямата ливада, току-що окосена за втори път. Седнаха удобно до купа сено. Даяна попита Зефани как се е справила този срок.

Не много зле, каза Зефани скромно, поне не лошо с работата, не лошо с тениса. Но не се интересувала много от крикета. Даяна се съгласи за крикета.

– Много е скучен – кимна тя. – Той е някакъв признак за еманципация на жените. Свободата за момичетата се схваща като задължението да правят каквото правят момчетата, колкото и да им е досадно.

Зефани продължи да ѝ говори за учението и училищния живот.

– Е, поне не изглежда, че те подготвят само за домакинстване – каза Даяна с някакво одобрение.

Зефани се замисли малко над този извод.

– Няма ли да се омъжиш, Даяна?

– О, сигурно ще го направя някой ден – допусна Даяна.

– Но ако не го направиш, какво друго ще правиш? Ще станеш като лелята на своята майка и ще се бориш за правата на жените, така ли?

– Малко си пообъркала нещата, мила. Тази моя леля, и лелите на други хора, са спечелили правата, от които жените се нуждаят, още преди много години. Но и досега на жените им липсва обществена смелост да ги използват. Моята пралеля и другите като нея са смятали, че са завоювали голяма победа. Не са разбрали, че най-големият неприятел на

жените не са мъжете, а самите жени: глупавите жени, мързеливите жени, самодоволните жени. Самодоволните са най-лошите. Тяхната професия е да бъдат жени и те просто мразят всяка друга, която успява да постигне успех в някаква област. Това им причинява комплекс за малоценност.

Зефани замислено я погледна.

– Мисля, че не обичаш много жените, Даяна – реши тя.

– Твърде силно казано, мила. Това, което не харесвам у нас, е готовността, с която се съгласяваме да ни бъдат поставяни условия. Лесният начин, по който могат да ни накарат да желаем да не бъдем нищо по-добро от съпруги и второкласни граждани и да минаваме през живота просто като притурки вместо като личности със свои собствени права.

– Казах на мис Робъртс, тя ни предава история, твоите думи, че положението на жените се е променило от принудата само да правят нещо към зальгването им да се занимават с него.

– Така ли? И какво отговори тя?

– Съгласи се. Но каза, че няма как, това е светът, в който живеем. В него има толкова много нередности, но животът е кратък и най-доброто, което всяка от нас може да направи, е да си създаде добри отношения с него, като прави възможното да запази и нещо от себе си. Тя каза, че би било друго, ако жените имаха повече свободно време. Но сега няма начин да се накарат жените да направят нещо по въпроса. Докато ти пораснат децата, остаряваш и вече не си струва да правиш опити. А след още някакви двайсет и пет години и с дъщерите ще бъде същото, и... О, Даяна, какво ти е, за Бога?...

Даяна не отговори. Седеше, вперила поглед право пред себе си, с широко отворени сиви очи, като хипнотизирана.

– Даяна, зле ли ти е? – Зефани я дръпна за ръкава.

Даяна бавно обърна глава, но без да я вижда.

– Ето това е! – каза тя. – Боже мой, това е! То си е тук през цялото време, вторачено в лицето ми, а аз въобще не го виждах...

Тя сложи ръка на челото си и се облегна на купата сено. Зефани разтревожено се наведе над нея.

– Даяна, какво има? Мога ли да направя нещо?

– Няма нищо нередно, мила Зефани. Нищо. Просто открих какво да направя.

– Какво искаш да кажеш? – попита объркана Зефани.

– Открих каква да бъде кариерата ми...

Даяна говореше със странен глас. След това се разсмя. Отново се облегна на сеното и продължи едновременно да се смее и да плаче, и всичко бе тъй особено, че Зефани се разтревожи...

На следващия ден Даяна поиска среща с Франсис и му обясни, че би искала да напусне в края на август.

Франсис въздъхна. После погледна лявата ѝ ръка и на лицето му се изписа объркване.

– О – възкликна той, – не по обикновената причина?

Тя бе забелязала погледа му.

– Не.

– Трябваше да вземеш пръстен на заем – отвърна той. – Сега бих могъл да не се съглася.

– Не искам да споря – заяви Даяна.

– Но ще трябва. Известен съм с това, че споря с ценни хора от персонала, дори когато Химен чака зад вратата. Винаги споря. И така, какво има? Какво сме направили или не правим?

Срещата, която Даяна се бе надявала да бъде кратка и официална, се проточи. Тя обясни, че е наследила известна сума пари и възнамерява да предприеме околосветско пътешествие. Той не изрази неодобрение.

– Добра идея, ще ти даде възможност да видиш как работи част от нашия тропически персонал. Вземи си една година отпуска. Приеми я за платения отпуск, който се дава на всеки седем години на професор или научен работник за пътуване, изследване или почивка.

– Не – отговори твърдо Даяна. – Нямам предвид това.

– Не искаш да се върнеш пак тук? Не ми се ще да е така. Ще ни липсваш. Нямам предвид само професионално.

– О, съвсем не е това – каза тя нещастно. – Аз... Аз... – тя млъкна и остана вторачена в него.

– Някой ти е предложил по-хубава работа?

– О, не, не. Просто се отказвам.

– Искаш да кажеш, че спираш с научните изследвания?

Тя кимна.

– Но защо така преждевременно, Даяна. С талант като твоя, защо... – той продължи надълго и нашироко. Изведнъж млъкна, погледна отново в сивите очи, внезапно усетил, че тя не го чува. – Това не ти е присъщо. Трябва да има сериозна причина!

Даяна стоеше неуверена, колебаеше се, като че ли беше на ръба на гибелна пропаст.

– Аз... – започна отново и млъкна, сякаш се беше задавила.

Продължаваше да го гледа право в лицето. Той видя, че тя трепери. Силни противоречиви чувства надвиха нейното обикновено спокойно изражение. Сякаш в нея се развихряше свирепа, тревожна вътрешна битка.

Той се изправи и тя като че ли частично се овладя. Каза почти задъхано:

– Не, не! Трябва да ме пуснеш да си отида, Франсис. Трябва да ме пуснеш!

И изхвъркна от стаята, преди той да успее да стигне до нея.

ЧАСТ ВТОРА

4

– Радвам се, че и двамата успяхте да дойдете – каза Франсис на децата си.

– Не би трябвало да бъда тук, но ти говореше така, сякаш идването ми е наложително – каза Пол.

– Важно е. А дали е наложително... Четвъртият член на нашия квартет все още се бави. Не съм сигурен, че я помните. Тя напусна „Дар“ преди около четиринайсет години – Даяна Бракли.

– Мисля, че я помня – отвърна Пол. – Висока, доста прилично изглеждаше, нали?

– Аз наистина добре си я спомням – вмъкна Зефани. – Падах си по нея. Мислех си, че Даяна е най-хубавото и след теб, татко, най-умното същество на света. Плаках като луда, когато си отиде.

– Беше отдавна. Не виждам, какво спешно би могла да ни каже. За какво се отнася? – попита Пол.

– Нуждаете се от мъничко предварително обяснение – каза Франсис. – Всъщност може би е по-добре, че закъснява. Ще мога да ви разясня нещата.

Огледа критично сина и дъщеря си. Пол, вече на двайсет и седем, инженер, все още приличаше на момче въпреки брадата, с която се опитваше да си придаде по-голям авторитет. Зефани бе израсла и стана-ла много по-хубава, отколкото той бе очаквал. Имаше златистата къдрава коса на майка си, неговата форма на лицето, по женски смекчена, и тъмни лешникови очи, които не бе взела от нито един от двамата. Сега, седнала в кабинета му в памучна лятна рокля, с коса не съвсем подредена след шофирането ѝ до „Дар“, приличаше по-скоро на абитуриентка, отколкото на аспирантка в университет.

– Сигурно ще си помислите, че е трябвало да ви разкажа за това по-рано. Но имаше сериозни възражения против това. Надявам се, че ще се убедите, щом ви остане време за размисъл.

– О, Боже. Звучи ужасно зловещо, татко. Да не сме подхвърлени деца или нещо подобно? – попита Зефани.

– Не. Категорично не сте. Историята е дълга, но ще започна от началото, за да я направя по-ясна. През юли в годината, в която майка ви

почина...

И той разказа за петното от лишея в чинийката с мляко.

– Взех стъкленката с лишея в моята лаборатория, за да го изследвам по-късно. Скоро след това умря майка ви. Това съвсем ме покрусил. Една сутрин се събудих с внезапната увереност, че ако не се заловя с някаква работа и не потъна изцяло в нея, просто ще откача. Отидох в лабораторията си и заработих. Около половин дузина неща ме чакаха. Работех върху тях ден и нощ, за да може постоянно мисълта ми да бъде заета. Едно от нещата, които изследвах, бе лишеят, забелязан от Даяна.

Лишеите са странно нещо. Те не са един организъм, а две форми на живот, живеещи в симбиоза – гъбичка и водорасло, взаимозависими. От дълго време изглеждаше, че от тях не може да има никаква полза освен, че едното служи за храна на северните елени, а други от другото получават бои. Сравнително неотдавна се откри, че някои водорасли имат антибиотични свойства, които най-често се дължат на една киселина в тях, но има и ще има още много работа да се извърши, преди това вещество да може да се използва.

Естествено и за помислих, че това, което търсех, е антибиотик. Онзи лишей изглежда притежаваше такова свойство. О, добре, можем да се занимаем с подробностите и някой друг път. Но работата е там, че това не бе антибиотик. Постепенно бях принуден да приема, че е нещо съвсем друго. Нещо, за което нямаше название. Тъй че трябваше да му измисля. Нарекох го антигерон.

Пол изглеждаше озадачен. Зефани каза направо:

– Което значи какво, татко?

– Анти – против, герон – възраст, или буквално старец. Днес като че ли никой не възражава срещу смесването на латински и гръцки корени в една дума, така че – антигерон. Би могло да се измисли и по-точно име, но и това върши работа.

Активният концентрат, произлязъл от лишея, нарекох лишеин. Фактическите физикохимични подробности от действието и влиянието му върху живите организми са изключително сложни и изискват много изследвания, но общият ефект е съвсем явен – лишеят забавя нормалната скорост на метаболизма в целия организъм.

Синът и дъщеря му мълчаха. Опитваха се да осмислят нещата. Зефани заговори първа.

– Татко... Татко, да не искаш да кажеш, че си намерил... О, не може да бъде!

– Това е, мила. Точно това е – каза той.

Зефани седеше съвсем неподвижна, вторачена в него, неспособна да изрази нищо от това, което изглежда в този миг чувстваше.

– Ти, татко, ти! – каза тя, все още невярваща.

Франсис се усмихна.

– Тъкмо аз, мила, макар че не бива да ми се приписва кой знае каква заслуга. Някой щеше да се натъкне на същото съвсем скоро. Просто случайно този някой бях аз.

– Просто случайно! Боже мой! – възкликна Зефани. – Както просто случайно Флеминг открил пеницилина. Господи, татко! Просто ми прилошава...

Тя стана и неуверено тръгна към прозореца. Застана там с чело, притиснато към хладното стъкло, загледана в парка.

Пол каза объркано:

– Съжалявам, татко, но не мога напълно да схвана. Ти изправи Зеф на нокти, следователно нещото си го бива, но аз съм само прост строителен инженер, не забравяй.

– Не е много трудно да се разбере. Да се повярва е по-трудното – заобяснява Франсис. – Сега процесът на клетъчно деление и растеж...

До прозореца Зефани внезапно се вцепени. Обърна се рязко. Вгледа се в профила на баща си, напрегнато го изследва, после се вторачи в голямата снимка в рамка, на която той стоеше до Каролайн, правена само няколко месеца преди смъртта ѝ. След това отново погледна Франсис. Очите ѝ се разшириха. Със странна, полусънна походка тя отиде до стенното огледало, застана пред него и се загледа.

Франсис прекъсна трактата за Пол по средата на изречението и обърна глава, за да я погледне. Тя и той останаха неподвижни няколко секунди. Зениците на Зефани започнаха да възвръщат нормалния си вид. Тя отмести поглед и заговори както бе пред огледалото, без да обръща глава.

– Колко? – попита тя.

Франсис не ѝ отвърна. Може би не я бе чул. И той отмести очи от нея и се приближи към портрета на жена си.

Зефани затаи дъх, и после трескаво се обърна. Цялото ѝ тяло бе напрегнато, също и гласа:

– Попитах те колко – повтори тя. – Колко ще живея?

Франсис отвърна на погледа ѝ. Гледаха се доста дълго, преди той да отклони очи. Той внимателно изучаваше няколко секунди ръката си и отново вдигна очи. Със странна педантичност, която прогони всякакви

чувства от гласа му, той отговори:

– Оценявам твоите очаквания за живота, мила, приблизително на двеста и двайсет години.

* * *

Мълчанието, което последва, бе нарушено от почукване на вратата. Мис Бърчет, секретарката на Франсис, пъкна глава в стаята.

– На телефона от Лондон мис Бракли, сър. Казва, че е важно.

Франсис кимна и излезе, като остави децата си вторачени.

– Той наистина ли мисли това? – възкликна Пол.

– О, Пол! Можеш ли да си представиш татко да казва нещо без наистина да го мисли?

– Не, предполагам, че не. Но и аз ли ще преживея толкова дълго? – попита той объркан.

– Разбира се. Само че малко по-малко.

Тя се отпусна в един фотьойл.

– Не разбирам как схвана всичко толкова бързо – каза Пол с нотка на подозрение.

– И аз не всичко разбирам. Но това е като при онези игри. Завъртяваш нещо както трябва и веднага всичко останало се сглобява.

– Какво сглоби?

– О, нещата. Множество дребни неща.

– Не мога да схвана. Той каза само, че...

Пол млькна, защото вратата се отвори и Франсис се върна.

– Даяна няма да дойде – каза той. – Тя каза, че не е било неотложно.

– Каква неотложност? – попита Зефани.

– Все още не ми е напълно ясно, освен че Даяна смяташе, че това, което ви казах, може да се разгласи и че тя би следвало да ме предупреди. Това ме накара да реша да ви кажа.

– Не разбирам. Какво общо има Даяна с това? Като твой агент ли действа или нещо подобно? – продължаваше Зефани.

Франсис поклати глава.

– Не е мой агент. Допреди два-три дни няхах представа, че друг освен мен знае нещо по въпроса. Но тя ми даде да разбера ясно, че знае и не от вчера.

Пол се намръщи.

– Аз още не... Да не искаш да кажеш, че е откраднала твоята работа?

– Не – отвърна Франсис. – Не мисля така. Каза, че е работила отделно и може да ми покаже бележките си, за да го докаже. Склонен съм да ѝ вярвам. Дали като нейна работа то е нейна законна собственост или не, е друг въпрос.

– Но за какво е цялото бързане? – попита Зефани.

– Доколкото разбрах, използвала е лишеина. Но нещо не е тръгнало както трябва и сега е дадена под съд за причиняване на щети. Бои се, че ако не успее да избегне съда, цялата работа за откритието може да излезе на бял свят.

– И тя не може или не иска да плати, така че би желала да вземе на заем от теб, за да не попада в съда? – предположи Пол.

– Не искам да правиш такива заключения, Пол. Ти не помниш Даяна, но аз я помня. Съдът някаква фирма, в която тя работи. Могат да платят без проблеми, казва тя, но са хванати натясно. Предявените обвинения са толкова големи, че граничат с изнудване. Ако платят, това ще окуражи и други да предявяват безбожни претенции. Ако не платят, нещата за откритието ще се разгласят. Положението е много неудобно.

– Не разбирам... – започна Зефани. И млъкна. Очите ѝ се разшириха. – О, искаш да кажеш, че тя е давала това нещо...

– Лишеин, Зефани.

– Лишеин. Тя го е давала на хора, без те да знаят това?

– Но разбира се, че така ще е правила. Мислиш ли, че ако те знаеха, новината нямаше да обиколи света само за пет минути? Защо смяташ, че бях толкова предпазлив, че даже на вас двамата нищо не казах за това досега?... За да мога да го използвам, трябваше да хитрувам. Очевидно, същото е трябвало да прави и тя.

– Нашата имунизация! – внезапно възкликна Пол. – Значи тя е...

Той си спомни, как след като навърши седемнайсет години, Франсис му разказа надълго и нашироко за устойчивостта, която някои бактерии са придобили към обикновените антибиотици, и го бе накарал да се възползва от предимството да бъде имунизиран с ново средство, което още няколко години няма да бъде общодостъпно. Нямаше причина Пол да не се съгласи и двамата отидоха в лабораторията. Там баща му направи разрез на ръката му, пхна вътре таблетка с формата на точиларски брус, после затвори раната с два шева и я превърза

– Това ще върши работа около година – бе казал Франсис, и оттогава повтаряха процедурата еже-годно някъде около рождения му ден. Щом Зефани стана на шестнайсет, Франсис започна да прави същото с

нея.

– Точно така. Имунизацията – потвърди Франсис.

И двамата се втрениха в него за няколко секунди. Зефани се намръщи.

– Много добре, татко. Ние сме ние, ти си ти, така че това всъщност не бе много трудна. Но за Даяна трябва да е било друго. Как е могла, за Бога...

Тя млъкна, поразена от внезапен спомен – Даяна, облегната на купата сено, обзета от истеричен смях. Какво бе казала тогава? „... Открих, какво ще правя...“

– Каква е фирмата на Даяна? – попита тя.

Франсис изглеждаше неуверен.

– Нещо особено – каза той. – Някакво чудновато египетско име, но не Клеопатра.

– Нефертити? – подсказа Зефани.

– Да, „Нефертити лимитид“.

– Мили Боже! И Даяна е... Нищо чудно, че се смееше – възкликна Зефани.

– Фирма, наречена „Нефертити“, звучи по-скоро нелепо, отколкото смешно – каза баща ѝ. – С какво се занимава?

– О, мили татко! Наистина! Къде живееш? Това е един от центровете за разхубавяване в Лондон. Ужасно скъп и само за избрани хора.

Франсис не схвана веднага връзката, но след това чувствата му избиха върху лицето му. Вторачи се в дъщеря си, лишен от дар слово. Очите му се разфокусираха. Внезапно се наведе напред, закри лице с ръце и смехът му се накъса от странни резки хъл-цания.

Зефани и Пол се спогледаха стреснати. Пол се поколеба. Отиде при Франсис, сложи ръце на раменете му. Франсис сякаш не го забеляза. Пол го стисна по-здраво и го разтърси.

– Татко! Престани!

Зефани отиде до шкафа, с трепереща ръка наля малко бренди и му я поднесе. Франсис сега седеше изправен, но сълзи се стичаха по бузите му, погледът му бе отсъстващ. Взе чашата, изпи половината на един дъх. Очите му се оживиха.

– Съжалявам. Но е странно, нали? През всичките тези години това да е тайна. Най-голямото откритие от векове. Прекалено голяма тайна. Да не казвам нищо на никого. Прекалено опасно е. И сега! Средство за разхубавяване... Смешно, нали? Не мислите ли, че е забавно? – Той отново взе да се смее.

Зефани го прегърна и притисна до себе си.

– Шшт! Татко, облегни се назад, опитай да се отпуснеш. Така, скъпи. Пийни още малко. Ще се почувстваш по-добре.

Той полегна в ъгъла на дивана и погледна нагоре към лицето ѝ. Пусна празната чаша на пода и посегна към свободната ѝ ръка. Взе я, погледна я за момент. Целуна я и вдигна поглед към портрета на жена си.

– О, Боже! – промълви той и заплака.

* * *

След час и половина и хубав обяд Франсис, напълно възстановен, ги заведе отново в кабинета си, за да продължи своя разказ.

– Както ви казах – започна той, – имам малка заслуга в откриването на лишеина. Всичко тръгна от случайно дребно произшествие и Даяна явно се е възползвала от същия случай. Трудното започна, когато разбрах, какво съм намерил.

Има около половин дузина големи открития, които са съвсем предстоящи, но никой не прави и най-малък опит да се подготви за тях. Антигерон от някакъв вид или от няколко вида почти сигурно ще се появи съвсем скоро, но никога не съм чул някой да е отделил сериозно внимание на проблемите, които той ще породи. Аз самият нямах представа какво да правя с него. Колкото повече мислех, толкова повече се тревожих, защото започнах да разбирам, че по въздействие това е нещо като атомна енергия. Да, антигеронът няма да избухне по този начин, но е дори по-разрушителен, макар потенциално да е много по-полезен...

Но представете си само резултата дори от простото огласяване, че съществува средство да удължиш живота си. Нещата ще се разпространят като прериен пожар. Помислете си за гонитбата на вестникарите. Една от големите мечти на човечеството най-после се е сбъднала. Представете си двайсет милиона екземпляра на „Рийдърс Компакт“, всеки съобщаващ на половин дузина езици: „И ти можеш да бъдеш Метусала³!“ Хитрини, интриги, подкупи, може би и борби дори ще започнат сред хората, за да се опитат да грабнат първи поне малко допълнителни години. Хаосът ще последва в един свят, който и без това вече е пренаселен и има твърде висока раждаемост. Цялата перспектива беше и е съвсем ужасяваща. Преди три-четири века все още бихме могли да понесем въздействието на лишеина и може би да го контролираме, но сега,

в съвременния свят... Ох, това ми причиняваше кошмари... И още ми причинява по-някога...

Но в никакъв случай то не бе най-страшното. Да го откриеш в неподходящо столетие е ужасно, но аз бях направил нещо още по-лошо: бях открил не антигерона, който трябва.

Убеден съм, че щом има един, трябва да има и други. Могат да са по-малко или повече ефикасни от този, който извлякох, но трябва да ги има. Основната неприятност с моя лишеин е, че произлиза от лишей, който ни бе изпратен от пътуващия ботаник Макдоналд. Лишеят съществува в колонии, които растат върху територия само от няколко квадратни километра. С други думи, от него има изключително малко. И колкото има, трябва да бъде запазен и да не се събира много интензивно. Според моята информация ще стигне за поддържането на три-четири хиляди души, не повече.

Тъй че може да се предвиди какво ще стане. Обявява се откритието, а после се уточнява, че то ще може да се приложи само на тези три-четири хиляди души. Боже мой, та това е въпрос на живот и смърт! Кои ще са щастливците, на които ще бъде позволено да живеят по-дълго? И защо? А цената на лишея веднага ще стане астрономическа. Паническото му търсене ще бъде като златната треска, само че още по-трескаво. За седмица-две, може би дори само за няколко дни, той ще свърши и това ще бъде краят на лишеина. Край!

За да се получат приблизително необходимите количества, лишеят трябва да се отглежда на площ от хиляди квадратни километри, а това не е възможно. Освен трудността да придобиеш толкова хектари земя, която да е подходяща, няма да можеш да го опазиш, защото цената му ще бъде твърде висока.

През петнайсетте години от тогава виждах само един изход – да намеря начин за синтезирането му. Но до сега не съм успял...

Другата възможност е да се чака дълго, докато някой открие друг вид антигерон, произлизащ от по-изобилен източник. Това бе и нещо, което може да стане още утре, но може и след много дълъг период...

Какво трябваше да правя? Остро се нуждаех от някого, на когото да се доверя. Трябваша ми асистенти, за да ми помогнат да работя върху синтеза. Кой? Как да подбера хора, устойчиви на изкушението да получат милиони само заради няколко ключови изречения? Дори да успеех да ги намеря имаше и друг проблем по изтичането на информация: една-две непредпазливи думи, и дори само намек, че сме по следите на нещо подобно, биха накарали някои хора също да започнат да

предполагат и да изследват. И не след дълго също щяха да го открият. И тогава – пуф! Няма го вече лишеят!...

Просто не можах да измисля никого, на когото мога да се доверя напълно. В ситуация като тази човек става малко маниакален. Но и най-надеждният човек, когото познавате понякога изтървава само една критична ключова следа и злото е сторено... Имаше само един човек, над когото можех да имам пълен контрол – това бях аз. Докато вършех сам всичко не можеше да изтече информация, и това бе единственият начин да бъде сигурен, че няма да изтече...

От друга страна, ако някой не може да се възползва от откритието ти, все едно, че не е направено. Бях напълно удовлетворен от опитите си с лабораторни животни. Следващият етап бе да го опитам върху себе си. Направих го и открих, че резултатите са не по-малко задоволителни. Тогава възникна въпросът за вас двамата.

Ако някой трябваше да се възползва от откритието на вашия баща, разбира се, че това сте вие. Тук отново възникна проблемът за сигурността. Бяхте млади. Да пазите тайната би било голямо напрежение за вас. Малка неволна грешка на един от вас, придружена от името Саксуовър, би била катастрофа. Единствената възможност изглеждаше да измисля начин да го направя без ваше знание.

В края на краищата един ден това щеше да се разкрие. Непременно щеше да настъпи време, когато вие щяхте да започнете да го забелязвате, и другите щяха да започнат да го забелязват и да свързват нещата едно с друго. Ако имам късмет, мислех си, все пак дотогава ще разполагам с много години за работа. Така и стана. Вече десет години откакто направих първата имплантация на Пол.

Ето, това е. Правих всичко възможно, но не бях достатъчно добър. Колкото до Даяна Бракли, дали това, което при нея бе много спешно наистина е приключило или не, всъщност няма особено значение. Не остава много време до деня, когато някой ще каже: Странно, защо и тримата тези Саксуовър изглеждат толкова млади за възрастта си. И с това ще накара и друг да се замисли. Един ден всичко ще започне по именно по този начин. Така, че е време вече да знаете. Въпреки това за всички е по-добре да мълчим колкото може по-дълго. Все още може да се появи нещо, което да смекчи кризата.

Зефани известно време не проговори.

– Татко – каза тя после, – какво всъщност изпитваш към Даяна?

– Нещо много сложно, мила.

– Сякаш приемаш нещата с нея много спокойно, освен когато ти

казах за „Нефергити“.

– Никога не съм бил добър в овладяването на емоциите си. Съжалявам. Е, отначало бях много ядосан. Но го преодолях. Бе нарушение на договора, но не кражба – удовлетворен съм от това. Имах близо петнайсет години да реша какво да правя с откритието – и се провалих. Какво точно върши Даяна не знам, но е имала достатъчно разум някак да го запази в тайна. Инак щеше да е трагично, но сега... Както казах, това няма да продължи още много дълго. Не, не съм ядосан, по някакъв начин е дори облекчение, че вече не съм сам. Но все още искам да мине колкото може повече време, преди да се разчуе...

– Ако казаното от Даяна е вярно, ако тя е преодолела своите неприятности без последствия, тогава нещата не са всъщност много различни, нали?

Франсис поклати глава.

– Преди три дни бях сам. Сега знам, че Даяна знае, и вие.

– Но това сме само ние, татко. Пол и аз. Освен ако Даяна е казала на някого?...

– Казва, че не е.

– Ето, виждаш ли? Практически си е както е било преди.

Пол седна на ръба на стола.

– Всичко това е много добре – вмъкна той, – нещата може да бъдат и същите за теб, но не и за мен. Аз имам жена.

Баща му и сестра му го загледаха почти безизразно. Той продължи.

– Докато не знаех – не знаех. Но сега, когато знам, и тя, като моя жена, има право да знае.

Другите двама не отговориха. Зефани седеше неподвижно, косата ѝ блестеше на фона на тъмната кожа на облегалката на фотьойла. Изглеждаше много заинтересувана от шарките на килима. Франсис също не поглеждаше в очите сина си. Мълчанието стана неловко. Наруши го Зефани.

– Не трябва да ѝ казваме веднага, Пол. Трябва ни време, за да привикнем с мисълта ние самите и да я видим в истинската ѝ перспектива.

– Би могла да опиташ да се поставиш на нейното място – подсказва Пол. – Какво би си помислила за съпруг, който крие от теб нещо като това?

– Въобще няма нещо като това – каза Зефани. – Това е много особено и специално нещо. Не те убеждавам, че въобще не трябва да ѝ казваш, но трябва да го отложиш, докато изработим някакъв план.

Пол каза твърдоглаво:

– Тя има право да очаква съпругът ѝ да играе с открити карти пред нея.

Зефани се обърна към Франсис.

– Кажи му да почака малко, татко, докато ни стане възможно да схванем какво всъщност ще означава всичко.

Франсис не отговори веднага. Излъска лулата си, която бе в ръката му, разглежда я замислено известно време, после вдигна поглед и срещна очите на сина си.

– Точно това висеше над главата ми повече от четиринайсет години. Не казах на никого, защото няхах довереник, на когото можех истински да вярвам след смъртта на майка ви.

Щом веднъж една идея е посята, никой не може да каже кога и къде тя ще спре да расте. Единственият сигурен начин да я контролираш е да не я засяваш, да не ѝ даваш възможност да покълне, смятах аз. Това, както изглежда, е било дори по-мъдро, отколкото го мислех.

Той хвърли поглед към стенния часовник.

– Минаха три и половина часа, откакто освободих идеята от шушулката ѝ. Откакто ви я доверих. Тя вече покълна и се бори да расте...

Замълча, после продължи:

– Ако можех да се позова само на студения разум, мисля, че не бихме имали затруднения. За съжаление, обаче, съпрузите рядко са разумни към жените си, а жените са дори още по-неразумни към съпрузите. Не мисли, че не виждам проблема ти. Въпреки това ще ти кажа: ако си склонен да рискуваш и да поемеш отговорността да предизвикаш катастрофа в мащаб, какъвто никога не си си представял, ти няма да се спреш и ще направиш това, което ти се струва правилно. Но ако си разумен, няма да кажеш на никого – съвсем на никого.

– И все пак – отвърна Пол, – ти току-що загатна, че ако мама бе още жива, би ѝ го доверил.

Франсис не му отговори. Той не отместваше поглед от сина си. Изражението на Пол стана малко притеснено.

– Добре. Разбирам. Няма нужда да казвам нищо – рече той рязко. – Напълно ми е ясно, че никога не сте харесвали Джейн. Сега ми заявявайте, че ѝ нямате доверие. Това е изводът, нали?

Зефани направи леко движение, но се отказа. Франсис също не каза нищо.

Пол стана. Без да ги погледне излезе от стаята, като тръшна вратата след себе си. След малко чуха колата му по алеята.

– Не проведох нещата както трябва – каза Франсис. – Предполагам,

че ще ѝ каже?

– Боя се, че е така, татко. Вцепенен е от страх при мисълта как тя би реагирала, когато разбере, че той е знаел и не ѝ е казал.

– Тогава какво?

– Тя ще дойде при теб и ще поиска да ѝ приложиш лишеина. Не мисля, че ще го раздрънка, за сега – не.

Франсис само бавно кимна. След малко Зефани добави:

– Татко, преди да си отида, бих искала да знам малко повече за това и какво ще означава то за мен, моля те...

5

Зефани излезе от асансьора, като бъркаше в чантата си за ключа от квартирата. Едра фигура се надигна от стол, поставен на площадката по-скоро за да прикрива голотата ѝ, отколкото да се седи на него. Мъжът застана пред нея, когато тя приближи до вратата. Изражението ѝ на разсеяност се смени със смут.

– О, мили! – каза тя неадекватно.

– О, мили, наистина – отговори мрачно младият мъж. – Трябваше да те взема преди един час. И дойдох.

– Ужасно съжалявам, Ричард. Наистина...

– Но ти току-що показва, че напълно беше забравила.

– Не бях забравила, Ричард. Поне помнех до тази сутрин. Но оттогава се случиха толкова много неща. И то... Е, добре, изскочи ми от главата.

– Наистина – повтори Ричард Тревърн.

Стоеше пред нея – висок, светлокос, широкоплещест младеж, който я гледаше внимателно. Раздразнението му се смекчи донякъде от искреността на нейното смущение.

– Толкова много какво? – попита той.

– Семейни работи – обясни Зефани мъгляво. Сложи ръка на ревера му. – Моля те, не се сърди, Ричард. Нищо не можех да направя. Трябваше внезапно да си отида вкъщи. Беше едно от неизбежните неща. Ужасно съжалявам... – Тя отново затърси в чантата си и намери ключа. – Ела и седни. Дай ми десет минути за душ и преобличане и ще бъда готова.

Той изсумтя, но я последва.

– Десет минути означава точно пет минути след вдигането на завесата.

Тя помълча като го гледаше нерешително.

– О, Ричард, би ли възразявал много, ако не отидем? Не можем ли просто спокойно да вечеряме някъде? Знам, че е гадно от моя страна, но днес не мога да изпитам удоволствие от театъра... Може би ако им се обадиш, ще могат да продадат местата?

Той я погледна малко по-внимателно.

– Семейни скандали? Някой е умрял? – попита той.

Тя поклати глава.

– Само малък шок. Ще мине, ако ми помогнеш.

– Добре – съгласи се той. – Ще им се обадя. Няма защо да се тревожиш, само дето взех да огладнявам.

Тя сложи ръка на ръкава му и вдигна лице за целувка.

– Милият Ричард, – каза тя и се отправи към спалнята си.

След това лошо начало вечерта не тръгна кой знае колко добре. Зефани опита да я подобри с изкуствено осветление. Изпи две мартинита, преди да излязат от стаята и още две в ресторанта. Като отри, че не действат, настоя, че само едно шампанско ще оправи настроението ѝ, и като че ли това наистина стана за известно време. В края на вечерята тя толкова настояваше и за двойно бренди, че той превъзможна нежеланието си и го поръча. С брендите настроението от виното се изпари. Тя се разплака, заподсмърча и поиска още бренди. Той отказа и тя се почувства потискана. Съзливо молеше за милост келнера, комуто се наложи да прояви не малко такт.

Когато се върнаха в апартаментa, Ричард ѝ помогна да свали шлифера си и остави в един ъгъл на дивана във всекидневната. Тя се сви и тихо заплака. Той отиде в малката кухничка и сложи чайник с вода на печката. След малко се върна с кана черно кафе.

– Давай. Цялата чаша – каза ѝ той, когато тя спря да пие.

– Няма. Не ме тормози, Ричард.

– Ще я изпиеш – настояваше той и стоя над нея, докато я довърши.

Тя отново се свря в ъгъла на дивана. Хълцането беше престанало. От всичко случило се лицето ѝ бе забележително незасегнато. Очите ѝ все така блестяха, клепачите – съвсем леко зачервени, но никаква друга следа. Като върху детско лице. Наистина, мислеше той, като я зяпаше, лицето ѝ бе точно това: детско. Бе трудно да се повярва, че тя, тъй както седеше и мачкаше носната си кърпичка и тъжно избягваше очите му, бе на повече от седемнайсет го-дини.

– Хайде – каза той топло. – За какво е цялата работа? Какво те тревожи?

Тя само поклати глава.

– Не бъди глупава – увещаваше я той нежно. – Хора като теб не отиват и не се напиват нарочно без причина. А хора, на които е станало навик, имат нужда от много повече, отколкото изпи ти.

– Ричард! Казваш, че съм пиана ли? – попита тя с опит да защити достойнството си.

– Да. Наистина си пиана. Изпий още чаша кафе.

– Няма!

– Ще изпиеш – настояваше той.

Тя намусено изпи половината.

– Хайде сега, разкажи ми.

– Няма. Тайна е – отговори Зефани.

– По дяволите. Мога да пазя тайни. Как мога да ти помогна, щом не знам какво не е в ред?

– Не можеш да ми помогнеш. Никои не може да ми помогне. Тайна е – каза тя.

– Често онова, което ни помага, е да говорим за нещата – каза Ричард.

Тя го изгледа продължително и доста твърдо. Очите ѝ заблестяха, напълниха се със сълзи и отново преляха.

– О, Боже! – възкликна Ричард. Поколеба се, после отиде и седна на дивана до нея. Взе ръката ѝ.

– Зеф, скъпа – каза той, – нещата често се виждат само откъм опаката им страна, когато застанеш пред тях сам. Хайде да го извадим на бял свят, каквото и да е, и да видим какво можем да направим. Този начин на действие не ти е присъщ, Зефи.

Тя увисна на ръката му и сълзите ѝ потекоха.

– Изплашена съм, Ричард. Не искам това. Не го искам.

– Какво не искаш? – попита той безизразно, като я гледаше безпомощно.

Тя поклати глава.

Внезапно той стана по-груб. Сурово се вторачи в нея и каза много рязко:

– О! – И след пауза: – И чак днес ли разбра?

– Тази сутрин – отвърна тя. – Но аз всъщност не... Ами то просто изглеждаше вълнуващо отначало.

– О! – каза той пак.

Последвалото мълчание продължи почти минута. Внезапно той се обърна и я прегърна през раменете.

– О, Боже, Зефи... О, Зеф, скъпа... Защо не ме почака?

Зефани го погледна недоумяваща и все още нещастна.

– Ричард, мили – каза тя скръбно.

– Кой е? – попита той свирепо. – Само ми кажи кой е и аз ще... аз ще... Кой го направи?

– Ами татко, разбира се – отговори Зефани. – Той е имал най-добри намерения – добави тя лоялно.

Челюстта на Ричард увисна. Ръцете му също. За момент изглеждаше като ударен с чук по главата. Трябваше му значително време, за да се окопоти. Най-после промълви:

– Май че не мислим за едно и също нещо – отбеляза с мрачна сдържаност. – Нека сме наясно. Какво е това, което ти толкова силно не искаш?

– О, Ричард, не бъди груб – каза тя нещастно.

– По дяволите, не съм груб. И аз бях шокиран. Сега просто искам да знам за какво говорим, да му се не види.

Тя го погледна с малко размътен поглед.

– За мен, разбира се. За мен и продължаването, продължаването, продължаването... Само си помисли, Ричард. Всички остаряват, уморяват се и умират, и само аз продължавам, и продължавам, и продължавам сама, още и още. Сега не ми се струва вълнуващо, Ричард, страх ме е. Искам да умра като другите хора. Не още и още, а просто да обичам и да живея, и да остаряя, и да умра. Това е всичко, което искам.

Тя млъкна и сълзите ѝ пак бързо потекоха. Ричард я гледаше внимателно.

– Ти вече достигна до болестната фаза – каза той.

– То си е болест – да продължаваш и продължаваш, и продължаваш. Тежка болест – потвърди тя.

Той каза твърдо:

– Стига вече за тези глупости, Зеф. Време е да спреш и да си лягаш. Опитай се да се утешиш, като мислиш за другата по-гъжната страна: „На сутринта то е зелено и порасло, но вечерта е отрязано, изсушено и повяхнало“. Предпочитам още малко да продължавам и продължавам, и да отложам изсъхването и увяхването за колкото е възможно по-късно.

– Но двеста години са твърде много да продължаваш и продължаваш, и продължаваш. Толкова дълъг, дълъг път да извървиш сама, съвсем сама. Двеста години са... – Тя млъкна внезапно, като го гледаше с широко отворени очи. – О, Боже! Не трябваше да казвам това. Трябва да го забравиш, Ричард. Тайна. Много важна тайна, Ричард.

– Добре, мила Зефи. При мен тя е в безопасност. Сега върви да си легнеш.

– Не мога. Помогни ми, Ричард.

Той я вдигна, отнесе я в спалнята, сложи я на леглото. Ръцете ѝ се сключиха здраво около шията му.

– Остани – каза тя. – Остани при мен. Моля те, Ричард.

С усилие той разтвори ръцете ѝ.

– Пияна си, мила. Просто се отпусни и легни да спиш. На сутринта ще бъдеш добре.

Сълзите отново бликнаха.

– Толкова съм самотна, Ричард. Страх ме е. Съвсем сама... Ти ще си умрял, всички ще са измрели, освен мен, и аз ще продължавам, и продължавам, и продължавам...

Ричард успя да се откопчи от нея. Твърдо свали ръцете ѝ. Тя обърна глава и заплака върху възглавницата. Той постоя малко край леглото, след това се наведе и нежно я целуна зад ухото.

Остави вратата на стаята ѝ леко отк्रेхната, върна се във всекидневната и запали цигара. Още преди тя да догори хлипанията започнаха да затихват, а след това престанаха. Почака още няколко минути и се върна на пръсти. Дишането ѝ не се промени, когато угаси лампата.

Тихо затвори вратата на спалнята, взе шапката и шлифера си и излезе от апартамента.

* * *

Да не каже на Джейн се оказа не така просто, както Пол си бе представял. Бе забравил, че тази вечер бяха поканени на коктейл, на който тя придаваше голямо значение. Късното му завръщане въкъщи бе посрещнато с хладен укор. Предложението му да не ходят беше рязко отхвърлено. Самият коктейл, слабо подкрепен от нещо, наречено лека вечеря, продължи цялата вечер. Похапването след това въкъщи, което трябваше да компенсира недостатъчната вечеря, не предразполагаше за съобщаването на толкова важно нещо. И той реши да изчака, докато си легнат. Но Джейн се пхна под завивките с вид на човек, твърдо решил да спи. Пол угаси светлината. Помисли да направи съобщението си на тъмно, но след това се отказа. Още не бе решил напълно, какво да направи, когато дишането ѝ стана равномерно и това приключи въпроса. Отложи разкритието за следващия ден.

Характерът на Джейн беше формиран от сили и обстоятелства, съвсем различни от формиралите семейството на Саксоувър и най-важното

от тях беше финансовият стрес. Докато за Саксоувърови парите бяха страничен продукт, който сякаш се увеличаваше от само себе си, то главната грижа на семейството на Джейн бе свързана със стреса от скоростта, с която парите се стопяват.

Баща ѝ, полковник Партън от редовната армия, сега пенсионер, държеше малко имение в Къмбърланд. Едно от онези именения, орязани парче по парче, които все още можеха да служат като семейна ре-зиденция. Единственият син на полковника, от пре-дишен брак беше представителен и твърде популярен младеж. Надеждата, че синът ще се ожени добре, бе разбита след брака му с дъщерята на ректора. Стова умря последната възможност синът да успее да се прави с финансовите лешояди, наобиколили баща му.

Полковникът неохотно преглътна този факт и прехвърли последните си надежди върху своята дъщеря. Една предана дъщеря, умело обучена от суровите факти на живота, може и да изиграе добре картите си. И ако покаже способности, струва си да се вложи капитал, за да я подкрепи. Би могло просто да се рискува. И без това нямаше смисъл да се опитва да спестява, когато министърът на финансите щеше да се изправи пред него в края на пътя му досущ съдбата. И наличният капитал бе инвестиран в скъпо училище, следване в Париж, представяне на обществото в Лондон. Всичко завърши с няколко големи разочарования и с женитбата с Пол.

Джейн не беше точно това, което Франсис би желал за сина си. Той се досещаше, че възможностите на Саксоувърови са изиграли известна роля за нейното решение да се омъжи за Пол. Но после си припомни по-ранни връзки на Пол, които още по-малко бяха му харесали и посрещна всичко откъм добрата му страна. Джейн притежаваше външност и увереност. Маниерите ѝ бяха точно каквито се очакваха от млада жена от нейната прослойка. Чувството ѝ за табу беше надеждно, тя уважаваше в необходимата степен всички правила, които в момента се ползваха с всеобщо признание. Можеше да има известни съмнения в способността ѝ да бъде представителна съпруга и способен управител. Освен това знаеше какво прави и къде смята да отиде и това, с известни резерви, бе хубаво, мислеше Франсис. Някоя лепка положително не би била по-подходяща за Пол.

Но Пол беше прав, когато каза, че нито баща му, нито сестра му харесваха Джейн. И двамата се бяха опитали. Франсис дори бе готов да направи опит отново, но Зефани се беше отказала.

– Съжалявам, татко – призна тя на Франсис. – Направих всичко

възможно, но с нея сякаш не живеем в един и същи свят и въобще не виждаме едни и същи неща. Тя не мисли за нищо. Като че ли е програмирана, нещо като компютър. Има установена система на отговор. Чува, след което механизмите на приемане, отхвърляне и реагиране започват да тракат и отговорът излиза като кодиран, просто съ-вършено правилно, но за хора, които използват същия код.

– Не си ли малко нетолерантна? – допусна Франсис. – В края на краищата не сме ли всички нещо подобно? Ако се погледнем честно? – Да, но само в известна степен – съгласи се Зефани. – А някои са като монетните автомати. Снабдени са с механизми винаги да прибират парсата.

Франсис изучаваше дъщеря си.

– Мисля, че е по-добре да изоставим тези сравнения – каза той. – Вярвам, че трябва да направим всичко възможно да запазим цивилизовани отношения в семейството.

– Разбира се – съгласи се Зефани, – но „цивилизовани“ е една от думите, които тя декодира съвсем различно от теб и мен.

Зефани тогава пое курс на умерено оттегляне от компанията на снаха си, което бе удобно и за двете. Това, мислеше си Пол, като отново се съсредоточи върху своя въпрос, съвсем не би направило Джейн да приеме новината по-мило.

Сутрешните часове също не му се сториха идеалното време да внесе въпроса за обсъждане. От друга страна, те отново трябваше да излязат тази вечер, така че той щеше да бъде в същото положение утре. Съзнаваше, че колкото повече отлага, в толкова по-силна позиция ще бъде Джейн. Накрая реши да действа направо. И след втората си чаша кафе изтърси новината.

Няма стандартен отговор от страна на една млада жена, чийто съпруг и съобщава на закуска доста раздражено, че очаква да живее двеста години.

Джейн Саксоувър го загледа безизразно. После събра всичките си способности, за да изследва изражението му по-внимателно. Голяма част от лицето му бе скрита от брадата. Но сега по-важни бяха очите му. Потърси в тях крадлив поглед, потъмняване на бялото край ирисите, потръпване на мускулите наоколо, но не откри нищо такова. Една съпруга разбира по-лесно нещата, когато може да припише отклонението на някоя традиционна причина. И колкото по-банална е тя, толкова по-добре. Джейн се престори, че не е чула добре, за да му даде възможност да промени казаното, като никой от тях не загуби достойнството си.

– Добре – отвърна сериозно, – очакванията за дълъг живот се увеличиха значително през последните петдесет години. Може би да бъдеш столетник няма да е тъй забележително след едно-две поколения.

Пол отговори раздразнено:

– Не казах сто години, а двеста.

Тя отново го загледа.

– Пол, добре ли се чувстваш? Предупредих те снощи да не смесваш питиетата. Това никога не ти действа добре...

Обичайната учтивост на Пол се изпари.

– О, Боже, това банално женско мислене! – възкликна той. – Нямах ли поне две капки въображение, за да ги събереш заедно?

Джейн се надигна от масата.

– Ако ще ме оскъряваш...

– Седни! – сопна се той. – И престани да ми сервираш стандартни реакции и стандартни фрази. Седни и слушай. Това, което ще ти кажа, засяга теб.

Джейн беше наясно от неписания учебник по стратегия и тактика, че това е моментът, когато оттеглянето ѝ ще остави противника в състояние на поражение и паднал дух. Но Пол наистина изглеждаше обезпокоен от нещо и не приличаше на себе си. И тя се заколеба.

Когато той отново извика „Седни!“, седна повече от изненада, отколкото от нещо друго.

– Сега – каза Пол, – ако слушаш и изоставиш за малко серията си обичайни скептични забележки, ще откриеш, че това, което ти казвам, е много важно.

Джейн го изслуша.

– Но Пол, не можеш да очакваш да ти повярвам. Това е фантастично. Баща ти трябва да се е поше-гувал.

Пръстите на Пол се свиха. Погледна я страшно, след това се отпусна.

– Явно бяха прави – каза той уморено. – По-добре щеше да бъде да не ти бях споменавал.

– Кой беше прав?

– Ами татко и Зефани, разбира се.

– Искаш да кажеш, че са те карали да не ми казваш?

– Така е. Но какво значение има. Всичко е шега. Ти го каза.

– Значи не е шега?

– За Бога! Ти познаваш баща ми достатъчно дълго, за да знаеш, че не е нещо, с което би могъл да се шегува. И второ – една шега трябва да

е смешна. Ако можеш да намериш нещо смешно в това, ще се радвам да го чуя.

– Но защо не искаха да знам за него?

– Не беше точно така. Искаха да отложат съобщаването, докато се намери начин да се действа.

– Въпреки че съм ти жена и член на семейството?

– По дяволите, старецът не бе казал нищо и на Зефани и на мен до вчера.

– Сигурно сте се досещали. Откога е това?

– От седемнайстата ми година, а при Зеф – от шестнайсет.

– И очакваш да ти повярвам, че за десет години не си се досетил?

– Ама ти не ми вярваш и когато ти казвам направо, а? Стига! Човек се сеща за толкова малко и от нещата, които изглеждат възможни. За какъв дявол ще седне да се досеща за съвсем невъзможни? Всичко стана така...

Той ѝ разказа историята, скалъпена от баща му за новия вид имунитет и завърши:

– Раничката оздравя много бързо и само малка подутинка остана под кожата. Оттогава повтаряме това всяка година. Откъде можех да зная, че не е това, което ми казва?

Джейн го изгледа подозрително.

– Но трябва да е имало някакво въздействие. Нищо ли не си забелязал?

– Забелязах – отговори Пол. – Открих, че не хващам лесно простуда. Боледувам съм леко от грип само два пъти за десет години. Порязванията и драскотините ми много рядко загняват. Забелязах, защото следях това. Но защо трябваше да търся нещо друго?

Джейн пропусна това.

– Защо двеста години? Защо толкова определено? – попита тя.

– Защото така действа. Още не знам подробностите и много е вероятно да не ги разбере. Той ни каза, че се забавя скоростта на клетъчното деление и целия метаболизъм в организма до една трета от нормалните. Значи, откакто е започнал да ми го слага, за три години остарявам само с една.

Очите на Джейн се приковаха върху него замислено.

– Разбирам. Сега фактичката ти възраст е двапет и седем, а физическата – около двапет. Това ли имаш предвид?

Пол кимна.

– И никога ли не си го забелязал?

– Разбира се, забелязах, че изглеждам по-млад от възрастта си, затова си пузнах брада. Но много други хора също изглеждат по-млади.

Джейн го изгледа скептично.

– Какво искаш? – попита я той. – Опитваш се да се убедиш, че съм криел от теб? Едва сега, когато го знаем, можем да открием доказателствата. Защо ти самата, по дяволите, не си забелязала, колко рядко имам нужда от подстригване, колко дяволски дълго трябваше да чакам, за да ми порасте брада и колко рядко си режа ноктите? Защо ти не го откри по тези признаци?

– Добре – каза Джейн все още замислено, – ти не си се досетил, но Зефани трябваше да го направи.

– Не виждам защо за нея ще има повече причини да го открие, отколкото за мен. Тя дори не се бръсне – отговори Пол.

– Скъпи – каза Джейн, като изрече думата възможно най-остро, – няма защо да се правиш на глупав пред мен.

– Не се правя. О, разбирам какво искаш да кажеш. И въпреки това не мисля, че се е досетила. Нямах никакви признаци за това. Но го възприе малко по-бързо от мен.

– Трябва да се е досетила – повтори Джейн. – Тя ходи в „Дар“ твърде често. Дори да не се е досетила, все трябва да го е чула от някого, който естествено е предполагал, че тя знае.

– Казах ти – изрече Пол търпеливо, – че никой друг не е знаел, поне така е мислел баща ми, докато не е възникнал проблемът.

Джейн помисли още малко. Накрая поклати глава.

– Колко находчив можеш да бъдеш. Пол, не вярвам, че си започнал да разбираш, до какво ще доведе това. То струва милиони. Милиони, милиони. Има стотици мъже и жени, които ще искат да платят хиляди годишно, за да им продължат живота. Това е нещото, което всичките богатства на най-богатите хора в историята не са могли да купят досега. Нима очакваш да повярвам, че баща ти не е направил съвсем нищо цели четиринайсет години, освен че се е погрижил за вас двамата? За Бога, прояви малко здрав разум, Пол!

– Ти не разбираш. Работата съвсем не е в това. Не казвам, че не би донесло слава и много пари. Но не това го занимава в момента. А фактът, че му дава много време да работи над него. Той...

Джейн внезапно го прекъсна.

– Да не искаш да кажеш, че го е приложил и на себе си?

– Естествено. Да не мислиш, че ще го опитва върху нас, без първо да е удовлетворен от резултата върху себе си?

– Но – ръката на Джейн върху масата бе така стисната, че кокалчетата ѝ побеляха – значи ли това, че и той ще живее двеста години? – попита тя напрегнато.

– Е, не чак толкова дълго, разбира се. Започнал го е в по-късна възраст.

– Но повече от сто?

– О, напълно, бих казал.

Джейн погледна мъжа си. Отвори уста, но се поколеба и не каза нищо. Пол продължи:

– Но в момента не вижда как да завърши успешно нещата, как всичко да мине с възможно най-малко сътресения.

– Не виждам особени затруднения. Покажи ми богаташ, който не би му дал цяло състояние, за да го използва и не би запазил тайната в името на собствения си интерес. Кълна се, че тези хора точно така правят.

– Намекваш, че баща ми се държи като супер-шарлатанин?

– О, глупости! Той е ловък бизнесмен, сам го е казвал. Тебе питам, нима човек с неговите делови способности ще остави тази възможност неизползвана четиринайсет години? Не е за вярване!

– Искаш да кажеш, че като не може да изкара веществото на пазара като прах за пране, той го прави скришом?

– Но каква е ползата, ако не го изкараш на пазара по един или друг начин? Рано или късно това ще стане. Единственото, което той печели от непоказването му на широкия пазар, е високата цена, която може да му вземе от грижливо подбрани в ограничен кръг купувачи. И то колко висока! Дай на някого убедително доказателство, че ще остане млад, и той ще те моли да вземеш половината му капитал.

Замълча и после продължи:

– И къде се намесваш ти? Той се занимава с това през всичкото време и ти нищо не знаеш. Докато някъде нещо не е изтекло и сега той съзнава, че най-доброто време за него е приключило. Така или иначе вероятно ще научиш и ти го казва. Трябва да е направил милиони и просто ги е запазил за себе си... И се е подмладил. Колко време ще мине, преди нещо от милионите да дойде при нас – век, или повече?

Пол притеснено погледна жена си. Беше негов ред да изпита съмнения в нея. Тя долови изражението му и каза:

– Няма нищо нередно в това да погледнеш фактите право в очите. Естествено е хората да умират и младите да ги наследяват.

Пол не подхвана тази нишка. Той промени посоката.

– Ти схвана нещата неправилно. Ако баща ми искаше да бъде баснословно богат, нямаше да е това, което е и „Дар“ не би бил управляван, както той го управлява. Въобще не би съществувал. Най-важното за него е работата му и той винаги се е интересувал само от нея. Сега го безпокоят. Колкото до предположението, че е могъл да предприеме нещо като някой нелегален извършител на аборти – това е абсолютна безсмислица. Би трябвало да го познаваш по-добре.

– Всеки човек си има своята цена – започна Джейн.

– Не се съмнявам, но тя не винаги е в пари.

– Или във власт – каза Джейн. – Парите са власт. Достатъчно пари са безкрайна власт, така че това е едно и също.

– Но той не е мегаломан. А само един много раз-тревожен човек, скован от безпокойство заради последициите от откритието. Ако трябва да говориш с него...

– „Ако“! – повтори тя. – Драги ми Пол, категорично възнамерявам да говоря с него. Имам твърде много да му кажа. Първо да разследвам, защо сме били изключени от схемата, докато не са се появили признаците на разпадането ѝ. И не само това. Май не можеш да разбереш, какво ми е причинил той – на мен, твоята жена, неговата снаха. Ако всичко, което казваш, е вярно, нарочно ме е оставил да бъда с две години по-стара от теб, когато разликата между нас е само осем месеца. Той хладнокръвно ме е измамил с шестнайсет месеца живот, които бих могла да имам. Какво ще кажеш на това?...

6

– Бих искал да направя опит. Има нещо, което си струва да надникнеш в него. Сигурен съм – каза Джералд Марлин.

– Много изкилифинчено място е това „Нефертити“. Трябва да си дяволски сигурен в себе си – каза редакторът на „Сънди Проул“.

– Естествено. Точно мястото, което нашите читатели ще се радват да видят натопено. Ще бъде първокласен луксозен скандал.

– Хм – усъмни се редакторът.

– Виж какво, Бил – настоя Джералд, – тази жена Уилбъри ги изтърска за пет хиляди. Пет хиляди! Ако работата беше отишла в съда нямаше да вземе и петстотин, „Нефертити“ я поорязаха, разбира се. Първият ѝ иск беше за десет хиляди. Да не би да кажеш, че това не намирисва?

– Баровските свърталища си плащат така и стоят настрана от съда, който е лоша реклама.

– Но пет хиляди!

– Откровено казано, Джералд, съмнявам се, че там може да има нещо. Просто онази Уилбъри случайно е имала алергия. Би могло да се случи с всеки. Често се случва. Едно време беше много популярно да се изтръскват хората, които произвеждат боя за коса. Господ знае какво слагат във всичките кремове, лосиони, тоалетни млека и какво ли не още в тези заведения. Всичко може да стане. Представи си, че си алергичен към китовете.

– Ако бях алергичен към китовете или китовата мас, нямаше да ходя в скъпо разкрасително заведение, за да науча това.

– Някой може да те срещне и да ти каже: „Това е последният хит на науката за красотата! Имперска слуз – дар на Природата. Открит едва сега през юни в лявото стомахче на рядка оса. Безценната слуз е извлечена капка по капка от опитни учени, посветили се на целта да ви дарят отново с красота!“ Как ще разбереш дали си алергичен към точно този боклук или не, докато не опиташ? Повечето хора ще бъдат о'кей, но от време навреме се пръква един на сто хиляди, който направо се разпенва при допир с него. Ако твърде много хора се почувстват кофти, ще трябва да помислиш за нова слуз. Но единичните случаи са си просто търговски риск. И оная Уилбъри е точно това. Тя е пресметнатият риск. Естествено, няма да искат разгласа и ако могат да я избегнат...

– Да, но...

– Мисля, че не разбираш, какви са приходите в луксозна дупка като тая, старче! Ще се изненадам, ако не възлизат средно поне на триста годишно от клиент.

– Явно ние с теб сме се захванали не с каквото трябва, Бил. Но въпреки това има нещо гнило в цялата работа. Оная Уилбъри охотно бе се навила на три, дори на две, но адвокатите ѝ настояваха за пет хиляди и ги получиха. Тук трябва да има причина. И тя не е в наркотиците. Поне „Скотланд Ярд“ не е открил нищо подобно. Те държат под око такива места, нали знаеш.

– Ами щом те са удовлетворени...

– Ако не е наркотик, е нещо друго.

– Дори да е така, тези заведения си имат неща, които смятат за ценни търговски тайни. Въпреки, че Господ си знае, защо всички жени не са умопомрачителни красавици...

– Добре, представи си, че е само търговска тайна. Тя е създавала

дяволски успешен първокласен бизнес, така че защо не опитаме да го измъкнем и да го покажем на нашите читатели?

Редакторът се замисли.

– Може и да има нещо в това – съгласи се той.

– Сигурен съм. Има нещо. Дали е странен бизнес или първокласна рецепта няма голямо значение. Можем да проработим и двете.

Те обмисляха нещата известно време.

– При това – продължи Джералд – има нещо в тази дама Бракли, която оглавява „Нефертити“. Не само във външността. Явно е истински мозък, а не обикновена делова и ловка жена, искам да кажа. Получих някои предварителни сведения за нея.

Бръкна в джоба, извади два-три сгънати листа и му ги подаде.

Редакторът ги разгъна: „Даяна Присила Бракли – ориентируващо“. Листовете бяха натракани на пишеща машина от човек, загрижен най-вече за скоростта. Правописни грешки, машинописни грешки... Като положи максимални усилия да се справи и с произволните съкращения, редакторът прочете:

„Д. П. Бракли, на 39, но се говори, че изглежда много по-млада (да се провери дали е факт или любезно въображение, може да е търговско предимство). Хубавица. Сто седемдесет и осем сантиметра, тъмна червеникавокафява коса, хубави черти, сиви очи. Кара адски хубав ролс – струва да кажем седем хиляди. Живее на Дарлингтън Меншънс 83, наем астрономически.

Баща Харолд Бракли покойник, банков чиновник, Уесекс Банк Лимитид, образцов, предан член на постоянната банкова компания. Женен за Малвина, втора дъщеря на Валентин дьо Травер, богат предприемач, чрез приставане. В. дьо Т. труден баща – няма да стъпиш тук, нито пени от мен и т. н.

Бракли живеели на Деспънт Роуд 43, Клафам, полусамостоятелно, малка ипотека. Предметът единствено дете. Местно частно училище до 11 г., после гимназията «Сейнт Мерин». Учи добре. Изгъкната стипендия в Кеймбридж. Почести, отличия с фанфари. Биохимия. Заела място за три и половина години в Дар Хаус Дивелпмънтс, Окинхам.

Междувременно В. дьо Т. умира. На дъщерята и зетя още не е простено, но завещание на предмета, внучката, оценявано между четирийсет и петдесет хиляди, на възраст дваисет и пет. Предметът зарязва работата в Дар Хаус шест месеца след тази възраст. (Бележка: След изглежда е символично. Следва се нивото на В.). Поръчан строеж на къща за родителите близо до Ашфорд, Кент. Предприела околосветско пътешествие

– една година.

След завръщането си купува за малък разкрасителен бизнес «Фрешет», някъде на Майфеър. След две години купува партньор. Следващата година присъединява своя Фрешет в нова фирма: Нефертити Лимитид, (частна, обявен капитал 100 лири). Напредва, като разкрасява главите на снобите, и още как!

Лични подробности оскъдни, въпреки скандалния характер на занаята. Доколкото е известно, никакви бракове до сега – положително е сигурно, че е използвала винаги моминското си име. Живее скъпо, но не бляскаво. Свободно харчи за дрехи. Не са известни странични занимания, макар да проявява интерес към Джойнингс, произвеждащи химикали. Никакви тъмни дела не са известни. Изглежда пряма. Делова репутация образцово чиста. Целият персонал на Нефертити грижливо облечен, опетнени личности не се приемат. Твърде хубаво, за да е вярно? Не мисля. Просто В. дьо Т. внимава да поддържа репутацията си. Дори злобни конкурентни злословия незначителни.

Любовен живот: нищо, публично известно. Като че ли няма в момента, нито неотдавна, но търсенето продължава.“

– Хм – измрънка редакторът, когато стигна до края. – Не се обрисуват много човешка фигура, нали?

– Това е само грубо ориентировъчно – каза Джералд. – Той ще получи още. Мисля, че е интересно. Работата в „Дар Хаус“, например. Там взимат само блестящи. Трябва почти да имаш научна степен пред името си, за да бъдеш назначен. Питам се какво кара човек от този калибър да напусне своите високоинтелектуални изследвания и да се навре в прастарата каша на козметиката?

– Желанието да караш „Ролс-ройс“ със съответните добавки – подсказва редакторът.

Джералд поклати глава.

– Не е достатъчно, Бил. Ако целта ѝ бе да шашва света, в „Дар“ щеше да бъде много по-известна, отколкото е. Големите козметици като правило обичат да важничат – това е част от рекламата. А тя като някакъв аутсайдер, макар и от друг вид, се зазира в разкрасителната блъсканица, където всички работят с витриол, с ножове. И какво става по-нататък? Не само оцелява, а преуспява. Постига истински първокласен успех там и то без да си сложи с техните оръжия. Но как? Има само един отговор, Бил – с някаква джунджурийка. Има си нещо, което другите нямат. Бих казал, че като научен работник в „Дар“ е попаднала на това нещо и е решила да се възползва от него. Дали е тъмна работа или не е

друг въпрос. Но си струва да се открие.

Редакторът продължи да размишлява. И кимна.

– Добре, Джери, надникни вътре, момче. Но си отваряй очите. „Нефертити“ има много мощна женска подкрепа. Ако намериш нещо, от което е на път да избухне крупен скандал, ще замесиш високопоставени съпруги. Така че имай едно на ум, нали?

* * *

– Ще кажа на мадам, че сте тук, мис – каза дребната прислужничка и излезе, като затвори вратата след себе си.

В стаята нямаше нищо излишно, изглеждаше малко старомодна в очите на Зефани, и малко гола според съвременните стандарти. Но това бе скъпа, постигната с вкус голота. След първоначалната изненада човек се чувстваше приятно в нея. Зефани отиде до прозореца. Под него имаше няколко квадратни метра градинка на покрива, до която можеше да се стигне през полустъклена врата. В няколко леки цъфтяха лалета-джуджета. Върху насип в сянката на грижливо подрязани храсти растяха няколко теменужки. В един ъгъл на миниатюрната полянка мъничък фонтан подскачаше от старинен оловен чучур. Големи стъклени плоскости възпираха вятъра от едната страна. Погледът се плъзгаше на запад и виждаше малка ограда от ковано желязо, а след нея – парк, целият сякаш от току-що разделенени дървета, които скриваха очертания на зданията зад него.

– Брей! – каза Зефани с благородна завист.

При звука на отварящата се врата тя се обърна. Даяна влезе в хубаво ушит сив копринен костюм в семпла кройка. Единствените й украшения бяха златна гривна на китката, златна игла на ревера и гъвкаво златно колие.

Няколко мига се гледаха без да проговорят.

Даяна беше почти каквато Зефани си я спомняше. А трябваше да е близо четирсет. Изглеждаше на двайсет и осем, не повече. Зефани се усмихна с лек примес на неувереност.

– Срещата ме кара да се чувствам отново като малко момиче – каза тя.

Даяна й отвърна с усмивка.

– А ти самата изглеждаш като по-голямо момиче.

Не отместваха поглед.

– Вярно е. Наистина действа – промърмори Зефани на себе си.

– Трябва само да се погледнеш в огледалото – отвърна Даяна.

– Не, не е достатъчно. Може просто да съм си такава. Но ти – ти си точно толкова прелестна, колкото беше, Даяна. И въобще не си остаряла.

Даяна хвана едната ѝ ръка и я прегърна с другата.

– Било е доста голям шок, подозирам.

Зефани кимна.

– Отначало – призна тя. – Чувствах се ужасно сама след като научих. Но сега вече го преодолявам.

– Звучеше малко напрегната по телефона. Помислих, че ще бъде по-добре да се срещнем тук, където бихме могли да поговорим – обясни Даяна. – Но ще стигнем и до това. Първо искам да чуя какво е станало с теб, с баща ти и също всичко за „Дар“.

Даяна постепенно успокои нервността на Зефани и премахна чувството ѝ за нереалност на случилото се. Когато обядът свърши, Зефани се чувстваше много по-спокойна, отколкото през целия период след научаването на новината. Във всекидневната Даяна се насочи към причината за обаждането ѝ.

– Каж ми, мила, какво искаш да направя? Каква е тревогата ти? От твоя гледна точка?

Зефани изрече неуверено:

– Ти вече направи нещо. Успокои ме. Бях започнала да се чувствам като някакъв изрод. Не знам. Но наистина искам да разбера, какво става. В такава бъркотия съм! Баща ми е направил откритие, което ще... ами ще сложи край на възрастта. Това го нарежда до Нютон, Дженър и Айнщайн, нали? И вместо да бъде честван като чудесен откривател, целият е затънал в тайни. И си мисли, че е единственият, който знае. А се оказва, че си знаела и ти! И също през цялото време си го пазила тайна. Не разбирам. Татко казва, че няма достатъчно лишеин, за да го използваме, но много често така е с всяко ново нещо. След като откритието се направи, половината битка е вече спечелена. Всички започват бясно да изследват и ще се появят хора с алтернативни методи. В края на краищата, ако сега няма много от този лишей, то и с погубването му не могат да бъдат причинени големи щети, така че защо да не се публикува откритието и да не се подтикнат хората да намерят и друг антигерон, както той го нарича? Започнах да се питам, дали използването на лишеина няма и някакви странични ефекти, например да не можеш да имаш деца или нещо подобно.

– Можеш да бъдеш напълно спокойна поне по този въпрос – увери я Даяна. – Естествено, няма да искаш да износваш бебето си колкото

един слон, така че прекъсваш лишеина и се връщаш към нормалната скорост на процесите в тялото си. Колкото до други странични ефекти, досега не са ми известни. Има само едно безкрайно малко, едва поддаващо се на измерване забавяне на реакциите ти. Но то е по-малко, отколкото след двоен джин.

– Добре – каза Зефани. – Една грижа по-малко. Но, Даяна, едно нещо не ми е ясно. Как ти стигна до него и после до „Нефертити“ и бизнеса за разхубавяване. И каква бе тази криза, която щеше да избухне, пък спря, и така нататък.

Даяна посегна за цигара, почука върха ѝ, замислено я загледа.

– Добре – каза тя. – Полузнанието и без това е опасно. Ще започна от началото.

Запали цигарата и се върна във времето, когато Франсис донесе чинийката с мляко. И последиците.

– Законно – заключи тя, – не съм права. Но морално имам точно толкова права, колкото и твоят баща. Сега това няма никакво значение. И двамата заседнахме по въпроса, какво да правим с откритието си. Мина известно време докато разбере, че съм заклещена като в капан. Мислех си, че скоро ще намеря изход. Но колкото повече мислех, толкова повече трудности възникваха. И чак тогава взех да разбирам, колко е сложно.

Не намирах начин да използвам откритието. Твоите думи внезапно ми подсказаха насоката.

– Нещо, което съм казала?

– Говорехме, че жените са изиграни, помниш ли?

– Помня. Често това беше твоята тема – каза Зефани с усмивка.

– И още е – каза Даяна. – Но ти беше споменала това на една от твоите учителки. И тя бе отговорила, че трябва да правим всичко възможно да живеем в условията, които са около нас, защото животът е твърде кратък, за да се поправи света или нещо подобно.

– Не съм сигурна, че си го спомням.

– Такъв беше смисълът. Разбира се, то по някакъв начин е било в съзнанието ми. С баща ти направихме стъпка в еволюцията, нещо като синтетична еволюция – единственият еволюционен напредък на човека от милиони години. Тя ще промени напълно бъдещето. Да, ако животът не е тъй кратък, хората ще мислят, че си струва труда да направят повече за промяната на света. Когато ми предаде думите на учителката си, видях като при внезапна мълния как това би могло да се извърши.

– Да се извърши? – повтори Зефани озадачено.

– Да. На жените може да им се даде възможност да живеят по-дълго. Отначало без дори да знаят това. По-късно ще го открият. Но до тогава се надявах да има вече достатъчно такива жени и то от необходимия тип, за да могат да окажат сериозно влияние. Необходимо бе да се събере някак група хора, които да се убедят, че е възможен по-дълъг живот и след това да се накарат да се борят за приемането на homo superior. Неочаквано разбрах как да го направя. Хората, на които е даден дълъг живот, няма да се откажат от него. Те ще се борят упорито за своето право да го запазят.

Зефани се намръщи леко.

– Не те разбирам напълно – каза тя.

– А би трябвало. Сега си малко смутена и обърквана, но няма да стигнеш дотам, че да се откажеш от по-дълъг живот, нали? И би се придържала към правото си да го имаш, ако някой поиска да ти го отнеме, нали?

– Да, предполагам. Но при този недостиг на веществото...

– О, науката скоро ще се прави, както ти каза, щом се появи търсене. Да се съберат достатъчно пари, да се впрегнат достатъчно хора в работата – това е всичко.

– Но според татко ще настъпи хаос.

– Разбира се, че ще има хаос. Не можем да получим homo superior без родилни мъки. Но това не е важно. Важното е да предотвратим задушаването му още при самото му раждане. Това е проблемът.

– Но щом стане известно, хората ще започнат да се борят да удължат живота си.

– Ти говориш за отделните хора, мила, но те са подчинени на институции. Костеливият орех на цялата работа е, че институциите много определено няма да искат това удължаване.

Повечето институции съществуват, за да управляват в широк мащаб и едновременно да запазват приемствеността на нещата, така че да се преодоляват трудностите, които възникват от краткостта на отделния човешки живот. В тях постоянно едни хора се заменят с други, но институцията като цяло остава. По-младите очакват да заемат в тях в определено време мястото на по-старите.

Задай си сега въпроса, не само колко институции няма да са съгласни, но и колко хора ще се отнесат благосклонно към перспективата да имат двеста-триста годишен живот като дребен служител? Дали някой ще приветства мисълта за един и същ директор, президент, съдия, управител, партиен лидер, папа, шеф на полицията или водещ модист в

продължение на век-два? Ще видиш, че всичките ни съществуващи институции са това, което са, защото се има предвид, че животът ни е някъде около шейсет-седемдесет години. Премахни това условие и те ще загубят своя смисъл.

– Това е много крайно мнение – каза Зефани със съмнение.

– Помисли над него. Вземи само един пример. Ти си младши служител в учреждение. Разбира се, би желала да живееш по-дълго, но само докато разбереш, че това означава да триеш дрехите си върху все същия стол на нисш служител през следващите петдесет-шейсет години. Тогава вече няма да си толкова сигурна, че го искаш.

Или пък си едно от онези малки момичета, които бързат като маймуни да се омъжат за първия срещнат. Възгледът „само смъртта ще ни раздели“ започва да поохвत्या в наши дни. Но кой въобще би издържал на перспективата да прекара сто и петдесет години с партньор, взет още през юношеството?

Или образованието. Повърхностните познания бяха достатъчни да оправят повечето от нас в продължение на някакви петдесет години, но не са в състояние да ни осигурят пълноценен живот за двеста и повече.

Личността ще се сблъска на живот и смърт с правилата и институциите. И това ще бъде най-богатата реколта на шизофрения, която някога е възниквала.

И не можеш да направиш от това въпрос само на личен избор. Всеки, който избере дълъг живот, ще блокира придвижването и повишение на хората, които не са го избрали.

Всеки от нас е част от някакви социални и професионални общности и борейки се отчаяно да оцелеят, те ще отстояват да се отхвърли лишена изцяло.

Зефани поклати глава.

– О, не, не мога да повярвам. То абсолютно противоречи на нашите естествени инстинкти за оцеляване.

– Това едва ли влиза в сметката. Всяко цивилизовано поведение трябва да подтиска Бог знае колко инстинкти. Възможността лишенинът да бъде отхвърлен, е напълно вероятна.

– Но дори ако официално се забрани, стотиците хиляди хора тайно ще се надсмиват над закона – упорстваше Зефани.

– Не съм много сигурна. Малка привилегирована класа би могла да опита, на много висока цена. Като да си купиш дълъг живот на черния пазар. Но това едва ли ще може да се скрие, нали? Във всеки случай поне не за дълго.

Зефани се обърна и известно време гледаше през прозореца как облениите в слънце облачета плуваха в синьото небе.

– Дойдох при теб все още изплашена за себе си – каза тя. – Но и развълнувана, защото мислех, че откритието на татко, е, твоето и на татко откритие, е една от най-големите крачки, правени някога. Една от най-старите мечти се е сбъднала. Нещо, което ще промени цялата история и ще ни отведе в чудесна нова ера... Но той мисли, че хората ще се бият помежду си за лишеина, а ти смяташ, че ще се бият, за да го спрат. Къде е ползата в такъв случай? Нищо няма да донесе, освен битки и злочестини. По-добре никой от вас да не го беше откривал.

Даяна я погледна замислено.

– Не мислиш така, мила. Знаеш не по-зле от мен, че светът е бъркотия, и затъва все по-дълбоко всеки ден. Ние доста несигурно държим в ръце силите, които освобождаваме, пренебрегваме проблемите, които трябва да бъдат решени. Погледни хората – с всеки ден се увеличават с хиляди. След стотина години ще бъдем във Века на глада. Съумяваме да отложим най-лошото по един или друг начин, но отлагането никога не е решение. Когато сривят настъпи, ще стане толкова страшно, че водородната бомба ще ни изглежда хуманна в сравнение с него.

Не фантазирам. Говоря за неизбежното и ако не направим нещо да го спрем, хората ще преследват хора из развалините, за да ги изядат. Оставяме нещата да вървят към това, защото с нашия обикновен кратък живот няма да сме тук, за да го видим. Грижи ли се нашето поколение за наследството, което оставя? Ни най-малко. „По дяволите децата на нашите деца; ние да сме добре“.

Само едно нещо може да спре всичко това: някои от нас трябва да живеят достатъчно дълго, за да се страхуват за нас самите. И ние трябва да живеем достатъчно дълго, за да научим повече. Сега достигаме мъдростта, когато сме на половин стъпка от старостта. Трябва ни време, за да придобием мъдрост, която можем да използваме, за да разчистим бъркотията. Ако не го получим, ние, като всички други животни, които се свръхразмозават, ще започнем да гладуваме. Ще гладуваме през най-черната от мрачните епохи.

Трябва ни по-дълъг живот, преди да е станало твърде късно. За да имаме време да придобием мъдрост да контролираме съдбата си. Да излезем от състоянието си на животинска порода и да започнем да се цивилизоваме.

Тя млъкна и се усмихна унило на Зефани.

– Съжалявам за високопарността, мила моя. Но такова облекчение е

да можеш да кажеш всичко на някого. Какъвто и хаос да причини днес лишеина, всяко друго решение би било безкрайно по-лошо.

Зефани не отговори няколко минути. После попита:

– Така ли виждаше нещата през цялото време, когато беше още в „Дар“, Даяна?

Даяна поклати глава.

– Не. Едва сега стигнах до това мнение. В онези дни виждах откритието като дар, който трябва да се използва, защото ми се струваше, че е стъпало в еволюцията. Ново развитие, което ще ни издигне още по-високо ниво над животните. Едва по-късно взех да разбирам истинската необходимост от него. И спешността на работата. Ако бях ги почувствала в самото начало, сигурно нямаше да постъпя така. Може би щях да се опитам да публикувам откритието, както се прави. Сигурно щеше да ми бъде попречено...

Но както се развиха нещата, на практика не виждах защо да се бърза. Важното бе да се създаде общност от хора с влияние и дълъг живот, които няма да знаят за него, но които по-късно щяха да се борят за живота си.

Тя отново леко се усмихна.

– Знам, начинът, по който го направих, изглежда странен. Сигурна съм, че за твоя баща е възмутителен. Но все още не мога да измисля друг, по който бих успяла да го постигна. Имам ги, разбираш ли. Почти хиляда жени. Почти всичките роднини или омъжени за влиятелни хора. И щом веднъж разберат положението, всеки, който се опита да ги лиши от допълнителните им години живот, ще съжалява.

– Как го направи? – пожела да узнае Зефани.

– Щом ми хрумна идеята, взех да я обмислям. Тя ми се струваше все по-хубава и по-хубава. Спомних си разказа за човек, който крадял перли и начинът, по който ги криел – смесвал нанизите с истински перли в пратки с фалшиви... Реших да направя нещо по-добно.

Ами в края на краищата всеки женски вестник е пълен с предложения „да запазите вашата младост“, „да съхраните младежката си фигура“ и тъй нататък. Всъщност никой не вярва ни дума от това, но хората са придобили непреодолим навик да се надяват и да опитват. Аз бих могла да им покажа резултати и те биха били очаровани. Но толкова често са били мамени, че всъщност не вярваха, че им се прави нещо кой знае какво. Радвах се, че изглеждат все по-добре, но го приписвах на диетата. Е, започнаха да смятат, че използвам нещо малко по-добро от конкурентите ми, може би. Но да повярват, че най-после са попаднали

на истинско средство за младост след хиляди години фалшиви рецепти!
Не и не. Не.

Отначало и аз бях не малко шокирана от идеята си. Но си казах, това е двасти век такъв, какъвто е. Той не е век на разума и дори не е деветнайсти век. Той е епоха на празните приказки, време на заобиколните пътища. Разумът е натикан в задните стаи и там трябва да работи да измисли средства, чрез които хората да могат да се накарат да почувстват нужната им посока. Аз имах предвид жените. По дяволите разума. Работата бе да ги подмамя да купят, каквото аз исках да купят. Така че бях съвсем в хармония с модерния начин на търговия.

След като веднъж реших, че това може да се направи, най-важното бе да си осигуря материал. Трябваше да бъда уверена в постоянното снабдяване с това, което баща ти нарича лишеин, а аз – терцианин. Обявих, че отивам за една година на околосветско пътешествие.

И наистина пътешествах, макар че прекарах почти цялото време в Източна Азия. Отидох първо в Хонконг, свързах се с параходния агент на твоя баща там. Той ме запозна с мистър Крейг, приятел на мистър Макдоналд, който ни изпрати лишея Терциус. Макдоналд бе починал преди година. Мистър Крейг ме свърза с няколко души, работили с мистър Макдоналд. По-късно се запознах и с мистър Макмърти, който е бил в експедицията, открила първото находище на лишея. Наех мистър Макмърти. Той направи постъпки и получи разрешение от Китай.

Баща ти сигурно ви е казал, че сложих *mongo-lensis* в името, което дадох на първата проба, но това се оказа погрешно. Растението идва от Хокианг, провинция Манджурия, на север от Владивосток. Разрешението, за щастие, дойде през пролетта и можахме да започнем веднага.

Мистър Макмърти ни заведе до мястото без много трудности. Но разочарованието ми беше голямо. Имаше много малко терциус. Практически растеше само върху хиляда акра и то разпокъсано на групички около малко езерце. Бе по-лошо, отколкото очаквах. Намерихме човека, който заедно със семейството си го събираше и изпращаше. Поговорихме и стана ясно, че ако го бере редовно, скоро няма нищо да остане. Но човекът не мислеше, че това е единственото находище, така че организирахме издирване на лишея върху доста голяма площ наоколо. Никой не ни пречеше. Това е нещо като блатиста област с тресавища и участъци, които стават за паша. Открихме всичко на всичко още пет находища с терциус. Три – малко по-големи от находището на баща ти и две по-малки. Всичките в радиус от около четирсет километра.

Това беше добре, но ако лишеят не се срещаше никъде другаде, без

съмнение доставките щяха да бъдат крайно ограничени. Успях да организирам местните хора да ми събират годишно определено количество със стандартно качество. Мистър Макмърти уреди то да се отнася в Дайрън и оттам с параход от Нагазаки да се изпраща тук. Направих всичко възможно да договоря количество, което няма да унищожи находищата, но лишейт расте толкова бавно, че не може да се създаде голям запас. За съжаление, няма надежден начин да знаем и какво точно е положението там, освен ако се отиде на място. Не можем да се надяваме и да увеличим доставките, ако не намерим и други находища или не открием и други видове, които също образуват лишеин.

Фактически положението не ми харесваше. Досега все пак вървеше добре, защото никой освен нас не се интересуваше. Но едни безредици в оня край могат да провалят работата напълно. Нещо повече, мястото е под контрола на китайците, но е съвсем близо до границата с руснаците и ако те се заинтересуват, направо могат да отрежат Манджурия.

Казвам ти това, защото смятам, че някой трябва да го знае. Чувствам, че нещата не ще могат да се опазят още дълго в тайна. Когато се разчуе, истинският източник на лишей при никакви обстоятелства не трябва да става общоизвестен. Баща ти, сигурна съм, преценява това тъй добре, както и аз, но бих искала да му го споменеш. Аз оставих нарочно фалшива следа. Всъщност пуснах цяло ято фалшиви патици. Надявам се, че и той е направил същото. Колкото до теб, ти си само едно от обработените лица. Ако някой някога те попита – не знаеш нищо за лишейте. И второ – нямаш ни най-малка представа, откъде идват. Жизнено важно е находището да не стане известно. Почти също толкова важно обаче е сведенията за него да не се изгубят. Аз или баща ти, или пък и двамата заедно, ще бъдем главният прицел. Разбира се, човек никога не знае... Ще бъде въпрос на живот и смърт.

– Започвам да разбирам – каза Зефани.

– Е – продължи Даяна, – след като уредих това, върнах се тук и се впуснах в бизнеса. И – добави тя, като се огледа в стаята и навън към малката градина – справих се доста добре. Защо не?

Зефани не отговори. Потънала в мисли, се бе вторачила в цвета на стената. Обърна се и погледна Даяна.

– Бих искала да не беше ми казвала, имам предвид за находищата.

– Ако знаеш колко често ми се е искало никога през живота си да не бях виждала никакъв лишей – каза Даяна.

– Казвам ти го, защото човек не трябва да ми има доверие.

И Зефани ѝ разказа за Ричард.

Даяна я гледаше замислено.

– Испитала си шок, разбира се, голям шок. Не смятам, че е вероятно да ти се случи втори път.

– Няма. Сега го разбирам по-добре. Бях толкова обърквана. Стори ми се, че съм изоставена съвсем сама на себе си. Само трябваше да посрещна всичко това. Бях уплашена, но сега, когато знам, че сме много, е друго. И все пак няма никакво оправдание – аз издадох тайната.

– Той повярва ли ти или само помисли, че говориш глупости?

– Аз... не съм сигурна. Мисля, че би трябвало да знае, че в това има нещо.

Даяна помисли отново.

– Този млад човек, Ричард, що за младеж е? Мозък или мускули?

– И двете – каза Зефани.

– Щастливец. Имаш ли му доверие?

– Ще се омъжа за него – каза Зефани рязко.

– Това не е отговор. Жените постоянно се омъжват за хора, на които нямат доверие. Какво работи?

– Адвокат е.

– Тогава поне трябва да притежава някаква дискретност. Ако му имаш доверие, заведи го при баща си и нека чуе всичко. Ако нямаш, кажи ми.

– Имам – отговори Зефани.

– Много добре. Направи това преди той да реши сам да потърси що за огън гори под дима, който ти си разпръснала.

– Но...

– Но какво? Или ще трябва да направиш той да научи повече, или да мълчиш.

– Да – съгласи се покорно Зефани.

– Отлично – каза Даяна с вид на човек, успял да разреши този въпрос. – Сега искам да знам малко повече за теб. Какъв фактор е използвал баща ти за теб?

– Какъв какво?

– Фактор. Той увеличава живота ти три, четири, пет пъти?

– О, разбирам. Той каза три пъти, и на Пол, и на мен.

– Ясно. Предпазлив е. Разбира се, че трябва да е такъв с вас двамата. Но обзалагам се, че е приложил по-висок фактор на себе си.

– Искаш да кажеш, че би могло да се живее и по-дълго? Не знаех това.

– Аз лично използвам пет. Безопасно е, но пък личи повече. А

върху клиентите на „Нефертити“ прилагам два, два и половина, до три.

– За Бога, как можеш да го правиш без тяхно знание?

– О, не е трудно. Толкова много неща се правят в едно скъпо заведение за разкрасяване. Кой би могъл да разбере кой от резултатите на какво се дължи?... И кой го е грижа, след като последици те са добри?

Даяна се намръщи:

– Единственото, което наистина ми причинява безпокойство, са онези ужасни жени, които не казват навреме, че ще имат бебе, така че да им прекъсна инжекциите с лишеин, за да не получават отклонения от нормата. Страхувам се, че един ден някой от онези типове, който постоянно си пъха носа навсякъде ще подреди в колонка статистическите данни, които показват, че клиентките на „Нефертити“ средно носят бибетата си по-дълго, отколкото всички други. Това би могло да причини неудобства. И да бъде твърде трудно да се обясни, че е безопасно. Но за сега не се е случвало...

Фактически ние се оправяхме чудесно, докато не се появи мисис Уилбъри с нейната проклетата алергия. Лош късмет. Доста простоватичка бе, горката. Поду се съвсем тревожно: ярък повсеместен обрив, астматични пристъпи, които мъчително затрудняваха дишането ѝ. Несъмнено, това беше лошо време за нея. Но тя бе успокоена с пет хиляди. Но сега адвокатът ѝ я подучи да поиска десет хиляди! Десет хиляди, защото имала леко повторение на симптомите, когато яде гъби. Можеш ли да повярваш! И се е запънал като магаре, което ще ни създаде доста неприятности, когато се разчуе. Гъби, Господи!

Даяна се мръщи още известно време, но след това настроението ѝ се подобри:

– Може би все пак ще се справим – каза тя. – А ако не успеем, е, във всеки случай не е кой знае колко далеч времето...

7

Секретарката на Пол го хвана, когато се готвеше да си тръгне.

– Доктор Саксоувър е на телефона, сър.

Пол се върна и вдигна слушалката.

– Ти ли си, Пол? – попита Франсис без топлота.

– Да, татко.

– Жена ти ме посети тази сутрин, Пол. Мисля, че би трябвало да имаш любезността поне да ме уведомиш, че си ѝ казал.

– Заявих ти, че трябва да кажа, татко. Обясних й положението, както аз го виждах. И все още го виждам така.

– Кога й каза?

– На следващата сутрин.

– Преди пет дни! Тя каза ли ти, че ще дойде примен?

– Ами, да. Но не бях сигурен, че го мисли. Ние... въз... си изрекохме доста парливи неща. И след като тя не отиде веднага в „Дар“, помислих, че може да е променила намеренията си, реших да изчакам.

– Тя не е чакала много дълго.

– Какво ти поиска?

– Наистина, Пол! Какво мислиш, че ми поиска, дори изиска?

– Да, направих го. Смятах, че е по-добре да знаеш.

Чу се щракване на другия край. Пол задържа своята слушалка още няколко секунди и бавно я постави на вилката.

Джейн я нямаше, когато той се прибра вкъщи. Бе девет, когато тя се върна. Отиде направо в спалнята, след малко се чу шум от течаща вода в банята. След половин час тя се появи във всекидневната, облечена в подплатен бял халат. Пол, с трето уиски пред себе си, я погледна неприетливо. Но тя не си направи труда да забележи.

– Бях в „Дар“ – обяви с вид на човек, който пръв съобщава това.

– Чух. Защо не ми каза, че ще ходиш?

– Казах.

– Не ми каза кога.

– Имаше ли значение?

– Има начини и начини да се вършат нещата. Бих го предупредил да те очаква.

– Не исках да бъде предупреден. Защо трябва да има време да измисля нови причини да ме държи настрана и да ме остави с кратък живот, докато вие ще имате дълъг? Знаех, какво искам да получа и го получих.

– Разбрах. Той ми го каза доста ясно по телефона.

– Не мисля, че му хареса. А как мислиш, че аз бих приела нарочно да ме изключи?

– Не беше нарочно. Защо не искаш да разбереш, че трябва да бъде внимателен? Необходими са му били всякакви мерки против изтичане на информация. Мислел е за безпорядъка, който ще последва при най-малък намек за това. За отговорността! Защо ме гледаш така? Не е смешно, Джейн. Далеч не е смешно.

– Аз пък мисля, че е доста смешно. Наивно, знаеш ли, и малко

трогателно. Виж го ти момчето. Май наистина вярваш на всяка дума, казана ти от знаменития баща? Не е ли време да попораснеш, майче? Или това нещо засяга и мозъка и го оставя недо-развит?

Пол я гледаше втренчено.

– За какво, за Бога, говориш?

– За твоя баща, миличък, за неговата отговорност и съвестта му, и неговия дълг към човечеството. Ще те изненада ли да научиш, че достойният ти баща е завършен лицемер?

– Наистина, Джейн, аз няма...

– Така е. Истина е.

– Джейн, няма да...

Но Джейн не обърна внимание на протеста му. Продължи:

– Ти просто повярва на всичко, което ти се казва, нали? И през ум не ти мина да попиташ, коя е тази Даяна Бракли и какво прави.

– Знам какво прави. Ръководи „Нефертити Ли-митид“.

Джейн за момент изглеждаше смутена.

– Не ми каза това.

– Защо трябваше да ти казвам?

Тя го погледна сурово.

– Наистина мисля, че баща ти трябва да те е хипнотизирал или нещо такова. Ти си знаел за нещото и при това изобщо не си разбрал, че тя му осигурява пазар от години. О, тя не го е обявила за антигерон. Просто върти необикновено успешен разхубавяващ бизнес. Определя каквато си иска цена и я получава. Ето какво всъщност става с тайната, която е прекалено опасно да се разгласява. И всичко трябва да им е донесло много хубавички неща за толкова години.

Пол продължаваше да я гледа втренчено.

– Не вярвам в това.

– Тогава защо той не го отрече?

– Направи го пред Зефани. Тя го попита дали Даяна е била негов агент. Той категорично отрече.

– Пред мен не го направи.

– Какво ти каза?

– Не кой знае какво. Пък и нямаше никакъв смисъл да отрича. След като го бях разкрила.

– Да, започвам да разбирам, защо би могъл да мисли онова – каза бавно Пол. – Какво направи той?

– Както поисках. – С дясната си ръка тя посочи лявата над лакътя. – Нямаше как да ми откаже, нали?

Пол продължаваше да я гледа. Мислеше.

– По-добре да му се обадя.

– Защо? – попита остро тя. – Той само ще потвърди думите ми.

Пол каза:

– Съобщих ти това поверително, мислех, че като моя жена имаш право да го научиш веднага след мен. Ти знаеше, че няма да спра дотам. Щях да се погрижа да получиш този антигерон, като му дойде времето. Защо, за Бога, не можа да почакаш няколко дни, вместо да паднеш до там, че да го шантажираш?

– Шантаж! Пол...

– Точно това е. Знаеш, че е така. Господ знае какви предположения могат да предизвикат твоите разпити за Даяна.

– Аз не съм глупачка, Пол.

– Но ти си разпитвала някого и твоето фамилно име случайно е Саксоувър. По-добре да се обадя в „Дар“.

– Казах ти, какво стана. Беше студен, нелюбезен, но го направи.

– Искаш да кажеш, ти мислиш, че го е направил. Всъщност искам да разбера какво е направил.

– Какво имаш предвид? – попита тя неспокойно.

– Ами ако някой дойде при мен с определени изисквания и чрез заплахи иска да ме принуди да направя нещо. Не съм съвсем сигурен, че бих сторил точно каквото ми иска. Но няма начин да проверим в близко време, би могло лесно да се замени...

Внезапно млъкна, объркан от начина, по който тя го гледаше. Забеляза, че бе пребледняла.

– Всичко е наред – каза той. – Не би могло да е нещо вредно.

– Откъде, откъде да знам? Ако ми е направил номер... Но той нямаше време. Той не знаеше, че ще отида – каза тя неуверено.

Пол стана.

– Поне мога да ти кажа, дали изглежда като истинската ваксинация – каза той. – Покажи ми раничката.

– Не! – извика тя с тон, който го стресна.

Той се намръщи.

– Какво има? Не искаш ли да знаеш, дали е направил каквото трябва или не?

Протегна ръка към нея. Тя рязко се дръпна назад.

– Не! – повтори тя. – Разбира се, всичко е наред. Махни се от мен! Остави ме на мира!

Пол замълча и с любопитство погледна към нея.

– Но това е безсмислено – каза бавно той. – От какво се страхуваш?

– Страхувам се? Какво искаш да кажеш?

Той все още я гледаше. Тя каза:

– Писна ми от това. Казах ти, какво стана. Уморена съм. Моля те, махни се от пътя ми. Искам да си легна.

Но Пол направи крачка към нея.

– Излъга ли ме за това, Джейн? Изобщо никаква ваксинация ли не е имало?

– Разбира се, че имаше.

– Тогава бих искал да видя.

Тя поклати глава.

– Не сега, аз съм на края на силите си.

Раздразнението у Пол взе връх. Бързо сграбчи и дръпна надолу левия ръкав на дрехата ѝ, достатъчно ниско, за да се покаже добре направена бяла превръзка. Пол я погледна.

– Жалко, че не повярва на думите ми – отвърна му тя студено.

Той бавно поклати глава.

– Не ме улесни да ти повярвам. Но аз знам много добре, как баща ми превързва раните след ваксинацията. Това не е неговият начин.

– Не е – призна тя. – Кръвта изби и трябваше сама да сменя превръзката.

– И успя да направиш тази акуратна превръзка само с едната ръка? Каква сръчност от твоя страна.

Помълча, а после продължи с глас, станал по-твърд.

– Виж какво, дойде ми до гуша. Какво друго си направила? Какво се опитваш да скриеш?

Джейн се опита да продължи в стила на предишното си държание, но не успя. Никога не бе го виждала да я гледа с израз като сегашния и вярата в способността ѝ да го върти на пръста взе да я напуска.

– Да крия? – повтори тя неубедително. – Не знам, какво имаш предвид. Вече ти казаха...

– Вече ми каза, че си нападнала баща ми със заплахи. Искам да знам, какво друго си преследвала. И възнамерявам да го науча...

* * *

На петия етаж в преднамерено небиещо на очи здание на „Кързън Стрийт“, където „Нефертити“ изпълняваше своята мисия, апаратът на бюрото на Даяна тихо избръмча. Тя натисна едно копче. Приглушеният глас на секретарката каза:

– Тук е мис Брендън от втория етаж, мис Бракли. Много настоява да се срещне с вас. Казах ѝ, че е правило да се отнесе до мис Ролридж, но тя твърди, че трябва да се срещне с вас по личен въпрос. Днес идва тук за трети път.

– Сега при теб ли е, Сара?

– Да, мис Бракли.

Даяна помисли. Три пъти, Сара Талуин не би настоявала толкова, ако няма сериозна причина.

– Добре, Сара. Ще я приема.

Мис Брендън влезе. Дребно, хубавичко златокосо момиче. Приличаше на кукла, докато не забележиш формата на брадичката, линията на устата и следите от борба в сините ѝ очи. Даяна я изучаваше. А тя с почти същата прямота изучаваше Даяна.

– Защо не изложихте нещата пред мис Ролридж? – попита Даяна.

– Щях да го направя, ако бе административен въпрос. Но вие сте ми работодател и помислих, че трябва да знаете. Освен това...

– Освен това какво?

– По-добре е други хора да не го знаят.

– Дори директорката на вашия отдел?

Мис Брендън се двоумеше.

– Хората тук говорят толкова много – каза тя.

Даяна леко кимна.

– Добре, какво има?

Момичето започна:

– Снощи бях на парти, мис Бракли. Само вечеря и танци в някакъв клуб. Бяхме шестима. Познавах единствено мъжа, който ме бе поканил. Докато се хранехме, започнаха да говорят за мисис Уилбъри. Един от мъжете заяви, че се интересува от алергии и се питал какво ли е могло да причини нейната. Приятелят, който ме бе завел, му съобщи, че работя в „Нефертити“ и следователно трябва да знам. Казах, че не знам, защото не знам. Но другият продължаваше да говори за това и пробутваше някакви въпроси отвреме навреме. След малко започна да ми се струва, че цялата история около мисис Уилбъри не се бе появила случайно. Не знам защо имах това чувство. Оня мъж бе много внимателен към мен през цялото време. Накрая ме покани да изляза с него тази вечер. Нямах особено желание и Казах, че не мога. Той ми предложи утре вечер. Обещах, че ще му се обадя, като си помислих, че по телефон по-лесно ще му откажа. – Тя замълча. – Сигурно ви изглеждам малко незряла, но всъщност не съм. Питам се, защо той включи целия си чар и се

замислих над въпросите, които задава за „Нефертити“. Поразпитах за него и открих, че е журналист и то добре известен. Мисля, че се казва Марлин. Работи в „Сънди Проул“.

Даяна кимна замислено. Очите ѝ не слизаха от лицето на момичето.

– Съгласна съм, че не сте зелена, мис Брендън. Приемам, че не сте споменали тук още на никого за това? – попита тя.

– Не, мис Бракли.

– Добре. Хубаво. Тогава, мисля, че е най-добре, ако нямате възражения, да се срещнете с този мистър Марлин утре вечер и да му кажете нещата, които иска да знае.

– Но аз не знам какво...

– Всичко е наред. Ще накарам мис Талуин да ви инструктира.

Мис Брендън изглеждаше объркана. Даяна каза:

– Вие не сте от много време в този бранш, нали, мис Брендън?

– По-малко от година, мис Бракли.

– А преди това?

– Учех за медицинска сестра, но баща ми почина. Майка ми имаше много малко пари и трябваше да си намеря работно място, където плащат повече.

– Разбирам... Когато навлезете по-дълбоко в нашия бранш, мис Брендън, ще го намерите за много вълнуващ. Всичко изглежда мирно и тихо, но около деветдесет и пет процента от хората в него са готови на абсолютно всичко, биха продали даже собствените си баби, ако от това би имало някаква печалба. Ако не говорите с този Марлин, той горкичкият ще трябва да си направи труда да влезе в контакт с някой друг от нашия персонал.

А пък аз бих предпочела да знам, какво му е казано. Ако е съвместен журналист няма да останете единствената му връзка тук. Ще поиска да провери нещата. Така че трябва да направим всичко възможно в неговите представи те да съвпадат. Питам се как да го насочим дискретно към втора връзка?

Мис Брендън се поотпусна, когато започнаха да обсъждат тактиката. Към края на срещата тя изпитваше истинско удоволствие.

– Добре – заключи Даяна. – Приятна вечер. Не забравяйте, когато сме поканени, ние вземаме максималното от предоставените ни възможности. Никога не избираме блюдо с умерена цена. Това не би прозвучало добре. Спрете се на най-екзотични ястия, които ще му покажат, че няма да получи евтино своята информация. Така ще ѝ вярва повече, когато я придобие. Ако ви предлага нещо, удвоявайте цената. После

направете компромис и слезте на около петдесет процента над първоначалното му предложение. Тези правила ще ви помогнат да се чувствате по-уверена.

– Разбирам – каза мис Брендън, – а какво ще направя с парите, мис Бракли?

– Жива и здрава, мис Брендън. Правете с тях каквото искате. Спечелили сте си ги. А сега си вървете. Елате при мис Талуин, когато салонът затваря и тя ще ви даде указания. Уведомете ме как върви.

Момичето излезе и Даяна натисна едно копче.

– Сара, донеси ми папката на мис Брендън, моля.

Сара Талуин се появи с тънка папчица в ръка.

– Приятно момиче... Приятна промяна – констатира Даяна.

– Способно – съгласи се мис Талуин. – От типа, от който стават добри старши сестри в клиника. Жалко, че ѝ се е наложило да дойде тук.

– Милата Сара. Толкова е тактична – каза Даяна, като отвори папката.

* * *

– Това всичко ли е? – попита Ричард.

Той погледна надолу към превръзката на лявата си ръка и леко я опипа.

– Да, няма нищо драматично. Във филмите правят тези неща много по-възбуждащо – каза Франсис. – Ще се разтваря много бавно и ще се абсорбира в организма. Могат да се използват и инжекции, всъщност в началото ги използвах. Но са досадни и по-незадоволителни. Така процесът протича по-гладко и е постоянен, а не на тласъци.

Ричард отново погледна превръзката си.

– Все още е трудно да се повярва. Наистина не знам какво да кажа, сър.

– Не се опитвайте. Приемете го откъм практическата страна. Щом разбрах, че знаете, бе въпрос на експедитивност да ви предложи да се възползвате от него. Не след дълго Зефани би започнала да настоява и без това. Важното е да го запазите изцяло само за себе си.

– Ще го запазя. Но... – той се поколеба, и продължи – не поемате ли известен риск, сър? Имам предвид, че сме се срещали само три-четири пъти и не знаете особено много за мен.

– О, драги. В „Дар“ винаги имаме по няколко текущи проекта, някои – потенциално много ценни. Естествено, нашите конкуренти се

интересуват да научат колкото може повече за тях. Те не биха се поколебали да използват всякакви средства. И затова, щом имам привлекателна дъщеря, имам и неприятния дълг да понаучавам нещо за нейните приятели, техния произход и връзки. Ако се окаже, че работят във филиал на мащабна химическа компания или имат чичовци в управителните съвети на химически концерни, то най-добре е да им се даде пътя. – Той замълча. – Между другото, би трябвало да положи особени грижи да не позволя на мистър Фарийър да получи и намек за това.

Ричард го погледна изненадано.

– Том Фарийър! Но той е по рекламата! Познавах го в училище.

– Не се съмнявам, но съвсем неотдавна отново сте се срещнали и сте го запознали със Зефани, нали така? Знаехте ли, че майка му се омъжи повторно преди три-четири години и съпругът ѝ случайно е главният изследовател на „Кемикълчърс Лимитид“? Виждам, че не знаете. А светът е коварен, момчето ми. Но засега няма да го споменаваме на Зефани.

– Здравсти, Ричард – поздрави го Зефани, когато влязоха във всекидневната. – Сърби, нали? Скоро ще мине. След това ще го забравиш напълно.

– Надявам се, че не – каза Ричард със съмнение. – В първия миг ме подтисна мисълта – денят ми ще стане равен на три обикновени, не означава ли това, че за цялото време ще трябва да ям само колкото за един? И защо не.

– О, не, освен ако не изпаднеш в летаргия, зимен сън, или нещо такова. Защото физическата ти структура все още ще изисква същото количество калории, за да се зарежда и поддържа – каза Зефани с вид на човек, посочващ очевидното.

– Но... Е добре, ще ти повярвам – отстъпи Ричард. – Така да е. И без това ми е трудно да проумея всичко. Ако не беше името Саксоувър на етикета... – Той сви рамене: – Трябва да ме извините, доктор Саксоувър, но това, което все още ми е най-трудно да приема, е... практикуването на... ъъ... тайната рецепта, ако ми простите. И двамата ми го обяснихте най-търпеливо. Може би ще го възприема по-късно. Може би. Но за сега все още не мога да се отърва от усещането, че внезапно съм попаднал сред алхи-мици. Надявам се да не звучи обидно, не съм искал. Но вече е двайсти век и науката, поне така си мисля, вече не се практикува по този начин. Не се крие, сякаш се бои да не я обвинят в магьосничество, искам да кажа.

Свърши, погледна я малко несигурно.

– Тя не обича да се държи по този начин, уверявам ви – отвърна

Франсис. – И ако можехме да си осигурим необходимото количество или да синтезираме веществото, нямаше да има нужда от тайни. Това е костеливият орех на сегашното положение. Но ако ме извините, има неща, за които трябва да се погрижа преди вечеря – каза той и излезе.

– Предполагам – рече Ричард, когато вратата се затвори, – предполагам, че някой ден наистина ще повярвам във всичко това. Но в този момент го приемам само с разума си.

– Не е лесно – отвърна Зефани. – Фактически е много по-трудно, отколкото смятах. Ще се разпаднат на парченца всички модели, които сме възприели от детството си. И най-основната схема – малки деца, родители на средна възраст, по-възрастни баби и дядовци – цялата представа за разликата в поколенията... Толкова много неща ще трябва да изхвърлим. Толкова много крайпътни камъни и отправни точки ще ни станат безполезни.

Тя се обърна и го погледна сериозно.

– Преди десет дни бях щастлива при мисълта, че ще прекарам петдесет години с теб, Ричард, ако имаме късмет. Разбира се, не си го мислех точно така. Просто си представях, че ще прекарам живота си с теб. Сега не знам... Може ли някой да преживее сто и петдесет-двеста години с един и същи човек? Могат ли двама да се обичат толкова дълго? Какво ще стане? Колко се променя човек през цялото това време? Не знаем. Никой не би могъл да ни каже.

Ричард се приближи до нея и я прегърна.

– Мила, никой не може да премине дори мостовете, предназначени за петдесет години живот, преди да стигне до тях. И може би някои от трудните участъци на житейския път съществуват, само защото обикновено човек няма повече от петдесет години. Не можем нищо да кажем. Разбира се, ще трябва да планираме нещата си иначе, но няма смисъл да се тревожим за това сто години предварително. Колкото до останалото, то съвсем не е толкова различно. Обикновеният човек не знае бъдещето си дори за десет дни напред. Не ще го знаем и ние. Известно ни е само, че можем да имаме повече бъдеще, отколкото очаквахме. Тогава защо да не го започнем, както се полага – за добро и за лошо? Аз все още искам, ти не искаш ли?

– О, да, Ричард, да. Само че...

– Само че какво?

– Не знам... Загубата на образаца, на модела... Ще стана баба, когато всъщност ще съм едва на двацет и седем, или прабаба на трийсет и пет... А аз самата ще мога да раждам и на около деветдесет години... И

това е само при фактор три. Толкова странна каша... Не мисля, че го искам, но не мога да кажа и че не го желая...

– Мила, говориш така, сякаш всеки живот с нормална продължителност е планиран. А не е, знаеш го. Хората трябва да се научат как да го изживеят и докато открият как, дните им са почти свършили. Няма време да поправят грешките си. Трябва ни време, за да се научим да живеем, а след това да се радваме на живота. Все още не ми изглежда реално, но вече виждам, как твоята Даяна може да се окаже права. Важно е да имаш повече време. Ако живеем по-дълго, ще научим повече за живеенето. За това как да живеем. Ще разбираме повече. Животът ни ще бъде по-пълен, по-богат. Никой не би могъл да запълни двеста години с дреболиите, които са достатъчно добри за петдесет...

Хайде, няма за какво да се безпокоим. Трябва да се живее. Това ще е едно приключение. Преустрой мисленето си. Ще се радваме на приключението заедно. Хайде, помисли! Не е ли така?

Зефани вдигна лице към неговото. Видът ѝ постепенно се проясни, тя се усмихна.

– О, да, скъпи Ричард. Ще се радваме... Разбира се, че ще се радваме...

8

От оскъдната понеделнишка сутрешна поща до блюдото със закуската на Франсис Саксоувър стърчеше издут плик, адресиран с припрян почерк, който не можа да познае. Отвори го. По-голямата част от плика бе изпълнена с вестник. Най-отгоре имаше кратко писмо.

„Драги Франсис,

Подозирам, че приложеното не е достигнало до твоето внимание и ми се струва, че би трябвало да се запознаеш с неговото съдържание.

Една от фалшивите патици в моята защитна система вече излетя. Възможно е да бъде полезна и за своя птичарник. Положението става още по-благоприятно от очевидния факт, че лявата ръка на «Флийт Стрийт»⁴ не знае какво прави дясната, и че А. вероятно е вбесен от Б.

Много набързо,

---

4. ???

Ваша Даяна Бракли.“

Озадачен, Франсис разгърна статията, подписана с А. Тя се оказва цяла страница на „Неделен радар“. Някои абзаци бяха отбелязани с червени кръстчета. Осем снимки разделяха текста, озаглавен:

МОНОПОЛ В КОЗМЕТИКАТА, РАЗБИТ ОТ „РАДАР“ ЗА ЧИТАТЕЛИТЕ

„Голяма новина за ТЕБ, ТЕБ, И ТЕБ!

Казват, че парите не могат да купят всичко. Например изгрева или нощната луна, широката усмивка, любящото сърце и множество други неща без цена. И може да са прави. Но вие знаете и аз знам, че нещата в съвременния свят са подредени така, че парите могат да ви осигурят много по-гладко преминаване през живота. Може дори да го пропътувате в позлатен «Даймлер», ако сте с късмет.

Сега погледнете галерията на красотата и ще видите, какво имам предвид. Във всеки случай горната снимка показва как е изглеждала дамата преди десет години, а долната – каква е сега. Сравнете и своя снимка отпреди десет години с това, което съзирате в огледалото. Видяхте ли? Много по-голяма разлика, отколкото на снимките на тази страница!

А какво струва на една представителка на хайлайфа да изминат десет години, без да оставят по нея почти никаква следа? Нашата галерия от дами признава, че между 300 и 400 лири годишно или може би повече, заплащани в модния разкрасителен салон в Мейфеър, Лондон. Смятат това за добре похарчени пари.

И може би наистина е така. Ако и вие имате толкова пари за харчене.

Повечето от нашите читателки тъжно ще кажат, че би трябвало да имат луд късмет, за да могат да си го позволят. Но не е така. Този път грешат. Благодарение на «Радар» сега всяка, буквално всяка ще може да си го позволи.“

Статията продължаваше и обясняваше, че изследователите на „Радар“ са разкрили тайната на запазването на красотата, използвана в този салон. Тя далеч не струва триста лири годишно. Лесно може да се постигне само с триста пенса. Авторът обещава да сподели откритието си със своите читателки.

„Серия изключителни статии, първата – следващата седмица в «Неделен радар», ще разкрие цялата тайна и ще разкаже на всяка читателка всичко, от което тя има нужда, за да запази своята младост, което е нейно право.

Осигурете си поръчка за «Неделен радар» от следващата седмица – вестникът, който открива това, което ВИЕ искате да знаете!“

Франсис, с чувството, че свидливо му е отпусната съвсем малко информация, отмести вестника, като се питаше колко ежеседмични статии ще може да пусне „Радар“, преди да стигне до същността. От негова гледна точка, обаче, интересна бе червената линия, която ограждаше снимките, и надписа: „Клиенти!“

Той взе другата изрезка – нещо много по-скромно на две колони в „Сънди Проул“. И тя бе илюстрирана със снимки на две клиентки „преди“ и „след“, но в по-малък формат. Дамите, чийто предишен и сегашен вид беше сравнен, не бяха квартета, появил се в „Радар“. Заглавието беше:

„ВЪЗРАСТТА НЕ ТРЯБВА...“

и отдолу: Джералд Марлин. Статията започваше:

„Не е тайна, че известен салон за разкрасяване, чието име е известно на всички от прослойката с най-високи доходи и тлъсти банкови сметки, се съгласи да заплати астрономическо обезщетение за причинени вреди, вместо да се съгласи да изложи своите работи на вулгарното внимание на съдилищата и да отговаря публично на уместни въпроси. Копринените поли така се предпазиха от оскверняване, тайната и навярно достойнството, бяха запазени на съответната цена.

Алергията е нещо своеобразно, може да се появи неочаквано, понякога бедствено. Трябва само да съчувстваме на една дама, която не само понесе големи страдания, но трябваше да ги преживее сама, без подкрепата на своя съпруг, чиито важни интереси в Южна Америка го заставили да замине натам малко набързо преди година и са му попречили да се завърне и да бъде до леглото ѝ през критичния период. Но наред с нашето съчувствие тя заслужава и нашите поздравления. Тя се справи добре.

Но една алергия не винаги разстройва само засегнатия. Виножникът за причината също може да бъде особено недоволен, особено ако е фирма с установена репутация в подпомагането на богати дами да излъжат за годините си, както нашите снимки красноречиво показват. Дребни злополуки, разбира се, ще има, но едно елегантно заведение предпочита те да се случват с възможно най-малко хора. По-добре е да не се смущават ценните и ценени клиентки. И второ – всички дейности имат своите тайни и може би си струва да се даде щедра компенсация, за да се избегне задължението да се признае публично, че източникът на нечий не малък доход не е екзотичен продукт от Арабия или фина субстанция от Черкезия, а нещо просто, което се намира наблизно и струва само надниците на събирачите и транспорта.“

Франсис Саксоувър се почувства малко уморен от високопарния стил на инсинуациите на мистър Марлин, пропусна част от текста и се спря на последния абзац.

„Източникът на страданията на чувствителната клиентка и какви предпазни мерки трябва да се вземат срещу неговото повторение остават, въпреки инак твърде задоволителните условия на споразумението, неизвестни дори за нея самата. Изглежда несправедливо и ненужно дамата да бъде оставена в състояние на тревога, без да знае в кой момент може да попадне на вещество, което пак да причини неразположение. Тогава, от съчувствие към нейното положение можем да ѝ предложим следния съвет: да избягва, ако е възможно, бреговете на залива Галуей. Но ако трябва да отиде на този залив, нека избягва къпането в него. Ако обаче съществуват обстоятелства, които правят за нея невъзможно да избегне къпането в залива Галуей, да избягва на всяка цена контакта с един тип водорасло, което се среща там. Ако предприеме тези прости предпазни мерки, тя ще може спокойно да се радва на щедрата компенсация, която получи, освен ако, разбира се, други козметичи не се изкушат да направят състояние от някой възлешбен морски бурен и не вземат да го продават по-скъпо от теглото му в злато.“

След като свърши закуската си, Франсис наруши обичайния си навик да иде веднага в лабораторията си и вместо това се запъти към кабинета. С ръка на телефона, се подвоуми кой номер да набере. Реши, че

Даяна още едва ли е излязла от дома си. Позна.

– Благодаря за изрезките от вестниците, Даяна. И докато някому не хрумне да се учуди, защо мисис Уилбъри ще бъде алергична към гъби в резултат на третиране с водорасло, това може да свърши работа.

– Ами! – отвърна Даяна. – Никому няма да му хрумне. Пътищата на алергиите са прекалено променливи и тайнствени, за да се изненада някой. Възразявам срещу думата „може“. Статията вече действа като бомба. Всичките ми ненавистни конкуренти прекараха целия вчерашен ден на телефона в шури опити да научат нещо повече. На мистър Марлин трябва да са му предлагали цели състояния за подробности. Почти всеки женски вестник е пратил свой човек да ме чака пред кабинета ми. А телефонистката ни каза, че трябва да назначим папагал, за да повтаря: „Не коментираме“ на всички вестници и журналисти, които звънят. Научих, че е имало запитване от Министерството на земеделието и риболова дали ми е давано разрешение от Комитета по търговията за внос на водорасли от Ирландската република.

– Това е интересно – каза Франсис. – Те не са имали време за това запитване след публикуването в неделните вестници. Трябва да са го научили отнякъде другаде.

– Разбира се – потвърди Даяна. – Знам, откъде го е научил Марлин, но преди седмица направих така, че то да стигне до три от най-недискретните ми момичета при най-строга секретност. Така че досега е стигнало вече навсякъде. Ще има безкрайно много да се забавляваме.

– Виж – каза Франсис, – съжалявам, но се страхувам, че ще трябва да капна капка катран в успокоението ти. Не мислех, че трябва да ти го казвам сега, но днес ще дойда в Лондон и смятам, че трябва да го обсъдим. Можеш ли да вечеряш с мен? Какво ще кажеш за „Кларидж“ в осем и половина? Ще можешли?

– За часа – да. Но не искам това място. Сега е страшно важно името ти да не се свързва с моето. Аз ще бъда белязана жена, докато продължава всичко това. Предлагам малко ресторантче, наречено „Атоумиъм“, на „Шарлот Стрийт“. Няма изгледи някой да ни види там.

– Да, малко вероятно е – съгласи се Франсис. – Много добре. „Атоумиъм“, в осем и половина.

– Добре. Нямам търпение да те видя отново след цялото това време, Франсис. Толкова искам да говоря с теб и по-обстойно да ти обясня нещата. – Тя замълча, а после добави: – Ти прозвуча... Много ли е сериозно, Франсис?

– Боя се, че да – отвърна той.

* * *

– О, това си ти, нали? – Възкликна редакторът. – Изглеждаш много доволен от себе си.

– Така си е – отговори Джералд Марлин.

– Това е добре, защото аз не съм доволен – от теб, искам да кажа. Онзи Уилкс от „Радар“ ми изсипа толкова клетви по телефона. Съсипал си цялата кампания, която бил подготвил.

– Много лошо, много лошо – каза Джералд весело.

– Какво е станало?

– Ами, както ти казах при сумата, която платиха на онази Уилбъри, беше ясно, че има нещо, което „Нефертити“ не иска да се научи от широката публика. И не бях изненадан, че е така. Този салон наистина изглежда прави нещо твърде забележително със своите клиентки. Както и да е, успях да си намеря връзка там, едно невинно на вид момиче, което обожаваша хайвера и шампанското и се пазари като джамбазин. Реших, че ресторантът „Куаглино“ ще бъде подходящ и когато влязохме в него, видях млада жена, която седеше във фоайето. Погледна моята свръзка, стресна се, а след това се престори, че не я е видяла. Моята свръзка изглеждаше също малко изненадана. Попитах я какво има. Обясни ми, че другото момиче също е от „Нефертити“. Тъкмо в този миг един мъж отиде при него и го поздрави – Фреди Рамър от „Радар“, моля ти се. Извърнах се, за да не ме види и когато те влязоха в ресторанта, ние решихме да вечеряме другаде.

По време на виното научих, че „Радар“ е запланувал серия „бъди ти самата кралица на красотата“ и свързах фактите. Беше нещо като удар. Искам да кажа, щеше да бъде хубаво да се види дали не може да се направи нещо за получаване на правата върху водораслите в Галуей Бей. Но очевидно не можеше да се чака толкова, затова телеграфирах на един приятел в Дъблин, за да вземе преднина с искане за законни права върху водораслите според ирландския закон.

Редакторът поклати глава.

– По-лесно е да отправиш петиция до Папата или нещо подобно – каза той. – Това за ирландците е сериозно нещо. Те го ядат...

– Те какво?

– Ядат го. Наричат го дълс.

Джералд на своя ред поклати глава, но не стана ясно, дали от съмнение или от съчувствие към ирландците.

– Така или иначе – продължи той – наистина беше твърде късно.

Трябваше или да позволя на „Радар“ да ни изпревари, или да им проваля игричката. Моят нещастен приятел там трябва да се е смачкал абсолютно. Не ще да съм единственият, който се е сетил да опита рано да предяви искания. Майчице, Дъблин трябва да е представлявал мила гледка тази сутрин с всичките си фургони, хукнали от града със запенени впрягове на запад през хълмистите мочурища.

– За какво, по дяволите, говориш? – попита редакторът.

– Златна треска, старче – лекичко си затананика: – „Чух, че има много злато, хей, край брега на Галуей Бей!“

– Имай предвид, че и аз съм заложил нещо в няколко от търсещите екипи – продължи Марлин. – Почти всички производители на козметични мазила в кралството, единствено „Нефертити“ мълчи, ми позвъниха вчера, за да научат нещо повече. Сторих всичко възможно да осигуря дяловото си участие, но се боя, че е доста рисковано. Това, което ми пречи да направя състояние – довери той, – е, че трябва да има десетки видове водорасли край бреговете на Галуей, а аз, честно казано, не знам кой от тях е магическият. За съжаление, в случая това е съдбоносно. Ако „Радар“ знае вида, все още могат да ни преметнат.

Редакторът на „Сънди Проул“ помисли малко и поклати глава.

– Не. Уилкс не би избухнал толкова, ако беше така... макар че все пак не е невъзможно. Той може да си мисли, че и ние сме го открили, но си мълчим. Във всеки случай е по-добре да опитаме. Трябва да разберем, къде се обработва растението и да измъкнем образец от него. Това би могло да достави тема за голямо четиво за жените...

* * *

Даяна отмести дебелията червена свещ, която стоеше между тях. На светлината ѝ те се изучаваха взаимно. Най-после Франсис каза с особен тон:

– Колко е странно, че това, което знаеш, е различно от онова, което виждаш.

Даяна продължаваше да го гледа мълчаливо. Започна да съзнава, че ръката ѝ върху масата трепери и я скри от погледа му. Очите ѝ бавно се плъзгаха по лицето му, черта след черта. Попита с усилие:

– Колко ли си ми сърдит... Франсис?

Той поклати глава.

– Не съм. Когато научих за пръв път, наистина бях много ядосан. Докато не започнах да разбирам, защо си го направила. После разделих яда си на шок, наранено самолюбие и тревога, най-вече тревога, и

разбрах, че няма никакъв смисъл да се крия зад гнева. Трябваше да си дам сметка, че четиринайсетте изминали години са ми отнели правото да се сърдя, но не и правото да се тревожа. И все още съм разтревожен.

Замълча, като изучаваше лицето ѝ тъй внимателно, колкото тя неговото.

– Сега – продължи той, – сега се срамувам, че се ядосах. Срамувам се от себе си. Боже мой! Да ме е било яд на теб, да съм искал да го предотвратя! Това завинаги ще хвърля сянка в съзнанието ми. Незаличимо и непростимо. Не, не съм сърдит, унизен съм. Но не само...

Докосване по ръката му прекъсна думите му.

– Какво има?

Сервитьорът поднесе менюто.

– О, по-късно – каза той раздражено. – Донесете ни шери – сухо. За какво говорех? – обърна се към Даяна.

Тя не можа да му помогне. Не бе чула ни дума от това, което бе казал. Продължиха да се гледат. След малко:

– Не си ли омъжена? – попита той.

– Не.

Погледна я озадачено.

– Трябваше да се досетя – започна и млъкна.

– Какво трябваше да се досетиш?

– Не съм съвсем сигурен... Аз... Предполагам, това прави нещата различни?

– Да, нямам усещането, което изглежда имат повечето жени, че времето ги гони по петите. Но аз не съм много верен критерий. Познавах само един човек, за когото истински съм искала да се омъжа – каза тя, а след това с вид, възпиращ разговора в посока на лични въпроси, продължи: – Всъщност се питах, как бракът ще се впримчи в новото разписание. Явно е, че хора, които могат да се обичат двеста-триста години, са твърде малко.

– Това не се впримчва, както ти се изрази, много по-добре и в сегашното разписание – отбеляза Франсис, – но човек се приспособява. Не виждам, защо да не се приспособи и по-нататък. Бракове за определен период с право на избор, както при наемите, можеби?

Даяна поклати глава.

– Не е толкова просто. Нека се отнесем антропологично към въпроса: сегашната първостепенна роля на западната жена е да бъде съпруга, втората ѝ роля е на майка. Във висшите и средни класи понякога тя има и ролята на компаньонка. В другите класи партньорството отива често

много назад в списъка. А в повечето незападни нации въобще едва ли влиза в класацията. Но при перспективата за връзка от двеста-триста години са възможни промени. Струва ми се почти сигурно, че партньорството тогава ще трябва да мине на първо място. Сега и натискът на обществото, и популярната пропаганда, и доста голяма част от усилията на нашия бранш са посветени на това, момичетата да получават статус на съпруги. Преместването на партньорството на първо място ще причини страхотна социална революция.

За щастие, това ще проличи едва след време, инак почти всички млади момичета със зъби и нокти ще застанат срещу нас. Статусът на съпруга е толкова лесен: природата е направила в него почти всичко вместо теб. Не ти трябва ум, а само външност и можеш да си купиш множество помощни неща за нея. Но партньорството е нещо много по-деликатно. Трябва да използваш малко ума си. Не можеш да си купиш помощ в тубички и бурканчета. Това няма да се хареса. Няма да е популярно. Те просто няма да го повярват, ако им се обясни. Всеки е склонен да разглежда своето собствено антропологично положение като природен закон. Но ще имаме на наша страна всички мили перушанки, флиртаджийки и мързеловки, защото те ще видят в дългия живот единствено много, много повече време за много, много повече креватни игри.

Гледайки я, Франсис бавно се усмихна.

– Да, това е от твоя репертоар – каза той. – Даяна, скъпа моя, има неща, които почти бях забравил затеб.

Даяна остана съвсем неподвижна.

– Няма нищо – започна и млъкна. Примигна бързо няколко пъти. – Аз... – започна тя отново. След това рязко стана.

– Ще се върна след малко – стана припряно, и беше вече по средата на ресторанта, когато Франсис съобрази, какво става.

Той седеше и пийваше от шерито, вперил невиждащ поглед в наметката, простряна на облегалката на празния ѝ стол. Сервитьорът се върна и остави лист с менюто пред него и друг за Даяна. Франсис поръча още шери. След десетина минути Даяна се върна.

– По-добре да изберем нещо – каза той.

Сервитьорът си записа в бележника и се отдалечи. Последва мълчание, което заплашваше да продължи дълго. Даяна обърна червената свещ така, че восъкът да започне да се стича от другата ѝ страна. Изрече малко отривисто:

– Чу ли новините в шест?

Не, Франсис не ги бе чул.

– Тогава, за твоє сведение, Министерството на земеделието на Република Ирландия е издало заповед, забраняваща изнасянето на водорасли без специално разрешение. – Тя замълча. – Значи кат' изнесох морските треволящи станах ирландка? Ама пра'ителството рече веч' да н'го праим без артийка. Разрешения – добави тя, – ще бъдат издавани вероятно, когато се реши какво е най-високото мито, което износът би могъл да донесе. Ще е голямо развлечение за всички.

– С изключение може би на нещастните жени, които трескаво ще очакват чудеса от това – подсказа Франсис.

– О, няма да бъдат много изненадани – увери го Даяна. „Чудо“ е любимата дума в женските вестници. Никой не очаква сериозно тя да значи нещо. Тя е само добавка, която трябва да натори надеждите и да поддържа цъфтежа им.

– Какво точно очакваш да направи тази водораслова бъркотия – попита я той.

– Да отвлече вниманието. Моите конкуренти са твърде доверчив народ. Ще мине доста време, преди наистина да се убедят, че във водораслите няма нищо. Междувременно клиентките ще се изтрепват да търсят водораслов крем, водораслов лосион, закуска с водорасли и прочие, така че работите на конкурентите ми ще потръгнат. Имам няколко рекламни статии, готови за представяне тук-там. Едната разкрива, че морските растения са използвани за красота още в древността. Не случайно Венера се появява от морската пяна, това е символ на употребата на водорасли в антична Гърция⁵. Хитро, не мислиш ли? Според мен ще минат най-малко две години, а може и четири, докато някой проумее, че с тези водорасли не получава резултатите на „Нефертити“. Тогава обаче ще бъде разкрито, че в „Нефертити“ използват и съвсем нов електронен уред, който чрез ултразвукова стимулация на клетъчния слой под епидермиса, възстановява младежката еластичност на тъканите, в което е тайната на истинската красота. Можа да поддържам нещата така до безкрайност, ако е необходимо. И няма защо да се страхуваш, че истинската причина скоро ще се изясни.

Франсис бавно поклати глава.

– Всичко това е безобидно наистина – призна той. – Но много се страхувам, че е напразно, Даяна.

– О, не! – възкликна тя, внезапно загрижена от тона му. – Франсис, какво е станало?

---

5. ???

Франсис пак се огледа. Не познаваше никого от вечерящите наоколо. Нямаха наблизко съседи и общия шум беше достатъчен, за да надвие разговора в техния ъгъл.

– Точно това исках да ти кажа. Не ми е приятно да го призная, но при създадите се обстоятелства не-знанието може да бъде опасно за теб. Отнася се до снаха ми.

– Разбирам, Зефани ми разказа за нея. Искаш да кажеш, че Пол е решил да я уведоми?

– Да – кимна Франсис. – Сметнал за свой дълг да ѝ каже. Направил го е на другия ден. Подразбирам, че не е било много дружески разговор. И двамата са били малко объркани, и той не си спомня точно колко от нещата ѝ е казал. Но е споменал за лишеина итеб.

Дланите на Даяна се сплетоха.

– Това – каза напрегнато – едва ли е било необходимо.

– Цялото проклето нещо не е било необходимо. Но щом веднъж започнал, сторило му се, че трябва да разкаже за моето решение за него и Зефани.

Даяна кимна.

– Какво е станало след това?

– Джейн не го приела добре. Мътила всичко още няколко дни. И изглежда е извършила разследванията за собствено удовлетворение. След това дойде в „Дар“.

И той ѝ разказа за посещенията на Джейн.

Даяна се намръщи.

– С други думи, започнала е атака. Тази не особено приятна млада жена.

– Е – каза Франсис честно, – тя има известно право. Като жена на моя син е била несправедливо изключена от облага, която би трябвало да ѝ се предостави, но подходът ѝ беше... ъъ... съвсем нетактичен.

– Ти ѝ го направи! Постава ѝ лишеин?

Франсис кимна.

– Щеше да е много лесно да я измамя за известно време с нещо друго – призна той. – Но нямаше да спечелим кой знае какво. По-късно трябваше да ѝ го призная или сама щеше да го открие. И в двата случая отношенията ни биха се влошили. Сериозните щети, сметнах, вече са причинени – тя знае. Така че ѝ го направих. Разбрах, че ти правиш инжекции, но аз ѝ го присадих във вид на разтворима таблетка, както направих на Пол и Зефани. Сега ужасно бих искал да съм бил с ума си и да съм ѝ направил инжекция.

– Не виждам разликата.

– Има. Върнала се при Пол и му каза, че е била при мен. Решила е, че така е по-добре. Той бил принуден да я разпита за превръзката на ръката. Пол си представил, що за поведение трябва да е имала спрямо мен. Бил изключително ядосан. Когато погледнал превръзката, от пръв поглед разбрал, че не е правена от мен. Станал подозрителен поради нещо в държанието ѝ. Настоял да провери разреза – имплантантът с лишеин не бил там.

Джейн продължавала твърдоглаво да възразява, че трябва да е паднал, когато си е слагала нова превръзка. Чиста глупост, разбира се. Разрезът бил отворен, таблетката извадена, а след това отново защит с два шева както преди.

Тя не преставала да повтаря едно и също, колкото и да било съшито с бели конци. Накрая избягала и се заключила в спалнята. Пол прекарал нощта в другата стая. Когато на сутринта се събудил, тя си била отишла заедно с два куфара... Никой не я е виждал от тогава.

Даяна мълча няколко секунди.

– Наистина ли няма вероятност да е изпаднала? – попита тя.

– Абсолютно никаква. Двата шева трябва да се махнат и заменят после с нови. Щеше да е по-умно да имплантирам безвредна подобна таблетка като предпазна мярка. Тогава би могла да отнесе нея.

– Мислиш, че тя я е взела от теб, за да я даде на друг?

– Очевидно. Вероятно с обещанието, че ще ѝ я имплантират отново, след като открият тайната ѝ.

– И след като е смъкнала тлъстичка сума, както ми я описваш. Какво може да се научи от таблетката?

– Предполагам, много по-малко, отколкото мислят. Нито ти, нито аз съумяхме да го синтезираме през цялото това време. Но да допуснем, че им еказала всичко, което знае. Това ще даде друга на-сока.

– Тя знае ли, откъде идва лишея?

– Не. За щастие, не го казах на Пол.

– Каква смяташ ще бъде следващата стъпка срещу нас?

– Ще проверят вноса ни, ще се опитат да проследят нещо от него, предполагам.

Даяна се усмихна.

– Ако съумеят да пробият тази част на моята защита за по-малко от година-две, ще бъда удивена – каза тя. – Колкото до „Дар“, ти постоянно получаваш пратки със странни неща от цял свят.

– За съжаление лишеите не са много в тях. Естествено, бях

предпазлив и взех мерки, но едно интензивно търсене срещу нас е нещо съвсем друго... – той сви рамене неуверно.

– Дори да е така – каза Даяна, – кой ще определи точния вид лишей? Ние му дадохме хубавичко дълго название, но единствените, които могат да кажат какво растение се крие зад него сме ти и аз.

– Ако открият събирачите ни, няма да бъде много трудно да разберат и какъв лишей събират – посочи Франсис.

Мълчаха, докато сервитьорът се суетеше и наливаше чашите им. Франсис пръв проговори:

– Това трябваше да стане, Даяна. Винаги си знаела, че рано или късно ще стане.

– Бих предпочела да беше по-късно – каза тя смръщено, – но предполагам, че щях да се чувствам по същия начин когато и да бе станало. Онази проклета Уилбъри с нейната алергия... Не може да е обикновена алергия, иначе щях да съм се сблъсквала с нея и по-рано. От друга страна, сега вече нищо не може да се направи. – Тя отново замълча. После каза: – Непрекъснато повтаряме „те“. Имаме ли представа, кои могат да са?

Франсис вдигна рамене.

– Никой не знае. Уважавана фирма не би се занимавала с нещата по такъв начин. Но името Саксоувър е достатъчно...

– Да. Предполагам, че е някъде из бранша.

– Бих казал. Но не е присъщо на Джейн да използва ненужен посредник.

Даяна присви вежди.

– Това започва още по-малко да ми харесва, Франсис. Тогава може би имаме работа с хора, които ще се стремят да го използват по начини, фантастично печеливши... докато траят. – Тя унило се усмихна. – В края на краищата и моите доходи не бяха зле, но ако някой няма никакви скрупули... Простото изтичане на информация е едно нещо, съвсем друго е да имаш работа с хора без никакви скрупули по отношение на начина, по който са придобили лишеина. Те няма да ги имат и когато се убедят, че това е шанс да спечелят милиарди от него.

Франсис кимна.

– Няма да могат да се възползват, които и да са „те“ – каза той. – Погледни само какво стана, защото казах на собствените си син и дъщеря.

– Възможно е. Но си мисля, че бихме могли сега да им объркаме нещата, като го публикуваме. Щом се убедят, че това е едно истинско

нещо, по най-бърз начин ще се опитат, ако могат, да го откраднат, а също и технологията. Или още по-добре – да отвлекат един от нас или и двамата.

– Мислих за това – обясни Франсис. – Нищо няма да намерят в „Дар“. А ако изчезна, публикуването на материал ще последва автоматично. Предполагам и ти си взела подобни мерки?

Даяна кимна.

Над чашите с кафе погледите им не се отместваха един от друг.

– О, Франсис – продължи тя. – Стана дяволски глупаво. Всичко, което искаме, е да дадем нещо на хората. Да осъществим стара, стара мечта. Можем да им предложим живот с достатъчно време, за да го изживеят, вместо само едно припряно съществуване – и край. Време, за да помнеят достатъчно, за да създадат един нов свят. Време, за да станат пълноценни мъже и жени, вместо порасли деца. А погледни ни сега – ти си спънат от перспективата да възникне хаос, аз – сигурна, че ще се опитат да спрат този проект насилствено. И двамата сме все още на онези наши стари позиции.

Тя си наля отново кафе. Почти минута гледаше чашата си. След това вдигна очи.

– Нещата отидоха твърде далеч, Франсис. Не можем да ги задържаме повече. Ще го публикуваме ли?

– Още не – отвърна той.

– Предупреждавам те, ще започна да подготвям моите дами.

– Защо пък не – съгласи се той. – Това е по-различно, отколкото да направиш научно съобщение, за което се знае, че не може да бъде приложено.

– Ще бъде приложено, ако го поискат достатъчно отвисоко. – Замълча. – Не, прави си, Франсис, ще бъде по-ефикасно, ако ти се намесиш по-късно.

– Няма да забравя, Даяна.

– Бързо ще просветя моите деветстотин и осемдесет дами и ще събудя готовността им да се борят за правото да имат дълъг живот. – Тя отново замълча, после се разсмя. – Колко жалко, че моята войнствена пралеля Ана не е тук. Щеше да бъде в стихията си. Чукове за витрините, бензин за пощенските кутии, сцени в парламента – колко би й харесвало!

– Ти го очакваш с нетърпение – каза той с укор.

– Разбира се, че го очаквам. Стратегически би било по-добре да имах още време, но лично... Не съм работила дванайсет години върху

това, само за да забъркам розова с дъх на цветя, застлана с килими, завързана с копринени панделки, обвита с целофан страна на мечтите, населена с мъркащи, интригантстващи, лошо гледащи, алчни, цинични кучки с хищни нокти, които се поддържат и използват своите вторични сексуални белези с най-голяма полза за самите себе си. Мисля, че в този случай и ти би приветствал всякаква промяна.

Франсис се разсмя.

– Но бяха ми казали, че не си лоша бизнесдама.

– Тази страна на въпроса може да бъде забавна известно време – призна Даяна. – И печелившата. Но все пак аз давах нещо, което моите конкуренти само се правят, че дават.

– А бъдещето? В края на краищата ти ще имаш едно продължително бъдеще.

Даяна каза безгрижно:

– Имам си планове – план А, план Б, план В. Но стига за мен. Искам да знам какво стана с теб и с „Дар“ през цялото това дълго време...

ЧАСТ ТРЕТА

9

Даяна се спря в стаята на секретарката преди каби-нета си.

– Добро утро, Сара. Има ли нещо специално днес?

– В пощата не, мис Бракли – отговори мис Талуин. – Но ето това тук. Мисля, че не сте го виделиоше.

Тя бе разтворила един брой на „Рефлектор“. Както винаги, вестникът приличаше повече на куп нахвърляни букви, отколкото на нещо подредено. Едри подзаглавия увенчаваха миш-маша от правоъгълници и преплетени линии, претрупани с дужина фотоси на различни лица в различни размери. Но обявлението, сочено от палеца на мис Талуин, бе оформено елегантно.

„КРАСОТА!“ гласеше то. „Красота, която трае! Красота, подълбока от повърхностния слой на кожата! От морето, откъдето е произлязъл животът, ви донесохме нова, проникваща по-надълбоко красота – красотата на «ГЛАМАР»! «ГЛАМАР» е обаяние, уловено в морето и поставено на вашата тоалетна масичка. Истинското, силно, вълнуващо подмладяване с водораслите на «ГЛАМАР»!

От всички вещества, разтворени в морето, само едно особено водорасло избира, поглъща и концентрира онези, които съдържат тайната на трайната, дълбоко проникваща красота. Благодарение на работата на опитни химици и изтъкнати козметици чудотворната есенция на това растение, до този момент скъпа собственост на луксозен козметичен салон, сега е достъпна за ВАС...

«ГЛАМАР» не действа само повърхностно. Чувство на вътрешна красота ще...“

– А, ясно – възкликна Даяна. – Точно около месец след началния изстрел. Съвсем не е зле.

– Според моята информация всички водорасли в Галуей са все още под възбрана. Тя ще продължи докато ирландското правителство се опитва да от-крие кой е важният вид и реши с какво мито да го обложи – каза мис Талуин.

– Сара, скъпа, от кога си в нашия предприемчив козметичен бизнес? – попита Даяна.

– Не съм в него – отвърна мис Талуин. – Аз съм ваша секретарка.

– Но не би ли се обзаложила, че само два дни след като се вдигне забраната, ще се появи друг артикул, който ще твърди, че използва само истинско, оригинално водорасло от Галуей?

– Никога не се обзалагам – отговори мис Талуин.

– Мнозина си мислят, че не го правят. Нещо друго?

– Мис Брендън би искала да ви види.

Даяна кимна.

– Кажй й да дойде веднага щом се освободи.

– И лейди Тюли желае да си запише час.

– О, при мен лично, искаш да кажеш. Но защо?

– Казва по личен въпрос. Бе много настоятелна. Записах я за три следобед. Но мога да го отменя, ако искате.

Даяна поклати глава.

– Няма нужда. Потвърди го, Сара. Лейди Тюли няма да настоява без сериозна причина.

Даяна продължи към кабинета си. Зае се с няколко писма, които мис Талуин бе подготвила. След около четвърт час Сара въведе мис Брендън.

– Добро утро, Люси. Седни. Как е „тайната служба Брендън“?

– Едно от интересните й открития, мис Бракли, е, че тя не е единствената тайна служба, която действа тук. Смятам, че можехте да ми кажете за това. Или на тях за мен. Един-два пъти се получи неудобно.

– О, налетяла си на мрежата на Таня, така ли? Несе тревожи, мила. Техните функции са повече иразлични като на Централния следствен отдел. Но ще кажа две думи на Таня. Не искам да си губите времето, като се разследвате една друга. Какво друго?

Мис Брендън повдигна вежди.

– Толкова много хора изглеждат заинтересовани. Първо онзи Марлин от „Проул“. Отново се появи и ми предложи петдесет лири, ако мога да му доставя вида, който ние използваме...

– Но той става безразсъден – вмъкна Даяна. – Как би могъл да разбере, дали не му даваш какъв да е бурен?

– На негово място бих се постарала само да узная какви видове се срещат в Галуей и какви – навсякъде. Това би стеснило нещата до няколко възможни вида. И ако му дам друг, веднага би разбрал, че нарочно го лъжа.

– Ще помисля върху това. Продължавай – каза Даяна.

– От него научих, че и полицията се е заинтересувала. Инспектор му задавал въпроси за нас, разпитвал го за онази алергична жена, мисис Уилбъри. Името му било Ейвърхаус. Според криминалния репортер на „Проул“ инспекторът обикновено се занимавал със случаи с наркотици. Придружавал го някой си Мойн, сержант. Случайно оня Ейврил Тод, който работи на партера, е бил арестуван веднъж от млад мъж на име Мойн от Държавните служби.

– „Проул“ и полицията. Кой друг? – попита Даяна.

– Човекът от „Радар“, Фреди Рамър, още обработва Беси Холт. Тя не може да му каже нищо, но се надява още да може да го будалка и така да печели безплатни вечери. Няколко от момичетата ни напоследък се снабдиха с нови приятели, някои от тях определено са свързани с козметични фирми, а може би не само те.

– Какъв разбунен кошер сме – засмя се Даяна. – И всичко това само за да се уточни въпросното водорасло?

– Главно – съгласи се мис Брендън. – Но не мога съвсем да разбера защо и полицията се занимава с това. След посещението на инспектор Ейвърхаус при мисис Уилбъри, тя отиде при един човек на „Харли Стрийт“, явно за медицински преглед.

– Горката полиция, твърде неоригинално. Както знаеш, мрежата на Таня следи за всякакви признаци на поява на ястреби и то не само сред персонала. – Тя помълча. – От друга страна възможно е полицията да си въобразява, че този път става дума за нещо различно от наркотици. Ако откриеш какво търсят и не е наркотик, ще се радвам да науча.

– Ще направя всичко, което мога, мис Бракли – мис Брендън поне-чи да си тръгне.

Даяна я задържа с жест. Гледа я дълго, замислено, докато мис Брендън леко порозовя.

– Ако има още нещо... – започна тя.

Даяна я спря.

– Има, Люси. Нещо важно. Дошло е време да имам близо до себе си някого, на когото мога да вярвам. Ще ти направя предложение. Знам доста много за теб, повече, отколкото си представяш. Ти ми каза защо си дошла в „Нефертити“. Мисля, че доста добре знам какво мислиш за това място. Сега искам да ти кажа някои неща, които никой друг тук не знае. Никой, освен мен. И после да ти предложи нещо. – Даяна стана и спусна малко резе на всяка врата. Върна се на бюрото и вдигна телефона. – Моля, никакви телефонни разговори, докато не ти кажа, Сара –

нареди тя и постави обратно слушалката. – Сега... – започна Даяна.

* * *

Точно в три мис Талуин отвори вратата и обяви:

– Лейди Тюли, мис Бракли.

Лейди Тюли влезе. Висока, стройна, елегантна, в костюм от мека нежносива кожа. От върха на обувките ѝ до малката ѝ шапка, наподобяваща корона – всичко бе грижливо премислено до най-малките подробности. Единствено цената не я бе интересувала, но тъкмо тя правеше чест на снабдителите и на „Нефертити Лимитид“.

Даяна почака, докато затвори вратата.

– Джанет, мила моя, ти ме смущаваш. Щом те погледна, започвам да се питам дали не съм направила мъничък принос за създаването на произведение на изкуството.

Лейди Тюли сбърчи нос.

– О, Даяна, от твоята уста това звучи... Но наистина е много приятен, нали? – Тя огледа себе си с одобрение. – Пък и в края на краищата на безработните трябва да се помага да се занимават с нещо.

Тя грациозно седна. Даяна ѝ предложи табакера, щракна запалката. Джанет Тюли пусна облаче дим и лекичко се облегна. Погледнаха се една друга. Джанет Тюли се изкиска.

– Знам какво мислиш, Даяна. Много ласкаво от твоя страна да изглеждаш толкова самодоволна от резултата.

Даяна се усмихна. Наистина се бе сетила за тяхната първа среща преди десет години. Онази лейди Тюли, която тогава гледаше през същото бюро, бе много различна. Високо нервно момиче на двайсет и две години, с хубаво лице и прелестна фигура и крайници, но без никаква представа как да се облича, как да се гримира, с абсолютно неподходяща фризура, и недодялана на вид като шестнайсетгодишна. Тя разглежда Даяна бавно и внимателно, накрая каза:

– О, Боже! – явно на себе си и с леко изненадан вид.

Устата на Даяна се изкриви леко в ъгълчетата, тя вдигна вежди.

Момичето изглежда малко се смути.

– Съжалявам. Не исках да бъда груба. Но никога не съм била на такова място – заяви простодушно. – Представях си, че го ръководи шейсетгодишна с боядисана коса, варосано лице, пристегнат корсет – нещо като задебеляла кралица Виктория.

– Въпреки това дойдохте – каза Даяна. – Радвам се, че промених представата ви. Какво бихте желали?

Момичето се подвоуми.

– Нещо като историята с Пигмалион. – Доверително продължи: – Виджате ли, аз... аз се залових с работата да бъда лейди Тюли. И честно е да опитам да я изпълнявам както трябва. Не е това, което очаквах и за това ми трябва помощ. Аз... – поколеба се отново, – няма значение какъв вид помощ ще ми предложите. Но реших, че е добре да я получа от професионалист, незаинтересован...

Фразата увисна недовършена.

Даяна си представи снахите и лелите на съпруга ѝ, които се захващат с шлифоването ѝ почти без такт. Момичето добави:

– Мога да се уча и мога да изглеждам както трябва, но не съм имала възможност да чиракувам при когото трябва. Не е било нещо, за което съм имала време да помисля.

Даяна каза откровено:

– Положително можете да изглеждате както трябва. Ще се погрижа за това. Мога да ви препоръчам и добри учители и наставници. Но колко ще научите от тях, зависи от вас.

– Мога да се уча – повтори момичето. – Но първо ми трябва добра основа на граматиката на всичко това. И ако не мога скоро да натрия носовите на някои от тези глупачки със собствените им похвати, тогава ще съм си заслужила, каквото ще получа.

Даяна кимна леко:

– Разбирам ви. Но не трябва да ги подценявате. Те са на собствена територия и мислят единствено за своя светски живот. В края на краищата той е всичкото, което са получили. Важно е да започнете да изпълнявате добре ролята си, но няма да можете, ако разбиете сърцето си.

– Няма да го разбия. Нямам амбиции да достигна върха. Ако имах, щях да ги използвам за нещо по-ценно – увери я момичето. – Но приех да бъда лейди и от мен се очаква да стана придобивка, а не пречка. Това е всичко.

Говореше с лека горчивина. Даяна забеляза, че очите ѝ заблестяха повече. Попита с любопитство:

– С какво се занимавахте по-рано?

– Преди шест месеца бях студентка четвърта година медицина и живеях в лошо общежитие в Блумсбъри – отговори лейди Тюли. – Знаех всички изисквания там. Не подозирах, че това ще се окаже толкова различно.

Даяна пофантазира само миг върху обстоятелствата, които бяха променили напълно средата на момичето. И каза направо:

– Не виждам причина да не преуспеете в това. Сигурна съм, че ще можете, ако си го поставите за цел. Но ще откриете, че не е евтино.

– Не съм и очаквала – отвърна лейди Тюли. – Това бе един от първите ми уроци – трябва да харчиш много пари за себе си, за да се самоуважаваш. Да не го правиш е буржоазно.

– Много добре – съгласи се Даяна.

И така тръгнаха към целта.

Като гледаше безупречно облечената, с изискани маниери, уверена лейди Тюли пред себе си, Даяна се поусмихна на спомена за момичето, което бе дошло да я моли за помощ.

– Самодоволна не е точната дума – каза тя. – Приятно удоволствие и възхищение ще бъдат по-близо до истината.

– Добре – отстъпи скромно лейди Тюли. – Въпреки че аз просто мога да създам доста добра имитация, когато и е необходимо.

– Но няма наученото остава само имитация? Не води ли до истински промени?

– Мила моя Даяна, кой, ако не ти, може да разпознае една имитация, когато я види. Нещо винаги толкова ме е озадачавало у теб. Аз имитирам, защото се омъжих в кръг, където го изискват. Но защо го прави и Даяна? Питаш се и не намерих отговор.

– Питаше се? – повтори Даяна. – Сега не се ли питаш?

– Въпрос, който вечно остава без отговор, може да стане досаден, нали? – отговори Джанет Тюли уклончиво. – Но не искаш ли да знаеш защо съм дошла?

Даяна кимна.

– Страхувам се, че не е много приятно – продължи Джанет. – Нашият доста елегантен и скъп кръг е пълен вечно с едни и същи мръсотии като еднообразното мръсно пране в пералнята в понеделник. Сигурно си забелязала.

– В общи линии да – съгласи се Даяна.

– Точно на това се възхищавам у теб, Даяна. Представям си, че всеки член на твоя персонал знае всяка мръсна подробност, но ти просто не се занимаваш с това.

– А трябва ли?

– Ами като се има предвид, че всъщност председателстваш тази размяна на клюки... Както и да е, може би все още не си чула за моя роман с мистър Смелтън?

Даяна поклати глава отрицателно.

Джанет затършува в чантата си, която идеално подходеше на

костюма ѝ. Извади гъвкава златна гривна с диаманти и я сложи на бюрото на Даяна. Гривната заблещука.

– Хубава е, нали? Хорас Смелтън ми я подари за рождения ден. Това рибарите го наричат блесна – примамка, която се окачва над въдицата, за да я забележиш и да се хванеш... – Тя замислено гледаше гривната. – Странното е, че Хорас ми я подари, но тя е купена от мъжа ми. Сега съвсем случайно научих това. Съпругът ми ме запозна с Хорас преди около два месеца... Не искам да ти разправам надълго и нашироко, но персоналът ти вероятно знае, ако и ти самата не си научила, че с мъжа ми поддържахме само официални отношения вече почти три години. Правим шоу пред публика, но това е всичко. Така че се питам какво всъщност става? Може да се помисли, че мъжът ми иска да ме забърка в някаква каша, за да намери причина за развод. Не е много добър човек, знаеш. Но след като размислих, открих няколко неща, към които това обяснение не приляга. Така че се опитах да разбера истинската причина. Стори ми се, че трябва да има нещо, което той би желал да открие, но понеже на практика не си говорим насаме, нямаше да има полза да ме попита направо за каквото и да е. Хорас е много привлекателен мъж, макар прикрит и коварен, така че се включих в играта. Не го окуражавах прекалено, но и не го отхвърлях решително. – Джанет Тюли угаси цигарата си в пепелника и запали друга. – Накратко, забелязах, че „Нефертити“ от време навреме се появява в нашия разговор. О, Хорас е твърде гъвкав, но аз следях за нещо, което да се повтаря. След това опитах една-две маневри. Възхвалих резултатите от вашето откритие с водораслото. И той игра внимателно. Не ми каза веднага, че приказките за морския плевел са чисто и просто прах в очите. Но не пропусна да го спомене по-късно. Като му дойде времето, стигна и до конкретно предложение. Каза, че ако се доберял до образци от разни неща, които използвате в „Нефертити“, практически до всичко, което се инжектира, то той познавал хора, които охотно биха дали за тях добра цена. Ако накарам някое от твоите момичета да ми каже нещо за твоите суровини, това също било ценно. Ако пък ми дадяло дори мъничка частичка от специален суров материал, който вероятно изглежда като лишей, те биха платили наистина много добра цена. Размислих, спомних си, че Алек, съпругът ми, има много стар приятел, директор на „Сандуърт Кемикъл Продъктс Лимитид“. – Джанет пак замълча.

Даяна я погледна сериозно:

– Джанет, имам впечатлението, че капанът много скоро ще щракне.

– Капанът? Мила моя, познавам те вече от десет години. През

цялото време и двете сме се променили забележително малко, не мислиш ли? Четири години съм учила медицина, не забравяй. Може би съм единствената ти клиентка с такова образование. Интересно. Ако това, което мисля, е вярно, може да преразгледам знанията си. Виж, приятно е да имаш хубави дрехи и прочие, но цената на този начин на живот е доста по-висока, отколкото ми се струва разумно. И той би бил толкова досаден при по-голяма продължителност на времето, не мислиш ли?

Погледът на Даяна оставаше спокоен и твърд.

– Откога мислиш това, Джанет?

Лейди Тюли сви рамене.

– Трудно е да се каже, мила, тъй като е толкова трудно да се приеме за истина. Но подозренията ми се превърнаха в убеждение преди около три години.

– И не си казала на никого?

– Не. Бях като омагьосана. Исках да видя какво ще стане. В края на краищата, ако бях права, имах предостатъчно време да чакам. Ако ли не, щеше да бъде без значение. Познавам те, Даяна. Вярвам ти. За мен нямаше сериозна причина да се намесвам в работитети досега. Но вече ще се пръсна от въпроси, раз-бира се.

Даяна я погледна. Джанет Тюли бе приспособила маниерите си към своето обкръжение твърде успешно и не показваше нищо друго освен лека умора. Даяна се усмихна и бегло погледна стенния ча-совник.

– Добре – съгласи се, – но само половин час.

– Първо един основен въпрос – започна Джанет. – Дали забавящото действие ще бъде последвано от ускорено разрушаване, ако препаратът престане да се внася в организма?

– Не – отвърна Даяна. – Метаболизмът просто се връща към нормата.

– Чувствам облекчение. От време на време ме преследваше мисълта, че един ден мога да премина от средна възраст към старост за около пет минути. А сега за вторичните ефекти и реагиране на стимули. Питам се, дали не съм открила...

Въпросите продължиха повече от половин час и бяха прекъснати от позвъняване на телефона. Гласът бе на мис Талуин.

– Съжалявам, мис Бракли. Знам, че не искахте да ви прекъсват, но мис Саксоувър е на телефона за трети път. Казва, че е спешно и важно.

– Добре, Сара. Свържи ме.

Даяна направи жест за да задържи лейди Тюли, която се готвеше да си тръгне.

– Здравей, Зефани. Какво има?

– Става дума за „Дар“, Даяна. Татко реши, че е по-умно да не ти звъни той самият.

– Какво е станало?

– Избухнал пожар. Жилищното крило изгоряло. Татко едва се измъкнал.

– Добре ли е?! – попита Даяна разтревожено.

– О, да. Успял да се изкачи на покрива и да премине в централната част на зданието. Съумели са да ограничат пожара и той не се е разпрострял извън жилищното крило. Татко иска непременно да знаеш, че според полицията пожарът е умишлен.

– Но кой би искал да го направи? Не би могло да има причина...

– Полицията със сигурност предполага, че първо е имало кражба, а след това е причинен пожарът, за да я прикрие. Не са открили следи. Невъзможно е да се разбере какво са взели. Иска да ти кажа, че няма защо да се безпокоиш, знаеш за какво. Там няма нищо, което да е било свързано с него.

– Разбирам, Зефани. Това е хубаво. Но баща ти... Съвсем сигурна ли си, че не е ранен?

– Не е, Даяна. Казва, че само си одраскал коляното и изпокъсал пижамата.

– Слава Богу – въздъхна Даяна.

Още няколко думи и тя остави слушалката с леко разтреперана ръка. Половин минута втрещено и безизразно гледаше стената срещу себе си, докато едно помръдване на Джанет Тюли не я върна към действителността.

– Приблжиха се твърде плътно – каза тя като на себе си. – Време е да се раздвижа. Не, не си отивай, Джанет, ще имам задача за теб. Само минутка... – Отново взе телефона. – Сара! Знаеш за онзи пакет в ъгъла на големия шкаф, нали? Да, той. Ще видиш, че е пълен с писма. Имат адреси и марки. Погрижи се да се из-пратят веднага. Всички трябва да заминат още тази вечер.

Отново се обърна към Джанет Тюли.

– Сега – рече тя, – вдигаме похлупака. Писмата са покани до всичките ми клиентки и до някои представители на пресата да присъстват на събрание следващата сряда следобед – общо над хиляда. Опитих се да ги направя да изглеждат важни и спешни, но за съжаление това е циркулярно писмо. Което означава, че някои няма да му обърнат внимание, а други ще го помислят за рекламен трик. Ти познаваш много от

клиентките от обществото. Бих искала да пуснеш слух, който да подкрепи писмото и да ги докараш тук. Ще накарам и момичетата от долните етажи да помогнат. Но ако ти го разпространиш, ще натежи повече.

– Много добре – съгласи се Джанет. – Но какъв да бъде слухът? Няма да пожелаеш истината да се разбере преди събранието?

– О, разбира се, не. Не, по-добре е да се придържаме към водораслото за момента. Какво ще стане, ако цялата ни работа тук бъде застрашена и клиентките ни бъдат изложени на опасността да бъдат лишени от нашите услуги, защото ирландците определят толкова високо мито за нашия специален вид, че Министерството на търговията отказва да потвърди плащането на такава изнудваческа цена? Това ще бъде протестно събрание срещу дискриминационното постановление, в дъното на което стоят конкурентни концерни с цел да лишат клиентките на „Нефертити“ от специалните им облаги. Сещаш ли се за още нещо в този дух?

Джанет кимна.

– Мисля, че да. Може да се доукраси достатъчно. Предположения, че Министерството на търговията, или националната банка на Англия, или нещо подобно, са подкупени от конкурентите. Всичко е част от голям тъмен заговор на хора, които пет пари не дават какво ще стане с клиентките ви, стига само да пипнат управлението на „Нефертити Лимитид“ и вашите търговски тайни. Мисля, че това ще предизвика доста силен протест.

– Много добре, Джанет. Задвижи го. Аз ще организирам слухът да се пусне и сред персонала – така е много по-ефикасно, отколкото да им се каже направо. И можем да се надяваме на добре запълнена зала в сряда.

10

Голяма черна кола профуча край тях и ги засече. Табелка с надпис „Полиция“ светна на нея. Една ръка, протегната от прозорчето на шофьора, им махна да спрат.

– Какво, по дяволите? – каза Ричард, като намали скоростта.

– Нищо не сме направили, нали? – попита Зефани объркано.

В момента, в който спряха, друга кола се изравни с тях – малък фургон без никакви надписи. Най-близката врата на фургона се отвори. Слезе мъж. Погледна назад.

– Те ли са, Чарли? – извика той.

– Да! – каза един глас.

Мъжът бръкна в джоба си. Същевременно рязко отвори вратата на Ричард и насочи пистолет.

– Излизай!

Вратата от другата страна се отвори също тъй внезапно. Друг мъж каза „Излизай!“ на Зефани.

– Във фургона! – добави той, като вдигна своя пистолет.

Зефани отвори уста да каже нещо.

– Млъкни. Влизай!

Последва рязко изщракване на пистолет откъм Ричард.

– Виждаш ли? Работи. Хайде, тръгвай! – каза първият мъж.

Ричард и Зефани, всеки с пистолет, опрян в гърба, бяха подкарани към фургона и вкарани в него през задната му врата. Двамата мъже се покатериха след тях и затвориха вратата. Всичко стана за половин минута.

* * *

Стаята беше голяма. Мебелите – старомодни, удобни, но одърпани. Мъжът зад покритото с кожа бюро обърна лампата така, че тя светеше право в очите на Зефани, а собственото му лице бе като бледо петно в сянката. Зефани седеше от дясната страна на бюрото. Един от мъжете от фургона беше до нея. Ричард бе от лявата с парче лейкопласт на устата. Другият мъж бдеше до него.

– В това няма злонамереност, мис Саксоувър – каза мъжът зад бюрото. – Искам само малко ин-формация от вас и възнамерявам да я получа. Ще бъде много по-приятно за всички, ако направо кажете истината. – Той замълча, полувидимото едро петнона бледото му лице все още бе обърнато към нея. – Вашият баща е направил твърде забележително откритие. Сигурен съм, че знаете какво имам предвид.

– Моят баща е направил множество забележителни открития – отвърна Зефани.

Лявата ръка на мъжа почука по бюрото. Мъжът зад Ричард сви юмрук и нанесе мощен удар в сто-маха на Ричард. Той глухо изпъшка и се преви на-пред.

– Да не губим време – рече мъжът зад бюрото. – Вие ми кажете кое откритие имам предвид.

Зефани се огледа безпомощно. Опита да помръдне, но две ръце отзад я сграбчиха здраво над лактите. Тя ритна назад с тока си. Мъжът пъргаво скочи върху другия ѝ крак, като се свиваше от болка. Преди тя

да се свърже, той смъкна и двете ѝ обувки и ги хвърли настрана.

Мъжът зад бюрото отново почука с лявата си ръка. Юмрук фрасна главата на Ричард.

– Нямаме никакво желание да ви причиняваме зло, ако това може да се избегне, мис Саксоувър – каза мъжът зад бюрото. – Много не ни е грижа докде ще стигнем с вашия приятел. Ако, обаче и вас много не ви интересува, ще бъде много неприятно за него. А ще трябва да приложим преки методи и към вас. Ако упорствате, ще трябва да убедим баща ви сам да ни каже. Не мислите ли, че ако ви накараме да звъннете оттук, той няма да пожелае да ни сътрудничи, преди още пръста ви да се е отделил от шайбата? – Той отново замълча. – Сега, мис Саксоувър, вие ще ми кажете кое откритие имам предвид.

Зефани стисна зъби и поклати глава. Последва ново фрасване отляво и отхкане. Тя затрепери. Нов удар.

– О, Боже! О, спрете! – извика тя.

– Това е във вашите ръце – предложи мъжът зад бюрото.

– Имате предвид... да се живее по-дълго – промълви тя нещастно.

– Така е по-добре – одобри той. – И веществото, което се използва, е екстракт от... какво? Моля, неказвайте водорасло. Само ще нараните приятеля си.

Зефани се чувстваше обречена. Видя, че пръстите на лявата му ръка се повдигат, за да чукнат отново.

– Лишей. Това е лишей – извика тя.

– Съвсем вярно, мис Саксоувър. Знаете отговорите, както виждате. А сега как точно се нарича този лишей?

– Не мога да ви кажа – рече тя. – Не, не, не го удрайте. Аз не мога да ви кажа. Не е получил название. Не е класифициран.

Човекът зад бюрото помисли и реши да приеме това.

– Как изглежда? Опишете го.

– Не мога – изохка тя. – Никога не съм го виждала. – Тя трепна от звука на следващ удар. – О, недейте, недейте. Не зная. О, спрете! Трябва да ми повярвате! Не знам!

Мъжът повдигна лявата си ръка. Ударите спряха, чуваше се само пшкането на Ричард и полузадушеното му дишане. Зефани не смееше да го погледне. Стоеше пред бюрото и сълзи течаха по бузите ѝ. Човекът зад него отвори чекмедже. Извади от него един картон, върху който имаше налепени около дузина различни видове мъхове.

– На кой от тези класове прилича най-много?

Зефани безпомощно поклати глава.

– Не знам. Казах ви, че никога не съм го виждала. Не мога да ви кажа. О, Ричард! О, Боже! Спрете, спрете! Той каза, че е един imperfectus. Това е всичко, което мога да ви кажа.

– Има стотици лишеи imperfectus.

– Знам. Но това е всичко, което мога да ви кажа. Кълна се.

– Много добре, засега ще спрем това. Втори въпрос. Като имате предвид, че не знаете аз колко знам и неприятните последици, които ще имат вашите лъжи за приятеля ви, искам да ми кажете откъде го доставя баща ви?

* * *

– Не, тя е добре – физически. Не са я наранили – обясни гласът на Франсис. – Но, разбира се, е в силен шок и отчаяна.

– Горката Зефани, трябваше да се сетя – каза Даяна по телефона. – Как е младият човек – Ричард?

– Страхувам се, че е пребит много зле. Зефани казва, че когато дошла на себе си, лежали на тревната ивица до колата си, на мястото, където ги били спрели. Тъкмо разсъмвало и горкият Ричард имал вид на ужасяваща каша. Минал някакъв ратай, двамата го вкарали в колата и тя го закарала в болница. Там казали, че изглежда по-зле, отколкото е всъщност. Изгубил е няколко зъба, но няма сериозни увреждания, доколкото могат да кажат без рентген. Тя дойде тук, в „Дар“ сама. Главната неприятност е, че е в такова състояние поради всичко това. Но какво е могла да направи? Не е знаела, кога я хващат в лъжа и кога наистина не са знаели отговора. И всеки път, когато е лъжела, той е страдал. Не се съмнявам, че биха пребили и нея, ако би издържала.

– Горкото дете. Колко им е казала? – попита Даяна.

– Почти всичко, което е знаела. Като се изключи, че въпросът за твоето участие въобще не е повдиган.

– Но те вече знаят откъде го получаваме?

– Страхувам се, да.

– О, Боже! Грешката е моя. Въобще не трябваше да ѝ казвам. Надявам се от това да не започнат сериозни неприятности. Все пак нищо вече не може да се направи. Опитай се да я успокоиш, доколкото можеш. Предполагам, че нямаш представа, кой би могъл да бъде това?

– Едва ли може да са приятели на снаха ти, как мислиш? Ако бяха те и моето име трябваше да се появи. Би могъл да бъде всеки. Вече има най-малко половин дузина, които душат наоколо, без да се броят вестниците и полицията. Ще кажа на клиентките и на пресата в сряда,

знаеш. Не ми се струва, че това ще забави нещата повече от няколко дни.

На другия край на жицата последва мълчание.

– Там ли си още? – попита Даяна.

– Да.

– Виж какво, Франсис. Не искам да си присвоявам откритието. Ти знаеш това. Ние и двамата работихме върху него. Не искаш ли да им кажа?

– Все още по-добре да не казваш...

– Но...

– Мила моя, сега това е въпрос на тактика. Това, което ти правиш, е, че вдигаш сензационен шум на средно ниво. Но отговорните хора ще го приемат като шумотевица около твоята фирма, за рекламентрик.

– Възможно е, но само отначало. И не за дълго.

– Мисля, че ще съм по-ценен между резервите.

Даяна помълча известно време.

– Добре, Франсис. Но искам... О, добре.

– Даяна, много внимавай, за себе си, искам да кажа. Много хора ще се задействат по всякакви начини около това.

– Не се тревожи за мен, Франсис. Знаем какво правя.

– Не съм сигурен, че знаеш, мила.

– Франсис, та аз съм работила за това. Идеята за един антигерон трябва да се представи убедително. Те трябва да го подкрепят...

– Много добре. Вече е твърде късно да се спре. Но моля те, бъди внимателна, Даяна...

11

В четвъртък сутринта Даяна се залови с куп вестници с жадността на изгриваща звезда след първата ѝ публична вечер. Колкото повече разлистваше, обаче, толкова повече униваше.

В „Таймс“ нямаше нищо. Е, едва ли можеш да очакваш незабавна реакция от стария сериозен вестник. В „Гардиън“ – също нищо. Нито в „Телеграф“, което бе малко странно. Дявол да го вземе, на събранието присъстваха достатъчно хора с титли. Малък пасаж на женската страницата на „Нюз Кроникъл“ споменаваше, че известна козметичка от Мейфелър е съобщила за нова процедура, като е претендирала за необикновена ефикасност при запазването на младежката красота. В „Мейл“ пишеше:

„Ако примерът на известна козметична къща от Уест енд, която оповести своята нова процедура с целия блясък на модистите, когато показват сезонните си колекции, бъде широко последван, мога да предвия, че ще настъпи време, когато ще ни водят на парад на най-новата мода на есенни и пролетни лица от нашите водещи козметици“.

„Експрес“ отбелязваше:

„Скромността никога не е била отличителен белег на разкрасителния бизнес и положително отсъстваше вчера, за да възпре претенциите на добре известна козметичка, когато се обърна към една аудитория на женския елит от Мейфъър. Никой не отрича, че много от това, което може да се направи и се прави за женското лице и фигура, превръща света в по-ярко място, но преувеличени обещания могат да дадат в резултат само вълна от разочарование, която ще се разбие върху главата на авторката им“.

Бележка в „Мирър“ под заглавие „СЛЕД ВОДОРАСЛОТО?“ коментираше:

„Онези от нашите читатели, които са били разочаровани от чудодейните свойства, приписвани, за сега недоказани, на едно водорасло, не трябва да се отказват от надеждата. Вчера пристигна поредното нагрято до червено обещание (от същото изискано заведение за разхубавяване) за непреодолимо обаяние. Успехите, свързани с новата процедура, впечатляват дори още по-силно – вече не става дума за водорасло. Фактически не е ясно какво е, но ще ви струва двеста-триста лири, за да го пробвате и да видите какво ще стане“.

„Хералд“ проявяваше загриженост:

ЮНОШИ НА ЧЕТИРИЙСЕТ?

„Жени, които са имали късмет да се омъжат за добри банкови сметки, днес отново ще се радват. От парфюмирания Мейфъър дойде хубавата новина, че вратите към вечната младост ще бъдат отворени за тях на цена само някакви си триста-четиристотин лири годишно. Несъмнено при сегашното разпределение на богатството в тази страна капиталистите, които са лансирали това

мероприятие, също ще се радват. На мнозина ще им се стори, че има начини осем лири седмично да донесат много по-голяма полза на общността, отколкото тази, но докато сегашното правителство на торите...“

А в „Скеч“:

„Млад си само веднъж, казват те. Но според един експерт от бизнеса с обаянието, това е остаряло. Модерната госпожица може да бъде млада два, дори три пъти, ако поиска. Трябва само да прибягне до помощта на науката – и да плати огромна цена, разбира се. Колкото до нас, струва ни се, че същото предложение е правено преди дори да са си помисляли за наука и вероятно при същите условия.“

– Много обезсърчаващо – каза мис Талуин съчувствено. – Трябваше да му придадете известна вестникарска стойност – добави тя.

Даяна се вторачи в нея.

– Мили Боже, Сара! Какво искаш да кажеш? Това е най-голямата новина след... след Адам!

Мис Талуин отново поклати глава.

– Новина и вестникарска стойност не са едно и също – възрази тя. – Боя се, че са приели всичко за рекламен трик. А нищо не ужасява повече британската преса от риска да направи безплатна реклама.

– Те съзнателно се преструват, че не са го разбрали. Клиентките го разбраха правилно – повечето от тях. И Бог ми е свидетел, обясних го достатъчно пълно – отвърна Даяна.

– Вие живеете с проблема отдавна. Свикнали сте с него. А те не са. Колкото до клиентките, много от тях вече трябва да са започнали да се чудят – те са били готови за обяснение, всъщност, искали са го. Но журналистите! Поставете се на тяхно място, мис Бракли. Изпратени са, за да отразят в една-две колонки нещо, което на вид е спонсорирана от бизнеса лекция на тема „Пазете красотата си“, за женската страница на вестника си. Не искам да кажа, че не сте накарали някои от тях да се позамислят. И може и да сте подготвили почвата. Но как си представяте, че те ще прокарат това, което наистина сте им казали, след това пред някой закоравял редактор? Аз ги знам. Едно време съм им яла попарата. Сега ви трябва нещо сензационно...

– За Бога, Сара! Ако това, което им казах, не е...

– Сензационно във вестникарски смисъл, искам да кажа. Инжекция,

която бързо действа на емоциите. Това, което ни изнесохте, беше само леко потопяване. Множество взаимовръзки изискват време, за да се осъзнаят.

Даяна каза с малко повече надежда:

– Може би беше наивно да се очаква незабавна експлозия. Но неделните вестници тепърва ще излязат. Те ще имат повече време да го разберат. И може би темата е много повече в техния репертоар, не мислиш ли? Не ме интересува особено много как ще го поднесат, стига да не го пренебрегнат. И после, разбира се, следват женските седмични вестници и месечните списания... Някои от тях са длъжни да разкажат нещо от това, разбира се...

Но Даяна не трябваше да чака нито неделните вестници, нито седмичниците, защото след обяд в същия този четвъртък веднага след затварянето на фондовата борса „Треднидъл“ и „Западна Застрахователна Компания“ обявиха мораториум върху плащанията на годишната рента и гарантираните състояния до второ нареждане. Описваха действието като „чисто временна мярка, предприета със съжаление, докато се реши въпросът за закон върху задълженията на компанията в случаите, когато са употребени средства за продължаване на нормалната продължителност на живота“.

Според много хора, особено акционерите на ТЗЗК, а и на някои други застрахователни компании, временна или не, това бе ужасно глупава мярка. „Защо“, мърмореха възмутени гласове, „защо трябваше малоумниците от управлението да си отворят устата пред цялото общество? Дори ако имаше нещо такова, нямаше да им струва много да замълчат по въпроса, докато научат мнението на съвета, глупаци такива“.

В петък „Треднидъл“ и „Западната“ отвориха при курс с пет шилинга по-ниско. Според слух, който обиколи борсата, някакъв държавен адвокат бил чул предната вечер да казва в Националния либерален клуб, че вече важна част от лекарските задължения е да продължават живота, при това ежедневно. Така че той въобще не може да разбере защо се повдига въпросът. Терминът „неговият естествен живот“ може само да събуди някои предположения относно природата на „неестествен живот“.

Застрахователните акции спадаха.

Спорове дали би могло да има нещо в тая работа за продължаването на живота несигурно започваха тук-там. Появи се чувството, че цялата работа е грубо преувеличена.

Застрахователните акции се стабилизираха.

Три по-малки компании последваха примера на „Треднидъл“ и „Западната“ и обявиха мораториум. О, изглежда все пак в слуховете имаше повече, отколкото се мислеше.

Застрахователните акции пак тръгнаха надолу.

Към два часа следобед едно късно последно издание на вечерен вестник съобщи:

„Вчерашното съобщение на «Треднидъл» и «Западната» за временен мораториум върху някои плащания доведе до несигурност на лондонската стокова борса днес. Застрахователните компании сутринта започнаха вяло и после бавно взеха да губят. По-късно настъпи леко повишаване, акциите се укротиха на ниво с няколко шилинга по-ниско от сутрешното. Нещата обаче не се стабилизираха и цените отново бавно тръгнаха надолу.

Необикновената мярка, предприета от «Треднидъл» и «Западната», се приписва на съобщение, направено в сряда от мис Даяна Бракли, ръководител на добре известните козметични салони на «Нефертити Лимитид», в което тя твърди, че е постигнал решителен прогрес в забавянето на естествената скорост на стареенето на органите, което ще доведе до чувствително увеличаване на годините очакван живот.

Твърдението очевидно е събудило по-сериозно внимание сред акционерите, отколкото може да се очаква да се прояви към съобщение, произлизащо от такъв източник, което вероятно се дължи на факта, че мис Бракли е научен работник, носител на високи научни степени по биохимия от университета в Кеймбридж, прекарала е няколко години в съвременна биохимична изследователска работа преди да насочи таланта си към развитието на своя забележително успешен бизнес в област, където конкуренцията е небивала и клиентките – пословично капризни...“

Млад мъж, леко намръщен, показва пасажа на своя колега.

– С други думи тя може би е открила нещо. „Чувствително увеличение на очакването“ не ни говори много, но явно е било достатъчно, за да пусне муха на „Треднидъл“ и другите. Смятам, че трябва да продаваме тези Общи Евентуалности, преди играта да е загрубяла.

Не само те двамата взеха това решение.

Играта загрубя.

* * *

„Таймс“ ограничи коментарите си до финансовата страна и влиянието върху застрахователните акции. Без да уточнява причината, той упрекуваше онези, които са позволили преценките им да бъдат увлечени от необосновани слухове и по този начин са поощрили панически реакции в една от обикновено най-стабилните секции на пазара.

„Файнаншъл Таймс“ беше по-конкретен, но също предпазлив. И той не одобряваше резултата от едно може би безотговорно съобщение, но същевременно привличаше вниманието към забележимото повишение на химикалите, особено на тези на „Юнайтид Комънуелс Кемикълс“, което започнало приблизително по същото време, когато застрахователните акции започнаха своето второ спадане.

„Експрес“, „Мейл“, „Нюз Кроникъл“ – всички споменаваха твърдението на мис Бракли, но запазваха неясно мълчание за подробностите. Няваше, например, никаква цифра за предполагаемото увеличение на живота, само едно непотвърдено с нищо допускане, че хората може би ще живеят малко по-дълго. И за всеки случай не му беше отредено важно място, а бе отпечатано сред полувалидните неща на женската страница.

Но „Мирър“ бе направил нещо по-добро. Бе от-крил, че мисис Джоузеф Макмартин (или мисис Маргарет Макмартин, както той по-интимно предпочиташе да я нарича), жената на управителя на борда на директорите на „Треднидъл“ и „Западна застрахователна компания“, бе неизменна клиентка на „Нефертити“ от осем години. Той бе публикувал снимка на мисис Макмартин, придружена с друга отпреди десет години. Липсата на разлика впечатляваше. Цитираха се думите ѝ: „Нямам нито грам съмнение в искреността на твърденията на мис Бракли. И не съм единствената. Стотици жени, чийто живот е преобразен от нейното откритие, са ѝ точно толкова признателни, колкото и аз“. Но и в този вестник не бяха уточнени подробностите на твърдението.

„Телеграф“ бе интервюирал лейди Тюли, която казала, несъмнено покрай другите неща: „Природата е несправедлива към жените. Ние цъфтим трагично кратковременно. Досега науката, която преобрази света, ни пренебрегваше, но ето че мис Бракли като посланица на Олимп ни предлага това, което всяка жена желае – дълго лято на пълен цъфтеж. Много е вероятно това да доведе до спадане на сегашното темпо на разводите“.

Даяна започна неделата като се съгласи на различни интервюта. Но увеличаващия се брой на предложенията я накара да се откаже от работа на парче и да организира пресконференция. Започна се с много

цинизъм, насмешливост, пиперливи нецензурни приказки. Даяна дори малко скастри присъстващите и прекъсна увода си с думите:

– Вижте, аз не предизвиках тази среща. Вие напиряхте да се срещнете с мен. Не се опитвам да ви продам нищо. Пет пари не давам дали вярвате на думите ми или не. От това фактите няма да станат други. Ако искате да продължавате умно да се майтапите, можете – макар че вашите лица ще се изчервят, не моето. Но за сега да се разберем. Днес вие задавате въпроси, аз ще ви кажа някои от отговорите.

Никой не може да убеди напълно участниците в една пресконференция. Успехът му намалява още повече, когато не се отговаря на някои възлови въпроси. Въпреки това, когато участниците се разотиваха, някои от тях бяха по-унили и замислени, отколкото при пристигането.

Не можеше да се каже кои от неделните вестници просто бяха решили да пропуснат темата и кои – че не си струва да нарушават вече заплануваните макети на страниците си. Някои предпазливо я споменаваха. Но „Проул“ и „Радар“ бяха убедени, че е привлекателна за читателите и бяха променили оформлението на почти готовите си късни издания, за да я коментират ентузиазирано: „ИСКА ЛИ ЕДНА ЖЕНА ДА ЖИВЕЕ ДВЕСТА ГОДИНИ?“ питаше „Проул“. „КОЛКО ЖИВОТА ЩЕ ИМАТЕ?“ интересуваше се „Радар“. „Науката не се задоволява да обърква държавните мъже само с водородната бомба, сега ни изправя пред най-големия човешки проблем на всички времена“, обявяваше той. „От лабораториите излиза обещанието за нова продължителност на живота на цялото човечество – нова възраст, която за някои вече е започнала с откриването на антигерона. Как антигеронът ще подейства на вас?“ И така нататък. Последният пасаж изискваше незабавно правителствено решение за положението на старите пенсионери при новата обстановка.

„Антигеронът, пишеше «Проул», несъмнено е най-важното откритие на медицинската наука след пеницилина. Поредният триумф на британския интелект, инициатива и умения. Предлага ви млад живот в разцвета на силите ви. Нещо, което засяга целия ни живот. По всяка вероятност ще промени възрастта, в която се сключва брак. С по-дълъг живот пред себе си момичетата вече няма да бъдат подтиквани да се омъжават още в юношеска възраст. В бъдеще семействата ще бъдат по-големи и ще траят по-продължително. Много от нас ще могат да държат своите праправнуци в ръце, а може би и техните деца. Вече няма да се смята, че една жена е достигнала средната възраст на четирийсет години и това положително силно ще се отрази на модата...“

Очите на Даяна пробягнаха по колонките. Печалната ѝ усмивка бе

прекъснатата от телефонен звън.

– О, мис Бракли, аз съм, Сара – каза леко задъхан глас. – Слушате ли новините?

– Не. Преглеждам вестниците. На прав път сме, Сара.

– Мисля, че е добре да ги чуете, мис Бракли – телефонът шракна.

Даяна пусна радиото. В стаята нахлу глас: „... излизайки от своята сфера, извършвайки акт на агресия в област, подвластна територия на Всемогъщия Бог. Към другите грехове на науката, които са много, се прибавя сега и високомерието – едно арогантно противопоставяне на изразената воля Божия. Нека отново ви прочета текста. Деветнадесети псалм: «Дните на отреденото ни време са седемдесет; и ако и хората да са толкова силни, че да достигнат осемдесет, тогава тяхната сила е само мъка и скръб, и скоро отминава, и ние си отиваме.»

Това е законът на Бога, защото е законът на тялото, което ни е дал. Неговият край не по-малко от неговото начало е част от Неговия образ за нашия живот. «Дните на човека са само като трева: защото той цъфти като цвете в полето», казва сто и трети псалм. Отбележете: като цвете в полето, а не като цвете в обърканата градина на някой учен.

Сега науката в своето нечестиво тщеславие предизвиква дори схемите на Архитекта на вселената. Изправя се срещу Божия образ на човека и казва, че може да го направи и по-добър. Предлага себе си като нов Златен телец на мястото на Бога. Науката съгрешава както децата на Израел прегрешиха, когато за тях бе написано: «Така те бяха омърсени със своите собствени думи и продължиха да блудстват със собствените си измислици».

Дори престъпленията и греховете на физиците са почти простими пред дързостта на хора, толкова загубили Бога в своите души, че имат самонадеяността да се противопоставят на Неговата повеля. Сатанинското изкушение, размахвано сега пред нас, ще бъде отхвърлено от всички, които се боят от Бога и уважават Неговите закони, и е дълг на тези правоверни хора да се погрижат слабоволните между нас да бъдат защитени от собственото им безразсъдство. Немислимо е законите в тази християнска страна да допуснат скандалната атака срещу човешката природа, създадена от Бога...“

Даяна замислено изслуша всичко до края. Почти веднага започна химнът. Телефонът извънтя отново. Изключи радиото.

– О, мис Бракли. Чухте ли?

– Да, Сара. Хубава боза. Кара те да се питаш дали и лекуването на болни и пътуването със скорост по-голяма от ходенето пеша не са

греховни вмешателства в човешката природа. Не мислиш ли? Не мога да си представя, че някой вече би могъл да успокои нещата. Благодаря, че ми каза за радиото. Не звъни повече, Сара. Излизам. Не мисля, че ще има още нещо до утрешните вестници.

* * *

„Ролс-Ройсът“ на Даяна спря пред „Дар Хаус“ по-скоро като яхта, загубила управление. Покрай собствените си грижи бе забравила за неприятностите там. Като гледаше жилищното крило взе смътно да си ги припомня. Много от останките бяха разчистени. Купищата строителни материали в градината показваха, че възстановяването вече е в ход. Запали колата и се отправи към паркинга. Там имаше само един автомобил. Закръглена, смутена млада жена се бе навела над отворения капак и се взираше в мотора. Колата на Даяна прошумоля по чакъла и спря до нея. Младата жена стреснато вдигна глава, видя ролса и ококори очи. Даяна попита за доктор Саксоувър.

– Временно се премести в преподавателския блок – каза момичето. – Мисля че сега е там. Ох, каква кола! – добави с нескрита завист, докато гледаше излизащата от нея Даяна. – О, не видях ли ваша снимка в „Сънди Джъдж“ тази сутрин? Вие сте мис Бракли, нали?

– Да, аз съм – призна Даяна с леко неудоволствие. – Ще ви бъда изключително признателна, ако не го разгласявате. Предпочитам да не се разчува, че съм била тук. Мисля, че доктор Саксоувър би казал същото.

– Добре – съгласи се момичето. – Не е моя работа. Но моля, кажете ми само едно: този антигерон, за който пише вестникът, това ли е, ама наистина ли е това, което пишат?

– Не съм видяла какво точно пише в „Джъдж“ – отговори Даяна, – но предполагам, че са схванали общо взето същността.

Момичето я погледна сериозно. Поклати глава.

– В такъв случай бих предпочела да не съм на ваше място, въпреки ролса. Но ви желая късмет. Щенамерите д-р Саксоувър в апартамент номер четири.

Даяна прекоси двора, изкачи познатите стълби и почука.

Франсис отвори и се втренчи в посетителката си.

– Господи, Даяна! Какво правиш тук? Влизай!

Около половин дузина неделни вестници бяха разхвърляни във всекидневната. Стаята изглеждаше по-малка, отколкото я помнеше и не така аскетична.

– По мое време тя беше цялата бяла. Мисля, че тогава ми харесваше

повече. Беше моят апартамент някога, нали знаеш, Франсис?

Но той не я чуваше.

– Мила, не че не се радвам да те видя, но досега толкова внимавахме да не разкриваме никаква връзка и точно сега... Трябваше да си чела днешните вестници, разбира се. Наистина не беше разумно, Даяна. Видя ли те някой?

Каза му за момичето на паркинга и за това, че го бе предупредила. Той изглеждаше загрижен.

– По-добре да отида и да се уверя, че е разбрала – каза той. – Извини ме за момент.

Останала сама, Даяна се приближи до прозореца, пробит в старата задна стена на преподавателския блок и се загледа в овощната градина. Още стоеше там, замислена и неподвижна, когато той се върна.

– Ще се държи както трябва, предполагам. Добро момиче, химичка, много работи. Каквато бе ти. Смята „Дар“ за място, където се върши работа, а не за бюро за женитби.

– Такава ли бях? – попита Даяна.

– Ами разбира се, ти работеше постоянно...

Но нещо в тона ѝ го поразил и той ѝ хвърлил бегъл поглед:

– Какво искаш да кажеш?

– Почти нищо. Беше много отдавна, нали?

Обърна се и погледна отново овощната градина, а след това вратата, която водеше в малката спалня.

– Странно – каза тя. – Би трябвало да мразя „Дар“, но вместо това съм привързана към него. Никога не съм била толкова нещастна, колкото бях тук. Там вътре – и тя посочи вратата, – обикновено плачех, докато заспя.

– Мила моя, няха никаква представа. Винаги мислех... Но защо? Или това е интимен въпрос? Ти беше много млада.

– Да. Много млада. Твърде мъчително е за млад човек да вижда, как неговият свят помръква. На някои им трябва много време, за да разберат, че лъскавият слой е само повърхностен, че определя само външния вид...

– Никога не съм бил добър в метафорите – отбеляза Франсис.

– Знам това, Франсис. Аз пък никога не съм била добра в разбирането на чувствата си. Младият човек е много нетърпелив. Желаете съвършенство, представите му не са съвсем човечни, докато опитът и разбирането му не пораснат. Но да оставим това!

– Добре – съгласи се Франсис. – Едва ли то те е довело тук.

– Колкото и странно да е, донякъде то. Но има и съвсем конкретна причина да дойда – няма да имам възможност да дойда по-късно. Явно ще бъда много заета в близкото бъдеще.

– Така изглежда. Бих казал, „заета“ е слаба дума за резултата след разбунването на гнездото със стършели.

– Все още ли мислиш, че това бе евтин и неподходящ начин да се обяви откритието, Франсис?

– Не беше начинът, който някога би могъл да ми хареса, признавам. Но ти самата удовлетворена ли си от него? – И той посочи с ръка смачканите вестници.

– Като цяло и като начало – да – каза Даяна. – Аз съм създавала много тела и те са моите живи примери. Следващата стъпка е то да се разпространи сред широк кръг от хора, преди да може да бъде потулено и ако подходът е вулгарен и глупав, то е, защото такава е мнението на редакторите за техните читатели.

– Любопитно – отвърна Франсис, – но те май във всички случаи допускат: А – че всички читатели са жени, и В – че само те ще се възползват от откритието.

Даяна кимна.

– Струва ми се, това отчасти се дължи на факта, че прехвърлих цялата история върху „Нефертити“. И още на търговската психология. Имаше и мъничко предпазливост. Ти, ако е необходимо, по-лесно можеш да отхвърлиш една статия, насочена към жените, отколкото ако тя има претенции да даде надеждна информация за мъже. Апелът към жените при това ще действа много по-бързо.

– Ако намекваш, че жените по-силно искат да живеят по-дълго, а мъжете не ги интересува особено много, няма да се съглася с теб напълно – възрази Франсис. – Не мисля, че те повече от жените искат да умрат, колкото и да ти е странно.

– Разбира се – рече Даяна търпеливо, – но те не го чувстват по същия начин. Един мъж може да се бои от смъртта точно колкото и жените, но той не се възмущава от старостта и смъртта колкото тях. Една жена като че ли живее в по-интимна връзка с живота и успява да го опознае по-отблизо, ако разбираш какво искам да кажа. Един мъж не е тъй постоянно преследван от мисли за времето и възрастта, както жената. Не бих се изненадала, ако намеря връзка между това и по-голямата женска податливост на мистицизъм и религия, която обещава отвъден живот. Във всички случаи този фактор на възмущение от възрастта и смъртта е силен. Следователно много по-силно е предразположението

жената да се хване за всякакво оръжие срещу тях. Това добре отговаря на целта ми. Имам своя батальон от жени, които ще се борят за правото да използват антигерон. Той вече е обявен и пред още милиони жени, които също ще го искат, и всеки опит антигеронът да бъде спрял ще предизвика полезна ярост, че мъжкото правителство се опитва да потиска жените, че мъжете им отказват правото да живеят по-дълго. Може да не е логично, но не мисля, че логиката ще играе голяма роля. Това е начинът, по който аз пък казвам „да“ – заключи Даяна.

Франсис пророни нещастно:

– Не мога да си спомня за басня, която точно да отговаря на положението, но съм сигурен, че има и такава, в която някой показва на тълпата чудесен сладкиш и устата на всеки се изпълва със слюнка, а онзи сдъвква парченце от него и после казва, че съжالياва, че всички не могат да получат, защото за съжаление няма достатъчно. Разбира се, тълпата го разкъсва на парчета.

– Но все пак са поискали от сладкиша – каза Даяна, – затова отишли в двореца и хвърляли камъни по прозорците, докато кралят излязъл на балкона и обещал, че ще мобилизира всички готвачи в кралството и ще осигури редовно по парченце сладкиш за все-киго.

– Което обаче не събрало парчетата от човека, който показал сладкиша – добави Франсис. Той обърна към нея разтревоженото си лице. – Реши да вървиш по свой път, мила. Вече нищо не може да те спре. Но моля те, бъди, бъди внимателна... Питам се, дали в края на краищата не би трябвало аз...

– Не – отвърна Даяна, – не още, Франсис. Ти беше прав. Опозицията още не се е организирала. Нека почакаме, докато видим как тя ще излезе на бойното поле. Ако положението не изглежда добре за нас, можеш да включиш своите научни оръдия, за да ни подкрепяш от височините.

Франсис се намръщи.

– Не ми е съвсем ясно какви са намеренията ти, Даяна. Виждаш ли се да маршируваш начело на чудовищен женски полк? Да се обръщаш към масово сборище? Или може би духът на твоята пралеля те изкушава да се видиш седнала на премиерски стол с крака върху масата? Такава власт ли искаш?

Даяна поклати глава.

– Смесваш средствата с целта, Франсис. Не искам да предвождам всичките тези жени. Само ги използвам. Примамвам ги, ако предпочиташ така да го кажа. Идеята за по-дълъг живот е невероятно привлекателна.

кателна за тях. Повечето нямат истинска представа какво фактически ще означава. Те още не осъзнават, че това ще ги накара да израснат. Няма да могат двеста години да продължават да водят този безполезен, празен, характерен за повечето жени живот. Никоя не би могла да го издържи... Те мислят, че им предлагам повече от същия живот. Но не е така. Аз ги мамя.

През целия си живот съм наблюдавала как жени с потенциално блестящи възможности оставят своите умове и таланти да мухлясат. Плачеше ми се като си мислех какво биха могли да станат и да направят... Но дам ли им двеста-триста години живот, ще трябва да употребят таланта си, за да се запазят здрави, инак ще трябва да се самоубият от скука. Почти същото се отнася до мъжете. Съмнявам се, че дори блестящите могат да развият пълно възможностите си само за седемдесет години. Хитреците, които трупат пари, ще се уморят от това след шейсет-седемдесет години и ще насочат умовете си към нещо по-полезно. Тогава ще си струва. Ще имат време, ще имат време да извършат наистина велики неща... Греша, ако мислиш, че искам власт, Франсис. Искам само да видя, че е роден homo Liuturnus⁶. Не ме е грижа колко е неподходящ, колко е различен. Той просто трябва да получи своя шанс. Ако трябва да се роди с цезарово сечение, няма значение. Ако хирурзите не помогнат, ще стана главната акушерка и ще го направя сама. Това е единственият напредък от милиони години, Франсис! Той не трябва да бъде смазан и няма да бъде, каквото и да струва!

– Вече отминахме тази опасност, Даяна. Дори ако работата сега се потули, всичко ще бъде преоткрито и лансирано не след дълго. Ти вече направи каквото трябва. Няма нужда да излагаш на опасност и самата себе си.

– Върнахме се към основното ни различие, Франсис. Ти смяташ, че откритието може да върви по собствен път, а аз мисля за съпротивата, която то може да срещне. Ами тази сутрин вече чух проповед по радиото... – И тя му изложи същността. – Това са институциите, които ще се борят за своето съществуване. Боя се от тях. Те могат да забавят нещата с век или повече.

– Ти рискуваш много – каза Франсис, – може да е двеста и петдесет години от живота ти.

– Не ти подобава, Франсис – тя поклати глава. – Откога някой изчислява рисковете в броя на годините, които вероятно би могъл да

---

6. ???

изживее? Ако такъв ще е страничният продукт, по-добре да спрем лишеина ние самите. Аз не смятам, че е такъв.

Франсис разтвори длан и заразглежда пръстите на ръката си.

– Даяна, откакто открих „Дар“, много хора са работили тук. Стотици до сега. Идваха и си отиваха. За повечето от тях не ми е останал никакъв спомен. Но други никога не бяха забравени. Някои бяха самонадеяни. Други се чувстваха отговорни за нещо. Разбира се, човек чувства отговорност за всеки тук, но в повечето случаи това е дълг. А в редки – е нещо по-лично, нещо съвсем на друго ниво. Когато веднъж си почувствал този вид отговорност, тя не може просто да спре, само защото вече нямате пряка връзка. Тя може би не е явна, не е осъзната, докато нещо не я извади на бял свят, но независимо от това тя е тук. Това е като да си оказвал влияние на малка група хора, може би непреднамерено, което ги е насочило в определена посока. От този миг придобиваш поне частична отговорност за това, което ще се случи по-нататък. Сега изпитвам точно това.

Даяна погледна краката си. Размишляваше.

– Не виждам защо – рече тя. – Разбира се, ако ти знаеше, че и аз знам нещо за лишеина, би могло да бъде така. Но ти не знаеше.

– Не знаех – съгласи се той. – Значи не е съзнателно свързано с него. Свързано е с теб. Нещо, което като че ли ти се е случило, докато беше тук. Не знаех какво беше, но го усещах.

– Но не направи нищо по този въпрос през цялото това време, нали?

– Никой, който успява толкова добре, колкото успяваше ти, няма особена нужда от помощ и съвети – уточни той.

– Но смяташ, че сега имам?

– Препоръчвам само предпазливост по отношение на личната ти безопасност.

– За която поемаш върху себе си, след цялото това време, и лична отговорност – отбеляза Даяна рязко.

Франсис поклати глава.

– Съжалявам, ако го приемаш като вмешателство. Мислех, че можеш да ме разбереш.

Даяна вдигна очи. Изучаваше лицето му.

– Разбирам – каза с внезапна горчивина. – Разбирам много добре. Ти си баща, който се чувства отговорен и загрижен за своята дъщеря. – Устата ѝ трепереше. – По дяволите, върви по дяволите, Франсис, върви по дяволите! О, Боже! Знаех, че трябва да стоя далеч отук!

Тя стана и се върна до прозореца. А Франсис гледаше гърба ѝ. Бръчките над веждите му и браздата между тях станаха по-дълбоки. Той бавно каза:

– Бях толкова по-стар от теб.

– Имаше ли значение – отвърна Даяна, без да се обръща. – Това някога имало ли е значение!

– Достатъчно стар, за да ти бъда баща...

– Беше. И въпреки че беше, какво значение има? И сега ли си? Не разбираш ли, Франсис? Ние променихме дори и това. Колко по-стар си от мен сега?

Той продължаваше да гледа нейния гръб, но с ново, доста объркано изражение в очите.

– Не знам – изрече бавно и замълча. – Даяна... – започна Франсис.

– Не! – избухна Даяна. И се обърна. – Не, Франсис, не! Няма да те оставя да използваш това. Аз... Аз...

Тя замълча и избяга във вътрешната стая.

12

Неделните вестници бяха отприщили бента. В понеделник вече имаше заглавия:

ВСЕ ОЩЕ ОЧАРОВАТЕЛНА НА ОСЕМДЕСЕТ? („Мирър“)
ЗАДНИТЕ РЕДОВЕ ЗА МЛАДЕЖИТЕ? („Скеч“)
ОТСЪПЕТЕ НА СТАРИТЕ („Мейл“)
ПРИОРИТЕТ ЗА ДОМА И ХОРАТА („Експрес“)
АНТИГЕРОНЪТ ПОСТАВЯ МОРАЛНИ
ПРОБЛЕМИ („Нюз Кроникъл“)
БЕЗ ПРИВИЛЕГИИ ЗА БОГАТСТВОТО („Тръмпитър“)
НОВ ПОДХОД КЪМ ВЪЗРАСТТА („Гардиън“)

Май само „Таймс“ продължаваше да разглежда въпроса без още да произнася присъда.

Без особена причина, само защото беше най-близо до нея, Даяна взе първо „Тръмпитър“ и зачете уводната му статия.

„Почти национален скандал е, че торите са позволили най-голямото откритие на епохата да се развие и експлоатира от частно предприятие на цени, достъпни само за богатите безделници.

Идеята, че тези, които могат да си позволят да заплатят, ще живеят по-дълго от онези, които не могат, е престъпление срещу хората в една демокрация, престъпление и срещу цялата идея за благоденстваща държава. «Гръмпитър» изисква в името на народа правителството да национализира незабавно антигерона. Нито миг повече той не може да остане привилегия на шепа хора. Насътояваме за честен дял за всички. Запасите антигерон трябва да бъдат конфискувани, центровете за прилагане преместени в болниците, а на хората да се раздадат карти, които им позволяват да получат безплатно имплантиране под закрилата на Националния здравен кодекс. «Дял и разпределение» трябва да бъде паролата. И той трябва да бъде за семействата на работниците, които произвеждат богатството на тази страна, преди всичко...“

В „Мейл“:

„Наша първа грижа естествено са старите хора. На тях преди всичко трябва да им се дадат още няколко години живот. Би било неизлечимо петно върху честта на тази страна, ако на младите се позволи да грабнат новото чудотворно лекарство за себе си, докато възрастните умрат още по-скоро поради липсата му. Трябва да се създаде незабавно строг ред на приоритетите, като се започне от най-възрастните, ред напълно свободен от влиянието на богатството или поста...“

В „Телеграф“:

„Нито принципът «Обслужен по реда на пристигането», нито отстъпване под виковете на организирани секции на общността ще създадат адекватно ръководство в използването на последното научно чудо, което, ако първите доклади се потвърдят, тъкмо попадна в нашето полезрение. То трябва, разбира се, да се направи достъпно за всички. Рим обаче не е построен за един ден и проблемът за разпределението по начин, който най-добре ще служи на националните интереси, докато се осигури снабдяване, което да отговори на търсенето, изисква сериозно разглеждане. Без съмнение съдбата на нацията зависи в голяма степен от мъдростта и опитността на тези, които ръководят нашата икономическа политика и направляват едрата ни индустрия. Тяхната способност да гледат в перспектива като правило ги е издигнала до сегашните

им постове. Но точно те доста често не доживяват да видят плодовете. Ако техните очаквания за живота могат да бъдат продължени...“

В „Мирър“:

„Жените от цялата страна се питат днес как ли ще се чувстват, ако бъдат млади на шейсет-седемдесет години не само по сърце, но все още млади в лицето и фигурата.

Първо, това ще означава много години, през които ще можете уверено да се изправите пред огледалото, без в подсъзнанието да ви боде въпросът: «Не губя ли любовта му със загубата на хубостта си?»

Ще означава и повече сигурност. Колко често сте си казвали: «Ах, само да бях знаела това, което знам сега, когато бях по-млада!» В бъдеще, когато антигеронът ще ни поддържа, няма да има нужда вече да го казвате. Вие ще можете да използвате вашия положителен опит – една опора, едновременно проста и усъвършенствана.“

В „Газет“:

„По-дълъг живот ЗА ВАС – БЕЗПЛАТНО!...“

Шест щастливи читателки на «Газет» ще бъдат между първите, което вече преминават в новата епоха. Вие бихте могли да сте една от тези, които ще получат най-новата обработка с антигерон абсолютно безплатно. Трябва само да подредите следващите дванайсет облаги от възможността да живеете по-дълго според тяхната важност така, както вие я виждате...“

Даяна прегледа останалите вестници. Помисли над тях няколко минути. Вдигна слушалката.

– Добро утро, Сара.

– Добро утро, мис Бракли. Добре, че използвахте пряката си линия. Другият телефон е блокиран, откакто отворихме. Горката Вайолет долу пощурява. Всеки вестник, всички манияци и практически всички търговски организации в страната искат на секундата да се свържат с вас.

– Кажй й да нареди на телефонистката да не приема повече обаждания – каза Даяна. – Кой е дежурен във фойето?

– Хиксън, струва ми се.

– Добре, кажи му да затвори вратите и да не пуска никого, освен записаните клиентки и хората от персонала. Ако иска да повика някого на помощ. Ако отвън се събере тълпа, да извика полиция. Няколко шофьори и опаковчици постави на входа за снабдителите и на задния вход. Ще им се заплати допълнително.

– Добре, мис Бракли.

– И, Сара, ще ме свържеш ли с мис Брендън?

Мис Брендън се обади след малко.

– Люси! – започна Даяна. – Прегледах вестниците. Всички представят нещата тенденциозно по един или друг начин. А аз искам да знам какво наистина мислят и говорят хората. Избери пет-шест интелигентни момичета от персонала и ги впрегни в работа. Обиколете кафенета, кръчми, барове, бързи закуски, даже перални – навсякъде, където хората говорят и разберете какво всъщност са схванали. Обхванете колкото може по-широк кръг хора. Върнете се към четири и половина, за да докладвате. Не избирай никоя, която има склонност много да пие. Всяка от вас ще получи по четири лири за разноските от мис Трафорд. Всичко ясно ли е?

– Да, мис Бракли.

– Добре. Тръгвай и ги изкарай навън, колкото е възможно по-скоро. Кажи на мис Талуин да ме свърже с мис Трафорд.

Тя уреди няколко финансови въпроса с мис Трафорд и отново се обади на мис Талуин.

– Мисля, че днес ще е по-добре да не съм тук, Сара.

– Сигурна съм в това – одобри мис Талуин. – Хиксън казва, че във фойето има вече пет-шест души, които отказват да си вървят, докато не говорят с вас. Смятам, че ще ви устроят нещо като обсада. По обяд ще бъде съвсем трудно.

– Виж дали може да уредиш персоналетът да влиза и излиза през съседните сгради. Не искам да разпусна хората, ако някои клиентки успеят да се промъкнат, трябва да бъдат посрещнати както винаги, за да не губят вярата си, че всичко при нас е наред. Нещата трябва да продължат колкото е възможно по-дълго.

– Да – каза мис Талуин неуверено. – Ще направя каквото мога.

– Разчитам на теб, Сара. Ако ти трябва, може да се свържеш с мен на домашния ми телефон.

– Очаквам, че ще опитат да ви намерят в апартамента ви, мис Бракли.

– Не се тревожи, Сара. Имаме двама много едри, много добре

платени портиери. Желая ти всичко хубаво.

– Надявам се – въздъхна мис Талуин.

* * *

– Не е етично – оплакваше се административният директор. Огледа групата, присъстваша на обичайното сутрешно съвещание на „Апийл Артс Лимитид“. – Четири пъти се опитвах да убедя тази жена да ни открие сметка. Всеки път отговорът бе един и същ. Тя нямала намерение да работи мащабно, масовият пазар не я интересувал, зависело от лични препоръки. Казах ѝ, че един ден ще бъде принудена да разшири дейността си и ние чудесно можем да ѝ организираме кампания и че имаме мрежа от хора на различни нива, които ще ѝ предоставят за нас отлични препоръки. Предложих ѝ да пробва най-добрите ни услуги на номинална стойност. А тя каза: не, благодаря. Имала цялата клиентела, която е в състояние да обслужи. Изложих ѝ същността на „разширявай или умри“. И пак – не. А сега! Кой я е хванал? Кой държи сметките ѝ! По дяволите, държи ли казах? Само по-гледнете днешните вестници. И всичко това е без-платно! – Е, ама който го е направил, я е хвърлил направо в... въз... калта – продължи административният директор. – Не е почеркът на нито един от хората, които познавам. Каква касапница! Бих казал, че е аматьор.

– По-добре да го хванем и да го назначим – предложи някой. – Бива си го в натопяването, трябва да признаете.

Административният директор изсумтя.

– Целта на тази агенция е да изтъква качествата на клиентите си, а не да ги съсипва и да цапа имената им. Популярността може да създаде лоша слава, но само толкова; а това е много повече – каза той студено. – Който е направил това е заплаха за цялата ни професия. Той може изцяло да разклати вратата на публиката в почтеността на рекламата. Да внушаваш надежда и вяра е едно, да се позоваваш на гадни чудеса е съвсем друго.

Най-младият член на групата се изкашля стеснително. Неотдавна бе завършил университета в Оксфорд. Работеше във фирмата малко повече от година, но бе племенник на административния директор и всички лица с внимание се обърнаха към него.

– Чудех се – започна той. – Искам да кажа, ние като че ли приемаме за установено, че всичко това е напълно лъжливо. В края на краищата, почти всички вестници тази сутрин... – поспря, обезкуражен от техните изражения. – Само една идея... – заключи вяло.

Административният директор толерантно поклати глава.

– Не мога да очаквам да схванеш всички тенденции за няколко месеца, Стивън, ти знаеш. Хитро е, признавам, но това е такава хитрост, която се самовзривява. Пет пари не давам кой я е измислил. Но не е етично.

* * *

Телеграма до Секретаря на Вътрешното министерство:

„Сър, на специално спешно заседание на Общия съвет на братството на Британските собственици на погребални бюра, проведено днес, единодушно бе приета следната резолюция: Съветът изразява пред правителството сериозната загриженост на членовете на Братството по отношение на субстанцията антигерон. Използването на това средство, ако бъде разрешено, няма да закъснее да предизвика спад на търсенето на нашата професия, водещ до висока степен на безработица сред членовете. Братството най-сериозно настоява незабавно да се предприемат мерки производството и приложението на антигерона да се обявят за незаконни.“

* * *

– Аз... възъ... аз искам мнението ви за моята възраст, докторе.

– Мадам, не съм тук за да лаская пациентите си, нито за да си играя на отгатване. Предлагам, ако нямата екземпляр от кръщелното си свидетелство, да направите постъпки пред общината и да си извадите.

– Но там би могло да има безпорядък. Искам да кажа, случват се бъркотии, нали? Би могло да не бъде фактически моето кръщелно свидетелство или някой да е сбъркал при вписването, нали?

– Би могъл, но е съвсем невероятно.

– Все пак, докторе, бих искала да бъде сигурна. Бихте ли могли...?

– Ако това е някаква игра, мадам, аз не съм играч.

– Ама наистина, докторе...

– Практикувам вече трийсет и пет години, мадам. Нито един от пациентите ми, ако е бил с всичкия си, не е изпитвал съмнение за възрастта си. А тази сутрин вече две дами идват при мен с искане да им кажа на колко години са. Това е абсурдно, мадам.

– Но... ами, искам да кажа, съвпадение...

– При това не бих могъл. Мога да определя възрастта ви само приблизително. Едва ли по-добре от някой друг, който не е лекар.

– Това ли казахте и на другата дама, докторе?

– Аз... въз... да, приблизително.

– Тогава няма да ми откажете да определите и моята възраст приблизително, нали, докторе? Искам да кажа, това е доста важно за мен...

* * *

– Моля, три кафета, Криси! Казвам ви, момчета, това започва да става малко зловещо, а? През уикенда хората разправяха, че работите днес ще се оправят. В събота сутринта доста типове се чудеха, защо така са се шашнали в петък.

– О, при отварянето беше спокойно. Нещата се задържаха така около десет минути, после отново настъпи паника. Цените падаха надолу като есенни листа.

– Но, о, благодаря, Криси... Добро момиче. Не, Криси, ако ме удряш, ще се оплача на кмета на Лондон и той ще те премести на борсата... Та докъде бях стигнал?

– Каза „но“.

– Така ли? Чудя се защо? Както и да е, ако има нещо в този антигерон, защо поне някой да не го потвърди или отрече официално? Тогава ще знаем, къде сме.

– Но не си ли видял една статия днес?

– В статията нямаше нищо такова.

– Старче, някои и други високопоставени лица си имат жени, които ходят в „Нефертити“. Клюката за парламента е, че тези жени вярват напълно в антигерона и са убедили и съпрузите. Всъщност това стои в дъното на всичко.

– Ей, вие двамата, изтрезнейте за момент. Това е сериозно. Смятам, че клюката на Бил е вярна. Може да не е толкова сензационна, колкото изглежда, но ако в нея нямаше нищо вярно, досега това щеше широко да е разтръбено. Тази история вече изигра страшен номер на пазара. Отиде ли и по-нататък, няма да се изненадам, ако парламентът прекъсне търговските връзки в очакване на официално изявление отнякъде.

– А може ли?

– Защо да не може, за Бога, ако иска в интерес на членовете си? Във всеки случай, бас държа, че този антигерон е нещо истинско – иначе никога нямаше да се стигне тъй далеч.

– Тогава?

– Тогава е време да се купува. Всичко спада, нали така?

– Какво да се купува, за Бога?

– Добре, но си дръжте езика зад зъбите. Магазини.

– Магазини!

– По-тихо, стари глупако. Ето, погледнете, вече е очевидно. Седемдесет и пет процента от женските дрехи, които се продават в страната, се купуват от жени на възраст между седемнайсет и двайсет и пет години.

– Така ли? Изглежда малко раздуто, но не виждам какво...

– Такива са цифрите. Дори ако антигеронът не е чак такъв, за каквото го представят, да речем, че само удвоява очакваната продължителност на живота, ще се появят два пъти повече жени, които мислят, че са между седемнайсет и двайсет и пет, отколкото досега и ще се купуват два пъти повече дрехи, не е ли така?

– Ааа... Няма ли всички те да имат нужда от два пъти повече дрехи?

– Толкова по-добре. Разбира се, ако факторът на антигерона не е две, а три, още по-добре, но дори и само едно стопроцентно увеличение на оборота не е за пренебрегване. Хвърляйте се към платовете и няма да пропаднете.

– Да, но все още не разбирам какво общо имат седемдесетте и пет процента с...

– Няма значение. Просто продължавай да мислиш върху това, старче. Отивам да вложа мангизите си в бельо...

* * *

Телеграма: До Министър-председателя от секретаря на Дружеството на съботяните:

„Дните на нашия живот са седемдесет години...“

* * *

– Спилър! Спилър! Къде си?

– Тук съм, сър Джон.

– И то много навреме. Спилър, знаеш ли за този антигерон?

– Само от някои отзиви във вестниците, сър Джон.

– Какво мислиш за него?

– Не мога да кажа всъщност, сър Джон.

– Говорих с жена си за него. Тя абсолютно му вярва. Ходи в онова заведение „Нефертити“ от години. Склонен съм да се съглася с нея. Не изглежда и с ден по-стара, отколкото когато се оженихме, а?

– Лейди Катърам чудесно запазва външността си, сър Джон.

– По дяволите, човече. Не я изкарвай вдовица. Виж тази снимка. Направена е преди девет години. Сега тя изглежда също толкова млада и също така хубава, както и тогава. Нито ден над двайсет и две.

– Точно така, сър Джон.

– Това или е чудо, или има нещо в тази работа.

– Прав сте, сър Джон.

– Искам да се добереш до жената, която ръководи това заведение, някоя си мис Бракли. Уреди ми курс на приложение веднага. Ако се заопъва за записването, предложи й двайсет и пет процента над обикновената такса за бързата услуга.

– Но, сър Джон, разбрах, че лейди Катърам вече...

– О, за Бога! Спилър, не за жена ми, а за мен!

– О... въз... да. Разбирам. Много добре, сър Джон.

* * *

– Хенри, виждам, че имам записан въпрос за утре по тази работа с антигерона. Имаме ли вече повече подробности?

– Боя се, че още не, сър. Тоест нищо надеждно.

– Добре, бъди добро момче, пораздрусай ги малко. Не искаме мистърът пак да се впряга, нали така?

– Наистина не искаме, сър!

– Хенри, какво е твоето собствено неофициално мнение за това?

– Ами, сър, жена ми случайно познава няколко дами, които са клиентки на „Нефертити“. Май нито една от тях не изпитва ни най-малко съмнение, че това нещо е истинско. Трябва да се допусне известно преувеличение в някои от вестникарските статии, но от доказателствата до този момент съм склонен да смятам, че антигеронът може да е направен, искам да кажа вече е направен.

– Доста се страхувах, че ще кажеш точно това, Хенри. Никак не ми харесва, момчето ми. Ако претенциите им са верни и дори само наполовина истински, ефектът ще бъде... въз... въз...

– Апокалиптичен, сър?

– Благодаря, Хенри. Боя се, че това е le mft juste⁷.

* * *

– Точно това е начинът да бъдеш подготвен, ин-спекторе. Като се съди по това, как се нареждат нещата, изглежда, скоро ще трябва да я приберем. Рано или късно, дори ако е само заради собствената ѝ защита. Подушвам истински неприятности. Казваш, че обвинението за опасни наркотици няма да свърши работа?

– Говорихме с началника за това, сър. Нямаме никакви доказателства за използването на какъвто и да е от познатите наркотици. Трудността е, че едно нещо не е опасен наркотик, докато не е обявено за такъв.

– Подозирано притежаване на такъв?

– Рисковано е, сър. Сигурен съм, че няма да намерим нищо от списъка в наказателния кодекс.

– Е, винаги можете да им пришиете нещо, ако истински искате. Какво ще кажеш за скитничество?

– Скитничество ли, сър?

– Тя им е разправяла, че ще живеят двеста години. Предсказване, нали така? Това я превръща в измамница или скитница според „Наредбата за скитничество“.

– Едва ли бих смятал така, сър. Всъщност, не е предсказвала. Тя просто претендира, че има нещо, което увеличава очакваната продължителност на живота.

– Въпреки това то би могло да бъде измама.

– Би могло, сър. Но това е истинският въпрос. Е ли всъщност? Изглежда никой не знае.

– Ама не можем да чакаме двеста години, за да научим, нали? Струва ми се, че най-доброто, което можем да направим, е да създадем съдебно разпореждане за поведение, умишлено водещо до нарушение на обществения ред и да го задържим, докато ни потрѣбва.

– Много се съмнявам, че то ще бъде потвърдено на сегашното заседание, сър.

– Може би, Ейвърхаус, може би. Но днешното заседание няма да е същото като утрешното или другиденшното. Запомни ми думите. Така или иначе, направи всичко възможно да го съставиш. Имам чувството, че по-късно ще ни потрѣбва много спешно.

– Да, сър. Ще го направя.

* * *

КРАЛИЦАТА И АНТИГЕРОНА

„«Вечерен флаг» не се съмнява, че изразява чувствата на огромното мнозинство от своите читатели, като настоява висше предимство при използването на последния триумф на британската наука да има Първата дама в нашата страна...“

* * *

– Двойно, шефе... Та аз викам направо. Викам: глей кво, моме. Природното си е природно, а т'ва тук не е. Майка ти нали не е изкарала двеста годин? Ами мойта? И сига – и нивга веч. И ти не тебе да го праиш, ич не тебе. Щот не е природно! Благодарско, шефе. Те т'ва е.

– Па така е, Бил. Т'ва е ваджишки неприродно, пустото. Тя к'во ти рече кат та чу?

– Тя си метва главата и вика: „Щом е така, нашите литургии не тебе да ги показват по тая гадна талавизия“. Не спорим, викам й, само ти думам. Ти моеш да си се връткаш по бикини и прочие га я съм яко натряскан, ега ти. Виж к'во, нема да ги праиш тия работи и толко. Га приказват „дорде смърт ни раздели“ нема на ум разни шменди-капели да си жив три пъти повече от другия. Така че да си изфърлиш от главата тоя там анти-кво беше, не ти е твоя работа. И ако некога та пипна с тая щуротия, моме моя, ша та пребия – да н'ми речеш после, че не съм та предупредил. Т'ва не е природно. О, речи й направо, аз й рекох.

– И не й хареса?

– Ич. Разциври са, ти казвам, рече, че не било честно, и как имала право да живее, колко се може. Добре, рекох й, ти само пробвай и ша видиш к'во ш'ти са случи. Тогава тя са разциври още повече, докат й викнах да млъкне, и пак заскимтя. След малко рече: „Имам право, щом искам, вика, ама ти немаш никакво право да ми разправяш, че не мога“. Мое и така да е, ама ти само пробай и ша видиш. После след малко спре да скимучи и ма гледа малко мръсно. Бил, вика, да речем, че и ти имаш т'ва антинешо? Тогава ша бъди същото за двамата, значи ша е наред. Аз я гледам. Виж к'во, викам й, два неприродни не праят едно природно. Никогаш. И к'во ша ми е на мене да карам двеста гадни години с твоя гаден език? Добре, викаш! Брей че ма ядосваш! Ша та пребия за тая щуротия!

* * *

– Бърт, о, Бърт, включи Би Би Си, моля те. Ето я хубостницата. Там

е онази жена, която ти казва какво да правиш, за да живееш сто години. Не че съм умряла да живея толкова дълго. Вече понякога има моменти, когато знам как се чувстваш при това. Но може да е хубаво да знаеш как...

– Добър вечер, дами и господа. Добре дошли при поредната програма в нашата новинарска серия. Нашият репортер тази седмица... Мис Даяна Бракли... мис Бракли е интервюирана от Рупърт Пиджън...

– Мис Бракли, вашето съобщение миналата седмица наистина като че ли предизвика голямо раздвижване.

– Съвсем не е неочаквано, мистър Пиджън.

– В случай, че някои от нашите зрители са пропуснали напоследък да прочетат вестниците, мислите ли, че бихте могли съвсем просто да ни представите най-същественото от вашето съобщение?

– То наистина е съвсем просто. Ако хората желаят да живеят по-дълго, има средство да се осъществи.

– Разбирам. Това наистина е казано направо. И претендирате, че сте разработили някаква процедура, която го осигурява?

– Не мисля, че имаме нужда от двусмислени въпроси, мистър Пиджън.

– Моля?

– Вие претендирате ли, че сте закусували тази сутрин, или наистина закусувахте, мистър Пиджън?

– Ами аз...

– Точно така, мистър Пиджън. Тенденциозно е, нали?

– Ъъъ... Вашето съобщение пре... искам да кажа, съобщихте, че известен брой хора вече са подложени от вас на процедурата, която ще окаже такова въздействие.

– Така е.

– Колко хора приблизително?

– Няколкостотин.

– Всичките жени?

– Да, но това е резултат на обстоятелствата. То действа също толкова ефективно и на мъжете.

– И колко дълго ще живеят тези хора?

– Не бих могла съвсем точно да ви кажа, мистър Пиджън. Колко ще живеете вие?

– Но вие разбирате, че претендирате... Имам предвид казвате...

– Казах, че тяхната очаквана средна продължителност на живота бе увеличена и че ако прилагането на процедурата продължи, те биха

могли да очакват двойно по-дълъг живот, или тройно, в зависимост от характера на процедурата. Това е съвсем различно от казването на всеки колко дълго ще живее. Преди всичко, когато удвоявате очакваната продължителност на живота си, удвоявате и вероятността от фатални злополуки. Много е възможно да увеличите повече от два пъти и чувствителността си към бо-лести.

– Тогава някоя, която е утроила очакваната си продължителност, няма толкова голям шанс да я реализира, колкото би имала през нормално продължителен живот?

– Така е.

– Но, ако не говорим за злополуки и сериозни болести, тя би могла да доживее до своя двести рожден ден?

– Да.

– Добре тогава, мис Бракли. Беше заявено от не един вестник, че нито една от тези жени, които сте обработвали с антигерон, така ли се казва...

– Да. Антигерон.

– Че нито една от тях не е знаела, че въздействате по този начин, докато не направихте съобщението си преди няколко дни?

– Мисля, че една-две може да са се досетили.

– Искате да кажете, че не отричате?

– Защо ще отричам?

– Ами бих си помислил, че това е доста сериозно обвинение. Всички тези хора идват при вас и доверчиво се оставят в ръцете ви, и вие ги третирате с антигерон, който ще ги направи да живеят двеста години, без дори да им казвате. Струва ми се, че това би могло да бъде доста сериозно обвинение.

– Така е. Ако някой се изправи пред перспективата да живее двеста години...

– Позовавах се на... добре, на елемента на измама, който се съдържа в съобщенията.

– Измама? Какво искате да кажете? Няма никаква измама – фактически е точно обратното.

– Страхувам се, че не долавам съвсем...

– Много просто, мистър Пиджън. Ръководя бизнес, който не ни е позволено да назоваваме открито. Тези дами идваха при мен като клиенти и казваха всъщност, че искат да запазят младостта и красотата си. Е, това е жаргон, разбира се. Никой не може да ги запази. Но аз им казвах, че мога да им ги удължа. Отговаряха ми, че точно това имат предвид,

така че точно това правех. Къде е измамата?

– Ами те едва ли са очаквали точно това, мис Бракли.

– Намеквате, че те са очаквали да бъдат измамени и че съм виновна в това, че съм им давала, каквото са искали, вместо измамата, която са очаквали. Така ли, мистър Пиджън? Не смятам, че тук сте стъпили на много здрава почва. Всички в моя бранш твърдят, че продължават младостта и красотата. Аз съм единственият член на гилдията, който и прави това, което те искат. Предоставя им стоката. А вие ми говорите за „сериозно обвинение“. Просто не ви разбирам, мистър Пиджън.

– Пре... искам да кажа, вашата процедура с антигерона винаги ли е стопроцентова успешна и безопасна?

– Сред неколкостотинте ми клиентки имаше само един неуспех. Дама, която страда от рядка, неподозирана алергия.

– Така че не твърдите, че винаги е безопасно?

– Положително не. Но е успешна в над деветдесет и девет процента от случаите.

– Мис Бракли, предполага се, че ако антигеронът се използва широко, ако въобще се прилага, ще има сериозни последствия за нашата социална система. Съгласна ли сте?

– Разбира се.

– Какви последствия предвиждате?

– Можете ли да се сетите поне за едно нещо, което няма да бъде повлияно, ако всички имаме възможност да живеем двеста години?

– Смятам, че до сега, мис Бракли, не е имало никакво научно изследване на вашата пре... въз... на антигерона?

– Грешите, мистър Пиджън. Аз като биохимик съм го изследвала твърде подробно.

– Аз... въз... независимо изследване ли да го наречем?

– Още не.

– Бихте ли приветствали такова изследване?

– Защо трябва да го приветствам? Аз съм напълно удовлетворена от ефикасността на антигерона.

– Тогава, да кажем, бихте ли възразили срещу него?

– Още веднъж – защо да възразявам? Честно казано, мистър Пиджън, пет пари не давам. Единственото, което може да се каже в полза на едно ново изследване е, че би могло да доведе до откриването на други, може би по-добри видове антигерон.

– Мис Бракли, едно от нещата, които предизвикаха най-много предположения, е природата на антигерона.

– Той е химична субстанция, образувана от микроорганизми, които имат свойството да забавят известни метаболитни процеси и притежава далечно химично средство с антибиотиците.

– Разбирам. Бихте ли ни казали източника на тази субстанция?

– Предпочитам още да не го разкривам.

– Не мислите ли, мис Бракли, че това би... въз... вдъхнало повече доверие, ако можехте да ни дадете някакви сведения?

– Май не се разбираме с вас, мистър Пиджън. Какво ви кара да мислите, че искам да „вдъхвам доверие“? Аз не съм психотерапевт, нито политик. Антигеронът съществува. Резултатите му не зависят от доверието повече, отколкото от рициновото масло. Дали хората „вярват в него“, както се казва, или „не вярват в него“, не влияе в ни най-малка степен на неговите свойства...

– О, превключи на Ай Ти Ви, Бърт, тази ни будалка. Нищо няма да каже. Можех да се сетя, че всичко ще се окаже многозначителните високоинтелектуални брътвежи на Би Би Си. Така е по-добре...

* * *

– Скъпи, буден ли си?

– Мммм...

– Скъпи, мисля си за това нещо антигерона...

– Мммм?

– Ами ще бъде доста дълго време, нали така? По-дълго, отколкото смятахме, искам да кажа. Би ли казал, че двеста години са за по-хубаво, или за по-лошо, скъпи? Аз... ух-ох-ух-ух...

– Какво пухтиш, за Бога?

– Пухтя ли! Аз се задушavam! Мисля, че на хората трябва да им се забрани да имат бради в леглото. Аз... Ох... Ох... Ух... ух...! Но, слагурче, ти още не си отговорил на въпроса ми.

– О, за по-лошо. Категорично за по-лошо.

– О, мили, ама че си прасчо!

– Би трябвало да бъде най-малко триста години.

– Прасчо, обратно... Ооо, милиии...!

* * *

– Тук радио Москва.

Като се позовава на статии в днешни лондонски вестници, московският вестник „Известия“ пише:

„съобщението на британската преса за откриването на вещество, което ще увеличи нормално очакваната продължителност на живота, не изненада много добре информираните граждани от Народните републики на СССР. Хората в Русия са добре запознати с пионерската работа в тази област на отдела по гериатрия в държавната клиника в Комск под ръководството на героя на съвет-ската наука другаря доктор А. Б. Кристанович. Учените в СССР не са особено впечатлени от недоказаните претенции, направени в Лондон. Те посочват, че това развитие на въпроса, основаващо се несъмнено на работата на Кристанович, е експлоатирано в Англия от капиталистически интереси и че предявените претенции следователно могат да се смятат за преувеличени по причина на частно печалбарство.

Така за пореден път се демонстрира в работата на А. Б. Кристанович примерът, който постоянно се дава на останалия свят от бързия прогрес на съветската наука...“

* * *

- Добър вечер, полицай.
- Добър вечер, сър. Добре ли сте?
- Малко пийнал, полицай. Не обръщай внимание. Не пиан, не със стомашно разстройство. Само леко пийнал.
- По-добре да си вървите вкъщи, сър.
- На път съм, полицай. Живея наблизо. Това е съвършено изключително, съвършено изключително.
- Радвам се да чуя, сър. И все пак, ако бях на ваше място...
- Но не знаеш защо се напих, нали? Ще ти кажа. Заради тази жена с нейния анти... анти... ами антинещо.
- Антигерон ли, сър?
- Точно така. Антигерон. Ами, виждаш ли, интересувам се от статис... статистика. Работих над това. Щом веднъж това анти-антинещо заработи, ние всички ще започнем да гладуваме. След по-малко от двайсет години всички ще гладуват. Много тъжно. Затова се напих. Твърде изключително.
- Добре, сър, ще трябва да се погрижим то да не заработва, нали така?
- Няма полза, полицай. Желанието да оцелееш е прекалено силно. Няма да можем да го спрем. Индивидуалното желание да оцелееш е

част от жизнената сила. Всичко е въпрос на равновесие. Твърде многото жизнена сила е саморазрушителна. Мислил ли си някога за това, полицаи?

– Не мога да кажа, че съм мислил, сър. А сега няма ли да е по-добре да се приберете? Минава полунощ, знаете ли.

– Добре, полицаи. На път съм. Само исках да ти кажа, това е всичко. Всички ще гладуваме след по-малко от двайсет години. Много сериозно положение. Не забравяй, че съм ти казал.

– Ще запомня, сър. Лека нощ.

– Лека нощ, полицаи.

13

– Къде си? – попита лейди Тюли.

– Тук отвън. Ела насам, Джанет – повика гласът на Даяна.

Джанет Тюли пристъпи към прозореца.

– О, Даяна! Каква възхитителна градина, точно тук горе. Никой никога не би се досетил.

– Обичам своята градинка – Даяна се изправи и свали ръкавиците си. – Радвам се, че си успяла да влезеш.

– Мила моя, без твоя специален пропуск нямаше да мога и да се доближа. Май си хванала цял корпус портиери да те охранява.

– Необходимо е, за съжаление – каза Даяна. – Трябваше да се измъкна навън в един търговски фургон, за да се добера до това предаване в понеделник и да изпратя двойница през главния вход с моята кола, за да мога да се завърна безопасно. От тогава съм затворница. Ела и седни. Ще прием кафе, докато ми разказваш какво става.

– Не мога да остана дълго. Безумно съм заета.

– Добре ли върви?

– Имаш предвид лигата? О, да. Лидия Уошингтън бе избрана за водачка. Това е добър избор, готова е да работи като дявол и не се бои от никого и от нищо. Вече оформи добро ядро на един съвет вчера и страшно се забавлява при това.

– Както изглежда, ти също, Джанет.

– О, да. Единствената неприятност е, че не ти оставя много време да спиш. Няма значение. Все пак това ще може да стане и после. Но, Даяна, скъпа моя, наистина ти свалям шапка. Сега, когато се огледахме една друга, видяхме, че сме жени и дъщери на половината върхушка. На

четирима министри от кабинета, на трима други министри, на двама архиепископа, на три графа, пет виконта, на ръководители на дузина компании от външното разузнаване и половин дузина банки, на двайсет и трима членове на правителството, осем члена на опозицията и други подобни. В добавка имаме тесни връзки, които не са съвсем брачни, с много други влиятелни хора. Така че, както виждаш, по един или друг начин не са много нещата, които не знаем или не бихме могли да научим.

– Точно това искам. През последните три дни връзката ми със света бяха само вестниците и Би Би Си. И мъничко Сара в офиса. Заклучавам, че главната неприятност идва от „Тръмпитър“?

– О, да, там имаше прелестна поредица. Но в понеделник разбраха, че не са заложили на коня, който трябва от партийна гледна точка и горкият редактор изхвърча с трясък. Още на другия ден излязоха с подкрепа на линията на опозицията. Експлоатация на работниците. Перспективата за три живота, прекарани на заводската скамейка. Неизбежно увеличение на безработицата. Невъзможност да се изплащат адекватни пенсии дори ако пенсионната възраст се вдигне със сто години. Липса на възможности да повишение. Фаворизиране на богатите. Фаворизиране на интелектуалците. Фаворизиране на всички висши административни и ръководни кадри. Окопаване на монарха. Тази посока беше лоша и бързо я изоставиха. Липса на възможности за младите. Липса на млада кръв навсякъде. Повишение на цените, дължащо се на повишените изисквания от увеличеното население. Срив в Националното здравеопазване, изправено пред проблеми на пренаселение и така нататък. Призив към всички синдикати да организират масови протестни акции. Намек за обща стачка, ако из-ползването на антигерона не се обяви за престъпно деяние.

На път за тук минах покрай стената, някъде по пътя от Нотинг Хил, надраскана с: „ДОЛУ АНТИГЕРОНА! ВСИЧКИ НАВЪН НА ДЕМОНСТРАЦИЯ НА «ТРАФАЛГАР СКУЕЪР» В НЕДЕЛЯ!“

Те ще получат впечатляващ брой гласове. А и кой иска да бъде заплашван или изолиран? Никакво тайно гласуване. Чартистките им предшественици са проливали кръвта си за него, но тези... Така или иначе, това не означава кой знае какво. Жените не са за забраната, каквото и да говорят на мъжете си. Първо, имаше гаф спрямо кралицата. И второ, не им харесва идеята мъжете им да гласуват за по-къс живот за тях.

– А църквата? Чух една проповед в неделя...

– Няма място за тревога. Той прибърза и излетя в грешна посока. В Кантуър са за, в Ибър са с резерви, в Бат и Уелс – за. Фактически всички

са повече или по-малко за, въпреки че в Ландаф и Нюкасл има колебания. В края на краищата да си анти звучи почти като препоръчване на самоубийство чрез отричане на възможността да живееш, не е ли така? Има и някои малки секти, които защитават така наречения от тях фундаментализъм. Рим изглежда още мисли по въпроса, а нашите връзки с тях не са толкова добри по понятни причини. Борсата излезе от контрол и трябваше за малко да бъде затворена. Но предполагам, знаеш това. Като цяло, мисля, че не върви много зле. Нашите членове вършат огромна работа като пета колона, в домовете си и в обществото, и е доста вероятно да не се наложи да създаваме широкомащабна Партия на новия живот. Както ти казах Лидия Уошингтън събира и подготвя организацията, в случай че ни потрябва. Чуваме, че министър-председателят е много нещастен, горкият. Ако разреши използването на антигерона, ще настъпят повсеместен хаос и бунтове отляво. Ако опита да го забрани, ще се надигне вой и почти революция, а нашата Партия на новия живот ще получи известност само за една нощ. Понастоящем в клубовете залагат четири към едно, че откритието ще се разреши рано или късно. Тогава защо да се оставят чужденците да излязат първи с него? Ползата за нас би могла да бъдем население с по-голям опит и от там – с по-големи способности, така че да спечелим първенство.

Даяна кимна.

– Е, поне започват да разбираат какво ще означава то – каза тя.

– Но това е само част от тревогите на горкият човек – продължи Джанет Тюли. – Ако се съгласи да го разреши, ще възникне проблем в отношенията с Китай.

– Китай! – възкликна Даяна ужасена.

– Миличка, няма защо да се правиш на изненадана пред мен – заяви Джанет.

– Но аз съм изненадана – възрази Даяна. След това си спомни неприятното преживяване на Ричард и Зефани. Според разказа на Зефани имало трима мъже, когато тя споменала източника на доставките. Това би могло да излезе от всеки от тях. – Какво за Китай? – добави тя.

– Говори се, че там е единственото находище на особен лишей, от който се получава антигерона – каза Джанет, като не сваляше очи от лицето на Даяна.

– Ясно – Гласът и изразът на Даяна бяха неопределени.

– И щом веднъж китайците разберат защо искаме да купуваме техния лишей, това ще бъде краят. Ще си го запазят за себе си, дори да не го ползват и ще бъдем някъде много назад в списъка на купувачите.

Даяна отново кимна.

– Може да бъде доста по-неприятно от това – съгласи се тя. – Щом разберат китайците, ще научат и руснаците. Лишеят не идва от самия Китай. Той расте в северна Манджурия близо до руската граница. Ако руснаците случайно решат, че е достатъчно ценен, за да го заграбят, всичко може да стане.

– Във всеки случай изглежда, че ние няма да го получим – прецени Джанет, – и тогава какво ще стане? Има ли някакъв смисъл да провеждаме кампания за антигерона въобще?

Даяна се колебаеше.

– Не бях съгласна, че това е единственият източник – уточни тя.

– Добре. Бъди предпазлива, щом ти харесва. Просто ти казвам какво се говори: лишеят се внася от Китай и е обработен за получаване на антигерон от теб в „Дар Хаус“.

Даяна внезапно се изправи на стола.

– Но това е абсолютно невярно. Аз внасям лишея, аз го обработвам, той въобще не отива в „Дар Хаус“. Това е пълна измислица.

– Мила, не ме гледай кръвнишки, не съм го измислила аз.

– Не. Разбира се, че не си, Джанет. Но от всички гадни, глупави неща... О, почакай ме тук няколко минути, Джанет, трябва да обмисля това.

Даяна излезе в малката градинка. Стоя и гледа над върховете на дърветата в парка близо десет минути. Върна се. Движенията ѝ бяха резки.

– Джанет, искам да направя изявление. Няма значение по коя телевизия в събота вечерта. Някоя от програмите „За всекиго по нещо“ ще свърши работа. Само десет минути. Дори пет ще стигнат. Искам да им кажа всичко за антигерона – въпросите, на които по-рано не отговорих. Мислиш ли, че това може да се уреди?

Джанет се усмихна.

– При създадените обстоятелства би било невероятно някоя телевизия да не се съгласи, мила. Но каквото и да кажеш, не виждам как би могло много да промениш положението.

– Сега това няма значение. Само го уреди, душичке. И го разгласи. Увери се, че ще бъде разгласено.

– О, те ще го разгласят непременно. Но не виждам...

– Всичко е наред, Джанет. Знам какво правя. Стори това за мен и продължи да организираш Лигата. Изглежда, скоро ще трябва да се обяви...

Джанет Тюли излезе след няколко минути. Вратата едва се бе затворила след нея и Даяна вече въртеше телефона в кабинета си.

– О, Сара, намери мис Брендън и ми я изпрати тук. Дай ѝ карта, за да я пуснат вътре... Да, това е изключително важно. Не мога да обясня сега, но нещо се случи. Ще трябва да придвижим всичко... Да, мисля, че нямаме много време. Искам я тук бързо...

– Добре, мис Бракли... О, получих телеграма от Америка. Адресирана е до „Нефертити“. Гласи:

„Дръжте всички сделки отворени наше седемцифрено предложение права антигерон“.

Подписана е „Бен Линденбаум, президент, Лекарствена корпорация «Стремеж към щастие», Инк., Бруклин, Ню Йорк“.

* * *

Един фургон се отклони от пътя на тревната ивица и загаси фаровете си. Неясни фигури заслизаха една по една и се опитваха да привикнат към оскъдната светлина на звездите. Един глас каза тихо, но достатъчно силно, за да го чуят:

– Уредено ли е всичко? Всички ли имат нещата си?

Чу се утвърдително мърморене.

– О'кей. Сега си го набийте в главите. Един крясък на кукумявка означава, че Джими прерязва телефонните жици. Те всички са прекарани отвън като сноп, така че това изолира цялата сграда. След това чакате. Ако някой ви открие, скачате върху него преди да успее да вдигне тревога и се грижете да не вдига шум. При три крясъка едновременно, задействате вашите работи, но не преди това. Три крясъка на кукумявка, запомнете. Ясно ли е на всички? Добре тогава. Отваряйте си очите и гледайте къде вървите. Ще си намерите сами пътя обратно насам и няма да чакаме дълго изостаналите. Хайде...

14

Даяна се събуди от звъна на телефона до леглото ѝ. Неохотно поsegна към него.

– Да? – каза тя.

Гласът на телефонистката отговори:

– Добро утро, мис Бракли. Съжалявам, че ви събуждам, но ви търси мис Саксоувър. Тя е в списъка и казва, че е важно.

Даяна за миг се събуди напълно.

– Да. Свържи ме, моля те.

– Даяна? Тук е Зефани.

– Какво има, Зефани?

– О, Даяна, пак „Дар“. Целият изгоря. Докрай този път. Татко е закаран в болница и...

Сърцето на Даяна внезапно подскочи и за момент я прободеше. Стисна слушалката.

– О, Зефи! Какво е станало с него? Какво? Какво?...

– Всичко е наред, Даяна. Не е ранен тежко. Не е обгорен, искам да кажа. Трябвало е да скочи през прозореца и е доста разтърсен. Спял е в преподавателския блок, нали знаеш...

– Да, да. Но това ли е всичко? Не е ли ранен?

– Не. Само няколко натъртвания, казват в болницата.

– Слава Богу... Какво е станало, Зефи?

– Не сме съвсем сигурни. Прилича на акция на доста хора. Едновременно пламнало отвсякъде. Един човек бил буден, казва, че не чул нищо, докато внезапно не се е разнесъл шум на строшени стъкла от всички посоки. Явно хвърлили са бутилки със запалително вещество през прозорците. Не бензин, казва той, нещо много по-възпламеняващо се. Обхванало сградата, жилищата, лабораторните блокове и някои от къщите на персонала. Всичко едновременно. Телефоните не работели, така че Остин взел колата си и тръгнал да търси помощ. Натъкнал се на тел, опъната през автомобилната алея до къщичката на портиера. Това повредило колата, тя блокирала алеята. И бедният Остин също е в болница. Получил е множество лоши порязвания и счупено ребро има, горкият. А милият стар мистър Тимпсън, помниш ли стария Тими, пазача? Намерили тялото му в двора при оборите. Полицията казва, че е фраснат с нещо. Така да умре горкият старец! Само един удар, слава Богу. Не е могъл да разбере нищо. Но всичко е изгоряло, Даяна. Къщата, лабораториите, складовете – всичко, с изключение на няколко от къщите за персонала. Никой нищо не е могъл да направи. Докато открият какво е станало с Остин, практически всичко е било свършило.

Татко успял да се довлече малко по-далече от преподавателския блок, иначе щял да бъде затрупан, когато изгубил съзнание.

– Слава Богу – въздъхна Даяна. – Полицията има ли представа, кой го е сторил?

– Мисля, че не. Казали са на Рейкс, който е натоварен с „Дар“ в момента, че „имали причина да смятат“, че е била банда, която е пристигнала отнякъде с камион. Рейкс каза, че това е много майсторско умозаключение.

– Зефи, сигурна ли си, че баща ти няма никакви сериозни увреждания?

– Малко си е навехнал лявата китка, друго не личи, но ще видим на рентгена. Питам се, Даяна, дали ще му трябва повече време, за да оздравее. Повече, отколкото на хората, които не са получавали, знаеш какво?

– Не мога да кажа, Зефи. Китката ще оздравява по-дълго, разбира се, натъртванията също и откритите рани, ако има такива. Но общото сътресение и, както предполагам степента на шока – за тях просто не знам. Не смятам, че ще се наблюдава някакво забележимо забавяне. За тях ли мислиш?

– Не ми се иска лекарите да започнат да си пъкат носа.

– Така е, разбира се. Ще трябва да следим за това. Ти, искам да кажа. Предай му моите... моите най-добри пожелания.

– Ще му предам. Даяна, какво е това твое предаване утре вечер? Вярно ли е?

– Да. Откъде чу?

– Споменаха го между съобщенията преди но-вините тази сутрин. Звучеше... Какво се каниш да кажеш?

– Всичко, Зефи. Ако сега не го направя публично, виждам как скоро ще ме накарат с нещо като призовка да говоря на по-тайно място. Публично, мила, е по-добре.

– Но нищо за татко?

– Можеш да го попиташ, но ми се струва, че все още е убеден, че неговата тежест ще свърши повече работа по-късно. И без това на главата си има достатъчно неприятности в момента.

– Добре. Ще го попитам. Ще ти се обадя.

– И не забравяй да му предадеш... да му кажеш, че аз...

– Няма, Даяна. Довиждане.

* * *

Даяна търсеше във вестниците съобщение за пожара в „Дар“. Явно вестта бе дошла твърде късно дори за лондонските издания. Но бе пълно със статии за антигерона. „Таймс“ за втори път му отделяше видно място под уводната си статия и публикуваше половин дузина писма. Отношението в тях бе различно – от сухо споменаване на факти до ръба на

суверна тревога, но всички изразяваха сериозно безпокойство. „Гардиън“ изглеждаше разкъсан между либералното си уважение към всяко ново познание и броят на оплакванията от възможните последствия. „Тръмпитър“ не бе променил отново мнението си. Но въпреки все още категоричния му апел за забрана на антигерона, сега се усещаше някакъв нюанс на размисъл. Вече не създаваше впечатлението, че издаващата го партия е будител на тълпите.

Наистина, в почти всички популярни вестници се забелязваше известна промяна на отношението, сякаш по „Флийт Стрийт“ бе тръгнала мътва, че антигеронът май има по-големи възможности от простото увеличение на броя на читателките.

Най-удовлетворяващото за Даяна бе, че никъде не се поставяше под въпрос истинността на антигерона. При създалата се обстановка това свидетелстваше не само за доверието в клиентките на „Нефертити“, но за успеха, който те явно бяха постигнали в убеждаването на своите съпрузи, приятели и многобройни познати. Това бе много повече, отколкото се бе надявала. И където бе очаквала да срещне първите барикади, почти нямаше съпротива.

Даяна бе предвиждала как чиновниците, продавачите в магазини, обикновените работници от всякакви работилници този път ще решат, че възраженията на работниците от заводите важат и за тях и ще побързат да се присъединят към каузата им. И сега се затрудняваше да каже, дали това обединяване се бави просто от бавната оценка на нещата или тя бе преувеличавала обществената съпротива срещу откритията. Взе да се пита и дали не бе опростила твърде много положението по отношение на мъжете. Беше пренебрегнала две неща. Съпротивата към една перспектива за твърде удължен живот с еднообразна работа влизаше все пак в конфликт със силното желание на личността да оцелее на всяка цена и в резултат на това противоречие сега мнозина бяха в безпомощна нерешителност. И друго навярно бе подценила: откритията в науката толкова силно бяха излезли извън контрола на обикновените хора, че всяко ново откритие вече се приближаваше към Божиите работи и май не си струваше или не трябваше да се опитваш да го използваш.

Но каквито и да бяха причините, Даяна вече разбираше, че борбата нямаше да бъде между отделни прослойки, както си бе представляла, а по-скоро ще прилича на някакъв мащабен турнир пред много публика. Успехът може би щеше да е променлив.

Обмисли ситуацията и реши, че развитието на нещата по-скоро ще подпомага първоначалния ѝ стратегически план, отколкото да го

затруднява.

Лесната победа във фаза първа бе удовлетворителна. Открила бе и слабите места в силите на противника. Но въпреки това грижливо изработеното разписание би могло да се преобърне с главата надолу. Има един неясен промеждутък, когато не е сигурно дали резервите ще могат да се хвърлят напред навреме, за да се използва предимството.

Но след като прочете във всеки вестник подчертано с линии съобщение, че пиесата в събота вечер ще бъде отложена от девет и петнайсет за девет и трийсет, за да се даде възможност на мис Даяна Бракли да направи изявление за антигерона, усети, че вече може да се заеме с втората фаза...

* * *

Вратите на асансьора се отвориха и малка група излезе в коридора. Първо Даяна – в полувечерна рокля от бледосива коприна, с дълги бели ръкавици, smaragd, висящ на шията, с лека, обточена с кожа около шията наметка на раменете. Зад нея – Люси Брендън и Сара Талуин. Първата облечена не толкова очебийно, но също с подходящ за случая вид. Сара – в доста строга тъмносиня рокля, която подхождаше на отговорността ѝ за протичането на заседанието. И накрая – Отили, прислужничката на Даяна.

Портиерът във фойето стана от масата си и се приближи със загрижен вид.

– Вън има доста голяма тълпа, мис Бракли – каза той. – Бихме могли да сложим няколко стола в един фургон и да ви изведем пак по този начин, ако же-лаете?

Даяна погледна през големите стъкла на вратата. Около сто човека, прецени тя, главно жени. Мъжете са двапетина, има двама с фотоапарати. Колата, пазена от помощник портиера, стоеше до бордюра зад тях.

– И без това малко сме закъснели, сержант Трант. Мисля, че ще използваме колата.

– Добре, мис.

Сержантът прекоси фойето, отключи вратата и излезе. Жестът му към тълпата бе съвсем повелителен. След кратко колебание тя се раздели на две и направи тесен проход по стълбите и тротоара.

– Слава Богу, само временно сме величества – измърмори мис Брендън на мис Талуин. – Представи си да преминаваш през това няколко пъти на ден.

Сержантът, след заплашително оглеждане на тълпата, която понечи

да се събере отново, отвори широко вратата. Трите дами с Даяна начело пристъпиха напред. Отили остана да се суети неспокойно във фойето. До тротоара помощник портиерът, който бе докарал сивия ролс и го пазеше, държеше вратата отворена, приготвена за нея. Люси долови глас, който казваше:

– Четирийсет, разправят. Изглежда като момиче, нали?

Даяна прекоси площадката и заслиза. Фотографите включиха светкавиците си.

Три бързи щраквания прозвучаха едно след друго.

Даяна залитна и се хвана за лявата си страна. Тълпата стоеше замръзнала. Червено петно се появи под ръката ѝ. Кръв струеше между пръстите на бялата ѝ ръкавица. Аленото петно оцветяваше все по-широко бледосивата коприна. Даяна направи стъпка назад, сви се, хлъзна се надолу по стълбите...

Светкавиците на фотографите отново грейнаха...

Помощник портиерът изостави колата и се хвърликъм Даяна. Сержантът бутна настрана Люси Брендън и хукна надолу по стълбите. Даяна лежешеотпусната със затворени очи. Двамата портиерисе опитаха да я вдигнат. Един глас каза тихо и властно:

– Не я пипайте.

Сержантът се огледа и видя младолик мъж в добре ушит тъмен костюм и очила с рогови рамки.

– Лекар съм – обясни той. – Можете да ѝ навредите. По-добре веднага повикайте линейка.

Наведе се над Даяна и взе ръката ѝ, за да провери пулса.

Сержантът изтича нагоре по стълбите, но откри, че е изпреварен. Отили вече бе с телефон в ръка.

– Линейка, да, бързо, бързо! Елате веднага при „Дарлингтън Маншънс“, да, една лейди беше застреляна...

И затвори.

– Хвана ли го? – попита тя.

– Кого? – попита сержантът.

– Човека, който направи това – каза Отили нетърпеливо. – Дребен мъж в шлифер със зелена филцова шапка. Беше отляво – съобщи тя и изтича долу при Даяна и доктора.

Сержантът я последва и погледна над тълпата. Бъркотията бе навсякъде. Мъжът трябва да си бе отишъл преди някой да успее да разбере какво е станало. Докторът, коленичил до Даяна, вдигна поглед.

– Не можете ли да разчистите тези проклети хора? – попита той

раздразнено.

Двамата портиери започнаха да разбутват тълпата назад и да разширяват мястото.

Очите на Даяна се отвориха. Устните ѝ помръднаха. Докторът наведе ниско глава, за да долови какво казва. Очите ѝ пак се затвориха. Той погледна нагоре и тревожно сви вежди.

– Линейката... – започна лекарят.

Звукът на сирената го прекъсна. Линейката бързо измина улицата и спря зад ролса. Санитарите излязоха, измъкнаха носилка и си пробиха път през тълпата.

След половин минута Даяна бе качена в линейката. Лекарят и мис Брендън влязоха след нея и линейката с вой се отправи по пътя.

В девет и петнайсет говорителят на новините каза:

– Със съжаление съобщаваме, че предаването, заради което направихме промени в нашата програма, няма да се състои. Мис Даяна Бракли трябваше да говори за своето откритие – антигерона и неговото значение. Тя била нападната тази вечер на път за радиото. Нападателят е стрелял три пъти в нея. Мис Бракли починала по пътя за болницата...

* * *

В неделя следобед времето се изясни, но настилката на „Трафалгар Скуеър“ си остана влажна от утринната мъгла. Групи от различни краища на страната бяха започнали да пристигат. Сега с изядени сандвичи и навити плакати се бяха опрели на лъвовете. Те се събираха в очакване край северната страна на голямата колона на площада. Бяло кълбо прокламираше с червени флуоресциращи букви:

СПРЕТЕ АНТИГЕРОНА

Броят на демонстрантите се бе увеличил от симпатизанти и роднини и образуваше вече големичка тълпа. Но за толкова важен въпрос и за това място и време митингът не беше особено внушителен. Около тях сновяха обикновени лондонски неделни зяпачи, някои наистина заинтригувани, други – любопитни към всичко, което някъде става. А трети просто търсеха начин да убият празен неделен следобед. Повечето бяха жени.

Трима-четирима млади мъже се мотаеха край колоната, пренареждаха жиците, проверяваха стабилността на триножниците на високоговорителите, почукваха микрофоните и се успокояваха един друг с

кимване на глава. Най-после настъпи раздвижване в тълпата. Нисък широкоплещест мъж, придружаван от няколко души, които му правеха път, вървеше напред, усмихваше се и махаше с ръка, за да отговори на приветствията. Множество ръце му помогнаха да се изкачи на естрадата до колоната и той се ръкува с няколкото души, които го чакаха там. В този момент един от младите мъже реши, че нещо в техниката все още не е свършено и поизчакаха, докато той превързваше микрофона с носна кърпа. Когато това бе направено, ораторът пристъпи напред сред туктам някое провикване и бурни ръкопляскания. Той засия, помахаше признателно още няколко пъти на тълпата и вдигна ръце в укротяващ жест. Изражението му изгуби всякаква следа от дружелюбие. Стана неумолимо и фатално. Чакаше тълпата да придобие неговото настроение. Свали ръцете си. Направи пауза. И внезапно вдигна дясната си ръка, като сочеше надписа над главата му.

– Антигеронът – най-мръсното от всички мръсни оръжия, които торите са насочвали към работниците. Бомба с избирателно попадение, която се стоварва върху работниците. Хората, които живеят в удобства и лукс, са щастливи с антигерона. Разбира се, че ще бъдат. За тях той означава повече години, много повече години, на удобства и лукс. Но какво означава за нас, работниците, които произвеждат богатството, купувано от хората на тези удобства и лукс? Ще ви кажа. Означава да работим три живота вместо един. Ако вие ще продължавате да работите три живота, къде ще намерят работа синовете ви? И синовете на синовете ви също. Две поколения, цели две поколения безработни, две поколения, разчитащи само на помощи, две поколения, родени, за да изгният от безработица, която ще намали заплатите ви. Никога в историята на цялата борба на работническата класа...

В северния край на площада до Националната галерия спря закрито камионче. Едната му странична врата се хлъзна и се показаха осем високоговорителя. Контраалтов глас, мощно усилен, се понесе над тълпите.

– Убийци! Страхливци! Женоубийци!

Изненадан от звуковата вълна, ораторът се поколеба. Загуби нишката на мисълта си, но бързо се окопоти и отново започна:

– Две поколения...

Един от младежите съобразително завъртя копче и усили звука. Но дори и така микрофонът на оратора не можеше да се състезава с гласа от север, който продължаваше:

– Чрез убийство вие унищожавате само хората. Идеите живеят. Даяна Бракли лежи мъртва, застреляна заради нейните открития. Но вие не

можете да застреляте едно откритие...

Почти всички на площада се обърнаха, за да погледнат фургона. Полицаяте се затичаха към него.

– Тя ни донесе дара на живота, а нейната награда е смърт. Но идеите се раждат от съзнанието и духа, а не от едно женско тяло, което може да бъде застре-ляно...

Полицаяте стигнаха до фургона и заблъскаха по задните му врати, но гласът продължаваше:

– Какво знаете за живота вие, страхливци, които толкова се боите от него, че го смазвате? Какво право имате да отказвате живота за нас? Какво право имате да казвате на нас, които ви дадохме живота, на вашите майки, жени и дъщери, които обичат живота, че трябва да умираме преди да е нужно?

Един от полицаяте смъкна шофьора от мястото му, седна и подкара колата.

– Край – каза контраалтовият глас.

Ораторът на плинта с облекчение гледаше как фургонът се отдалечава. Отвори уста да започне отново, но преди са издаде звук друг гръмовен женски глас го отряза, този път зад него:

– Не позволявайте това, че успяхте да скъсите един живот, да ви замае главите. Няма да позволим да скъсявате живота на всички. Срещали сме се с вас. Вие сте тъпаците, дръвниците, лудите. И сега довеждате лудизма до неговия логичен край. Днес не унищожавате машините, а унищожавате изобретателите, за да не изобретяват.

Сега повече полицаи се раздвижиха, бързаха запъхтени в новата посока.

– Да пречите, лишавате, противопоставяте и да убивате. Това ли е прекрасното ви кредо? Имало е тирани там, където животът е бил ценен малко, но и те не са били толкова тиранични, че да скъсяват живота на цялото население.

Полицаяте не изгубиха време да се опитват да влязат в колата. Просто я избутаха и тя тръгна, както и първата, с прощалното: „Край“.

Когато трети глас нахлу от западната страна, полицаяте, свалили каските си, за да избършат лицата си, изругаха, сложиха ги отново и тръгнаха нагам.

Номер три имаше време да каже само две-три изречения, преди тази кола да бъде избутана.

Полицаяте бяха започнали да разбират идеята. Заоглеждаха се за номер четири на изток и бяха до него почти преди да започне. Той успя

да каже само: „Помнете Даяна Бракли, превърната в мъченица от силите на глупостта, реакцията и личните интереси“ – и последва останалите.

Всички се оглеждаха за друга кола, която можеше да проговори. Но не се показва никакъв номер пет. Вниманието на тълпата около колоната постепенно взе да се възвръща към плинта. Макар че не цялото, защото тук-там групички възмутено спореха. Ораторът се залови енергично да овладее отново своята аудитория, вдигна ръце за тишина и съседите на спорещите им казаха да престанат. Ораторът пое дъх и в този момент...

Далечната тълпа отвъд фонтаните започна да скандира, отначало несигурно, но с нарастваща решителност:

– Убийци!... Страхливци!... Женоубийци!...

Новата атака накара тълпите около оратора да се обърнат отново с изражение, което далеч не бе приветливо. Те се колебаеха. Самият оратор направи всичко възможно да привлече пак вниманието им, но само откъслечни думи надвиваха усилващото се скандиране.

Тълпата на оратора бавно взе решение и тръгна към противоположната.

Полици от всички посоки вече спринтираха, за да се срещнат, конни полицаи навлизаха в площада, под конските копита хвърчаха искри от паважа...

* * *

Понеделник бе много претрупан ден на „Бау Стрийт“.

* * *

Погребението се състоя в сряда. Когато свърши, огромната тълпа се разпръсваше тихо. Полицейските подкрепления, стояли наблизо, се оказаха ненужни. Угасиха цигарите си, пяхнаха се в колите и също си тръгнаха.

Останаха само планини от цветя.

Два часа по-късно много от лицата, видени на погребението, започнаха да се мяркат на „Трафалгар Скуеър“. Повече от час голямото открито пространство продължаваше да се изпълва, жените значително преобладаваха.

Полицията съветваше групите да се разпръснат и те го правеха, но след малко отново се образуваха.

Към седем започнаха да се появяват плакати:

ЛИГАТА ЗА НОВ ЖИВОТ

и табелки, носещи само инициалите:

ЛНЖ

Млади жени бяха издигнати сред тълпата, за да хвърлят с шепи значки – бели кръгли плочки с буквите ЛНЖ върху тях във флуоресциращо оранжево.

Появи се огромен плакат, носен от четири души, с широк черен контур и гирлянда цветя на върха на всеки прът:

В ПАМЕТ НА ДАЯНА БРАКЛИ – УБИТА ЖИВОТЪТ БЕ НЕЙНАТА РАБОТА СМЪРТТА – НЕЙНА НАГРАДА

Няколко големи портрета на Даяна се вдигнаха над тълпата. Имаше и увеличена снимка – Даяна паднала на стълбите.

Започнаха да се забелязват признаци на подреждане и организация. Полицията разположи групи мъже, готови да направят кордон в горния край на „Уайтхол“.

Тълпата набъбваше и започна да се влива в автомобилното платно от южната страна. Движението на коли там постепенно замря. Полицията бързо спря трафика по „Уайтхол“, полицаите се подредиха в редица и преградиха улицата. Тълпата се стичаше в плътен поток през пътните платна и островчетата на спирките, покрай обездвижените коли и автобуси и стигна до кордона. Полицаите, заловили се за ръце, се мъчеха да я задържат, но тя прииждаше и прииждаше. Полицейският кордон се опитваше да остане на крака, наведе се напред и се разкъса. Откъслечно ликуване долетя от задните редици и тълпата потече по „Уайтхол“ с плакати и табелки, които се полюшваха над потока.

След малко първата редица запя. Далеч назад песента също беше подхваната.

Тялото на Даяна Бракли лежи убито в гроба,
Тялото на Даяна Бракли лежи убито в гроба,
Тялото на Даяна Бракли лежи убито в гроба,
Но работата ѝ марширува!

Когато част от тълпата излизаше от площада, в него нахлуваха нови

хора от съседните улици. Пътниците от спрелите автобуси излизаха и също се присъединяваха.

Силата на песента нарасна, когато началото на процесията достигна до края на „Даунинг Стрийт“:

Застреляйте ни, ако искате,
както те застреляха Даяна!
Но нейната работа пак ще продължава!

В далечния край на „Уайтхол“ имаше друг полицейски кордон, посилен от първия, но и той се огъна под натиска и направи път. Тълпата потече към парламента.

Високоговорител изрева тежко:

ИС-КА-МЕ АН-ТИ-ГЕ-РОН!

Тълпата го поде, многогласното ѝ скандиране отскачаше като ехо от стените на Абатството до Правителствените кабинети, от „Сънтрал Хол“ до фасадата на парламента.

ИС-КА-МЕ АН-ТИ-ГЕ-РОН!
ИС-КА-МЕ АН-ТИ-ГЕ-РОН!

* * *

– Министър-председателят бе впечатлен. Призна си – каза Лидия Уошингтън на Джанет Тюли. – Спектакъл съвсем в стила на историческата традиция на демонстрациите, го нарече той. Тогава му каза: „Ето, това е, Уили. Какво ще правиш? Ще си вземеш ли бележка? Или ще ме отпратиш, за да превърна Лигата за нов живот в политическа партия, която ще се бие с вас на следващите избори със зъби и нокти? Или пък да използваме третата възможност за граждански безредици – каквото можеха нашите баби, можем го и ние.“

– Но мила Лидия – отговори ми той, – аз съм против гражданските безредици. Те са скъпи, разбутват реда и освен това съпротивителните движения пораждат и идеи, за които организаторите им никога не са си помисляли. Признавам, хората от нашите пейки в парламента биха съжалявали, ако видят, че възниква една нова и вероятно много популярна партия. Опозицията ще съжалява дори още повече. Тя вече е дълбоко разпокъсана, както знаеш. Възможно е някои от нейните съвсем изтъкнати представители да преминат към вас. Има и една много застойна

черта в крайното ляво крило на опозицията, заради която много от интелектуалците ѝ я понасят изключително трудно дори в най-добрите ѝ времена. Мисля, че опозицията по-скоро би предпочела да загуби от нас, отколкото да бъде вътрешно разцепена от ново предизвикателство. Нашата собствена партия, трябва да призная, също далеч не е единомислеща по въпроса за антигерона. Много хора изглежда още не са научили, че ако отвърнеш лицето си от науката, тя ще те ритне отзад като муле. Въпреки всичко, не се съмнявам, че бихме могли да го прокарам, ако е във властта ни да го направим.

Джанет сви вежди.

– Какво е искал да каже?

– Получил е писмо. Показа ми го. Написано е в една болница от някой си доктор Саксоувър, който, както ме увери той, е добре известен биолог. Дали не каза биохимик. Нещо такова във всеки случай. Писмото е от понеделник, два дни след смъртта на Даяна. Доктор Саксоувър казва, че знае всичко за антигерона и го произвежда от години, макар и не за Даяна, но го пазел в тайна с надеждата да намери друг източник на материала. Антигеронът произлиза, пише той, от лишей, който расте, доколкото знае, само в Северна Манджурия. Министър-председателят каза, че собствените му сведения потвърждават това. Но че тази сутрин получил писмо въздушна поща от своя агент в Хонког, който съобщава, че китайските власти са създали голямо ново селско колективно стопанство в област, която включва цялото известно пространство с лишея и разораването на почвата вече е започнало. Според д-р Саксоувър и по най-оптимистичните му преценки никога не е имало лишея, достатъчен за приготвяне на антигерон за повече от три-четири хиляди души. А сега няма да има ни-какъв! Следователно никакъв антигерон няма да може вече да се произведе. Министър-председателят добави:

– Наивен човек е този доктор Саксоувър. Изглежда гледа на събитията като на просто съвпадение.

– А ти? – попитах го аз.

– Светът не прие антигерона много сериозно. По-скоро бе сензация в мъртъв сезон, може би с някакъв съвсем дребничък атом от истина в нея. Но китайците са много гъвкав народ. И имат превъзходно разпознаване. Забележи колко подходящо е това за тях. Съвсем случайно всичкият лишея, който би причинил огромни неприятности, изчезва. Не можеш да кажеш нищо, освен „много жалко“. Не би имало смисъл да вдигаш гюрултия за нещо, което вече не съществува, нали? Техният собствен проблем с пренаселеността е много сериозен. Ако трябваше да

прибавят и продължителност на живота към забележителната си плодовитост, страната им скоро ще се пръсне по шевове. Можем да се съмняваме – добави той замислено, – дали всичкият лишей при разораването е отишъл в земята. Ще бъде интересно да се наблюдава, дали някой от техните лидери не показва признаци на изключителна издръжливост през идните години. Но все пак лишеят става абсолютно недостъпен за всички останали. И това ни оставя с нашите проблеми.

Аз се съгласих:

– Точно така, Уили, фактически това е добре дошло за вашето правителство, нали? Толкова на място, че никой няма да му повярва, което не ти е от полза.

Той се заоправдава:

– Да, ами какво предлагаш? Не можем да отглеждаме растението. Дори ако този мъж Саксоувър накара ботаниците да получат спори от него, лишеите със спори ли се размножаваха? Ако ботаниците могат да го отгледат, би отнело много години да се въведе такава технология. Дори и тогава е съмнително, че би могло да се произведе приблизително достатъчно количество.

Казах му:

– Въпреки това, нещо такова трябва да се направи, Уили. В този случай категорично не е вярно, че не може да ти липсва нещо, което никога не си имал. Сега, когато ги обработихме всичките, той непременно ще им липсва. Много вероятно е да поискат да обявят война на Китай. Ще реват като дете, на което са дръпнали играчката. Какво има?

Той внезапно широко бе отворил очи:

– Ти улучи, Лидия – отвърна сияещ.

– Аз само казах...

– Какво казваш за да успокоиш дете, което е загубило любимата си играчка?

– Ами – „Не плачи, миличко, ще ти купя друга“.

– Точно така – отвърна той и отново засия.

* * *

„Както слушателите на последния ни осведомителен бюлетин вече са чули, снощи министър-председателят се е обърнал към парламента с въпрос за антигерона.

Правителството, каза той, в последно време му отдели много сериозно внимание. Ако изявлението изглежда на обществеността малко закъсняло, то е защото правителството горещо желаше да не повдига

напразни надежди. Но хората вече би трябвало да се запознаят с фактите. Те са: откритието на антигерона е научен триумф, той отново показва на света, че британската наука не отстъпва на нито една. За съжаление, когато сте направили откритие, не следва, че сте намерили и неограничени количества от материала, необходим за вашето откритие. Напротив, много вещества отначало се произвеждат много трудно и на необикновено висока цена. Би посочил пример с алуминия, който при откриването бил по-рядък и в резултат по-скъп и от платината. Сегашното положение с антигерона не е много по-различно. В момента той може да се получи само в миниа-тюрни количества от изключително рядък вид лишей. Правителството се е консултирало с изтъкнати учени в опитите да открие методи, чрез които добивът би могъл да се увеличи до степен той да стане достъпен за всички. За съжаление, учените не могат да предложат незабавни пътища за повишаване на добива. Но правителството твърдо възнамерява да промени възможно най-скоро това състояние на нещата.

В резултат правителството предлага десет милиона лири стерлинги, за да субсидира веднага науката за постигането на тази цел.

Премиерът не се съмнява, всъщност отчетите за научния ни прогрес го правят уверен, в успеха на британския ум, британската воля и британските знания. Те в много близко бъдеще ще успеят да произведат антигерон за всеки мъж и жена в тази страна, които пожелаят да го използват...“

15

Франсис Саксоувър спря колата си там, където от второкласния път се отделяше алея и завършваше с бяла порта. На горната греда старателно бе написано: ФЕРМА ГЛЕН. Обърна се малко наляво и видя къщата. Изглеждаше удобна и бе като част от пейзажа, построена от местни сиви камъни може би преди три века. Сякаш израстваше от самия хълм. Бе разположена на малка издатина и гледаше към езерото с блестящите си прозорци в бели рамки. Малката ѝ градина бе с цъфнали хризантеми. Зад къщата се издигаше стръмен скалист гол склон. От северната ѝ страна няколко по-ниски постройки я свързваха с голям обор. Син дим се издигаше от един от двата комина и се носеше към склона. Ферма, несъмнено. И също така – несъмнено ферма, която не работи.

След няколко мига съзерцание Франсис излезе, отвори портата и

вқара вътре колата. Караше бавно. Паркира на разширението на алеята близо до къщата. Поседя малко преди да отвори.

Не тръгна веднага към къщата. Замислено отиде до края на равната издатина, застана и загледа през градината тихата водна повърхност. Прекара в неподвижно съзерцание близо минута. Когато понечи да се обърне, нещо до крака му привлече вниманието му. След няколко секунди се наведе да го вземе. Гледаше го безизразно върху дланта си. После ъгълчето на устата му леко потрепна. Пусна парченцето лишей и се обърна към къщата.

Яко селско момиче отвори вратата.

– Мисис Ингълс? – попита Франсис.

– Мисля, че е в обора, сър. Ще ѝ кажа. Как ви е името?

– О, само ѝ кажете, че съм от класификационните власти на областта – отговори той.

Бе въведен в голяма, ниска, удобна всекидневна: бели и сиви стени, няколко превъзходни картини с цветя, дървени въглени тлееха зад излъсканата медна решетка на камината. Той гледаше през прозореца, когато вратата се отвори.

– Добро утро... – започна познат глас.

Франсис се обърна.

– О! – възкликна тя. След това по-тихо: – О! – И се олюля...

– Глупаво е да се държиш така – каза Даяна неуверено, когато се съзвзе. – О, Боже, ще се разплача. – И го направи. – Не съм ревла, не съм – прошепна тя през сълзи. – Никой никога не ме е карал да плача, освен теб. О, по дяволите!

След десет минути, донякъде дошла на себе си, тя каза:

– Но как разбра, Франсис?... И как научи къде да ме търсиш?

– Мила моя, не съм, както се казва, роден вчера. В акта нямаше нищо нередно. Беше върховно постижение на изкусна практика. Но имаше признаци – внезапното ти посещение в „Дар“, твоето държание, изборът на някои фрази. Да открия мисис Ингълс, която живее тук, беше трудно. Усложнено бе от погрешната ми представа, че трябва да търся безименна дама, неотдавна заминала за чужбина.

– Имах известни неприятности, докато накарам мисис Ингълс да се установи тук за постоянно – каза Даяна. – И все пак беше по-лесно, отколкото би могло да бъде, защото аз съм мисис Ингълс.

Франсис се вторачи в нея, сварен неподготвен.

– Това наистина не ми мина през ума. Всъщност, спомням си, че ми каза, че не си омъжена. Той ли е... ти ли си...

Даяна поклати глава.

– Като казах, че съм мисис Ингълс, имам предвид, че бих могла да бъда. Практиката да се разведеш с един съпруг, но да си запазиш името му намирам за доста спорна, но... – Замълча, а после каза: – Беше отдавна. Когато си млад, когато това, което искаш, е недостъпно, си склонен доста отчаяно да търсиш някакъв друг начин на живот. Но това не е добра основа за брак. Беше кратък... и нещастен, колкото и малко да трая... Така че не опитах да се омъжа отново. Бях си намерила работа... и в общи линии се държах за нея... Тя ме поддържаше доста заета...

– Удовлетворена ли си от работата си сега? – попита Франсис.

Тя обърна сивите си очи към него и го погледна твърдо.

– Знам, че не я одобряваш. Ти току-що каза „изкусна практика“. Мек, учтив термин в сравнение с това, което много хора биха казали, ако знаеха... Е, добре, беше безскрупулна манипулация. Не ме интересува как би могло да се нарече. Има неща, които са прекалено важни, прекалено необходими, за да оставиш някакви конвенционални скрупули да застанат на пътя им. И според мен това е едно от тях. Не се гордея със средствата, но съм удовлетворена от работата си. Би могло да се стигне до проливане на кръв, дори до нещо като гражданска война, но досега успяхме да минем без нито едно от двете. Хората по-късно ще имат време да се замислят над това и ще има повече неприятности. Твърде много, може би. Но сега това няма голямо значение – на децата са обещани техните бонбончета и те ще обърнат всичко надолу с главата, ако не си ги получат. Но неприятностите са предстоящи. И американците, и руснаците вече са отделили по-големи суми от нас за изследвания. Може да не им е харесвало да го правят, но няма как. Ние започнахме. И другите национални науки трябва да се съобразяват с английската в днешно време. Истинските неприятности ще дойдат по-късно. Бихме могли да минем и без кръвопролития, но няма да е лесно. Ако сега заработим по женския проблем, ако категорично се заемем с подобряване на изхранването, ако направим нещо, за да намалим самоубийствената раждаемост, бихме могли да уредим всичко без много тревоги. Само снабдяването с храна ще се ограничи за известно време. Искам да получим *homo diuturnus* или *homo vivax*, както и да го нарекат. Да бъде готов да чака зад вратата. – Замълча. Заразглежда внимателно лицето на Франсис. Мина половин минута. – Ти си шокиран! Ти! – възкликна тя. – Но може ли твоят шок да се сравни с шока на млада жена, която открива, или мисли, че открива, че... О, още не знам кое от двете... че нейното призвание е било... било нарушено от... от... О, Боже! Нима ще ме

накараш да го изрека, Франсис?...

* * *

Слънцето залязваше зад отсрещните хълмове и прати пълзящи сенки по езерото, а колата на Франсис все още стоеше паркирана във фермата Глен. В къщата бяха взети наистина важни решения, но на канапето пред камината продължаваха да изникват и други въпроси.

– Тези десет милиона – каза Даяна замислено. – Нямам доверие на политиците.

– Мисля, че са нещо добро – отвърна Франсис. – Преди всичко ще има няколко стипендии за способни личности. Но, което е по-важно, Лидия Уошингтън освен себе си вкара и Джанет Тюли в комитета. А те двете едва ли могат да пропуснат да забележат някаква измама.

– Все пак, имаш ли някакви запаси от лишеин?

– Достатъчно, за да поддържам Зефани, Пол, Ричард и себе си за известно време. Останалото ти дадох за изследователски цели. А ти?

– Доста. Би трябвало да стигне за Сара, Люси, Джанет, Лидия и още няколко, за които ще трябва да направя нещо, ако изследването не даде резултати до две-три години. Не мога да ги подведа в края на краищата.

– Което ще означава, че ще им позволиш да научат, че още си жива.

– Те ще бъдат принудени да открият това рано или късно.

– Кога смяташе да уведомиш мен?

– О, Франсис, недей! Това беше най-ужасното. Не мисля, че щях да издържа много дълго.

– А ако не се получат резултати до три години, ще имаш ли нова доставка? – попита той.

– Ти забеляза това, нали? Ето, лишеят изглежда тук тръгна много добре. Но, разбира се, няма да е възможно да се произведе достатъчно. Само малко. Все същият стар проблем.

Те седяха и гледаха как пламъците в камината ближеха дърветата. Франсис каза:

– През цялото време не чух да се споменава друга продължителност на живота, освен двеста години. Ни намек за друга. Защо се хвана за нея?

– Ти защо използва фактор три за Зефани и Пол?

– Защото по-голям би възбудил подозренията им по-скоро. По-късно бих могъл да го увелича, ако успееш да постигна синтетичен и ако можех да го публикувам.

– Почти по същите причини аз се придържах към малък фактор за

клиентките. Когато всичко се разгласи, двеста изглеждаше хубаво и разбираемо число. Достатъчно добро, за да те накара да го поискаш, и не толкова много, че да те изплаши.

– Теб плаши ли, Даяна?

– Някога отвреме навреме ме плашеше. Но не и сега. Сега нищо не може да ме изплаши, Франсис, освен перспективата да нямам достатъчно дълго...

Франсис посегна към ръката ѝ.

– Това няма да е много лесно, знаеш. Ти не можеш да се появиш отново след всичко това просто така. Бог знае какво би се случило с теб. Така че дори да реша да възстановя „Дар“, не бихме могли да отидем там. Предполагам, че трябва да заминем някъде в чужбина...

– О, уредила съм всичко. Можем да останем тук. Къщата е хубава, нали? Ще си се оженил за мисис Ингълс. Направил си го безшумно, защото ако би се разчуло, че мисис Ингълс е по-младата сестра на Даяна Бракли, естествено, би се вдигнал голям шум, а никой от нас не е искал. По същата причина сме решили да продължим да живеем спокойно тук няколко години. Тук има много стаи, Франсис. Ще ти покажа всичко след вечеря. Често съм мислила, че стаята до всекидневната може да стане приятна детска стая. А след като отново се превърнеш във всеизвестна личност, ще трябва само да се придържаме към линията „по-младата сестра на горката Даяна“. Хората ще свикнат с това и...

– Между другото в „горката Даяна“ беше стреляно три пъти. Какво стана с раните ти?

– Халосни патрони, скъпи! И малък трик, който използват в телевизията. Носиш нещо под дрехите си и когато го натиснеш, червеното мастило потича и изглежда страховито. Но какво казвах...

– Нещо за моето ставане „отново всеизвестна личност“. Доколкото знам никога не съм бил всеизвестен изобщо...

– Но ти си ужасно известен, Франсис. О, няма да спорим за това. Ние двамата не можем да седим тук и да не правим нищо двеста-триста години, нали? Фактически това е целта на срещата ни. Организирах много добра лаборатория в обора. Ще можем да работим там. Ти ще определиш основната молекула на антигерона и това положително ще те превърне във всеизвестен... Ела, скъпи. Ще те разведа навсякъде...

КРАЙ

© 1960 Джон Уиндъм
© 1995 Роза Григорова, превод от английски

John Wyndham
Trouble with Lichen, 1960

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

НЕПРИЯТНОСТИ С ЛИШЕИ. 1995. Изд. Далакорт, София. Роман. Превод: от англ.
Роза ГРИГОРОВА [Trouble With Lichen / John WYNDAM]. Формат: 20 см. Страници:
240. Цена: 60.00 лв. ISBN: 954-8415-21-6.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1211>]